

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (2154) 1991 BIRŽELIS-JUNE 4

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416)275-4672

Pabaigos neturinti drama

Pirmųjų sibirinių trėmimų penkiasdešimt metų suaktis nepriklausomybės įgyvendinimo pastangose šiandien atsistoja kaip gyva liudininkė, kalbanti pasauliui ne tiek apie tremtinių kančias ir jų žiaurų likimą, kiek apie ilgą kovą už tiesą, tikėjimo laisvę ir okupacijos panaikinimą.

PENKI dar nesibaigiančios kovos dešimtmečiai su kasmetiniais sibirinių trėmimų minėjimais ir maldų atodūsiais už kankinius išmokė mus liūdesį pakeisti pasiryžimu, tiesos šauksmą — priemonę belstis į nežinomas, bet dar kažkur egzistuojančias sąžines. Minėjimai išmokė mus glaustis bendrose gretose su to paties likimo latviais ir estais. Nebėra abejonės, kad tasai bendrumas mus visus rikiuoja tolimesniam žygiui, į kurį dabar jau kreipiamos viso pasaulio akys. Ir rankų grandine susijungusius Baltijos kraštus, ir tų kraštų išeivius laisvame pasaulyje mato, stebi ir vertina ne tik politiniai bei kariniai galiūnai, bet ir milijonai už tiesą ir laisvę pasisakančių pavienių žmonių, daugybė organizacijų, religinių bendruomenių, žmoniškumo idėjai tarnaujančių grupių. Prieš šitaip prasplėtusį mūsų stebėtojų horizontą galime jaustis saugesni ir stipriau įsipynę į plačiasias demokratinį kraštų balsuotojų mases, su kuriomis skaitosis už pasaulio tvarką ir gerovę atsakingi politiniai vairininkai, dažnai ieškodami ne visiems matomų praplaukimo srautų. Kad mūsų užgniauztas problemas po penkiasdešimt metų iš arčiau pradėjo matyti platusis pasaulis, kam už tai dėkoti? Pasigirsta įvairių balsų: Gorbachiovui, spaudai, politiniams kaliniams, drąsiems laisvės kovotojams. Kam nulenkti galvą — kiekvienas galėtų sudaryti vis kitokį sąrašą. O dalykas yra daug paprastesnis: nulenkti galvą ir aciu pasakyti iš tikrųjų reikia Tam, kurio rankose ir vergai, ir laisvieji.

JIS ir toliau vairininkams švies plačių vandenynų ir pavočių sąsiaurių takus. Ir ar nebuvo reikšminga, kai baltiečiai sibirinius minėjimus pasuko į šventoves, per eilę metų atliko juos visus jungiančiomis ekumeninėmis pamaldomis. Kas iš mūsų šiandien žino, kieno nuoširdi malda ar nubyrėjusi ašara galėjo turėti šventos, niekur negarsinamos, bet veikiančios atoliepio? Ir tik šios minties vedami bei skatinami dedame vainikus ir gėlių puokštes prie Nežinomojo kankinio memorialinės lentos, gerbdami ne dulke pavirtusį kūną, bet didžiąją dvasią, kuri yra ir laisvės siekių įkvėpėja. Birželinį ir vėlesnį pokarinių trėmimų drama iš tikrųjų dar ir po tiek metų nėra pasibaigusi. Ji niekada pabaigos ir neturės. Kartų kartoms vis persiduoda faktai apie komunistinės sistemos beprotybę, kai tremties procese buvo ardamos šeimos, kai kūdikiai be oro ir vandens mirė gyvulinuose vagonuose, kai vyrai vergų darbus dirbo toli nuo šeimų. Kiekviena nauja karta kalbės apie savo protėvių nužmoginimą, kalbės apie išdavikus ir okupanto tarnus. Toji skausminga tikrovė tęsis per istorijos puslapius, parašytus atsiminimais, muziejų rodomais, archyvais, nuotraukais, užrašais, pasakojimais. Taip — vidinė drama niekada nesibaigs. Niekas nepasakys: pamirškime! Galima atleisti, bet pamiršti — ne. Kiekvienas budelio smūgis teisingajam virsta prisikėlimu, kuriame mūsų "holocaustas" įgauna šventą prasmę su dėkingumu Dievui už nesibaigiančią ateitį, kurią užtikrina nekaltų žmonių aukos — iš anksto sumokėta labai aukšta kaina, kurioje tirpsta bet kokios Kremliaus planuojamos atsiskaitymo pretenzijos. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Ontario gydytojų sutartis

Ontario gydytojų draugijos nariai 8:860.1104 balsų santykiu priėmė su Ontario sveikatos ministere F. Lankin pasirašytą naują šešerių metų sutartį. Pagal ją gydytojai gaus atlyginimą už provincinės OHIP draudos pacientams atliktas paslaugas. Sutartį jau gegužės 4 d. buvo patvirtinusi draugijai derybose atstovavusi vykdymo gydytojų taryba, turinti 250 narių. Tačiau tada 165 naujųjų sutartimi nusivylę gydytojai pareikalavo visų Ontario gydytojų draugijos narių balsavimo. Ji turi 19.000 narių. Į visuotinį balsavimą praėjusią savaitę įsijungė 9.964 gydytojai, kai kurie turėję ir savo kolegų įgaliojimus.

Naujoji OHIP sutartis už 1989-90 ir 1990-91 biudžetinius metus gydytojams vienu čekių sumokės 2% jau gauto atlyginimo papildą ir nuo š.m. balandžio 1 d. mokesį už gydytojų paslaugas padidins 3,95%. Tačiau šį kartą tokiam atlyginimui įvedama metinio gydytojų uždarbio \$400.000 riba. Ją peržengusiam gydytojui provincinė OHIP drauda iki \$450.000 uždarbio padengs du trečdalius kiekvienos sąskaitos. Tada iki neriboto metinio uždarbio gydytojas gaus tik trečdali atlyginimo už savo sąskaitas. Metinės OHIP draudos išlai-

dos Ontario vyriausybei pernai kainavo septyniolika milijonų dolerių. Septynių šimtų gydytojų uždarbis tada peržengė 400.000 dolerių.

Kanados vyriausybė nori subalansuoti finansinę paramą paštui už savaitraščių pristatymą prenumeratoriams. Kanados paštas jiems įves normalias kainas kaip ir kitiems komerciniams leidiniams. Su finansine valdžios parama savaitraščių leidėjai už savo leidinių egzempliorių mokėdavo apie keturis centus. Be tos paramos, paštu įvedus komercines kainas, kiekvieno egzemplioriaus pasiuntimas kainuos nuo šešių iki penkiolikos centų. Mažiesiems savaitraščiams su nedidelėmis prenumeratomis tai bus sunkiai pakeliama našta. Dėl finansinės paramos nutraukimo protestų susilaukė Kanados vyriausybė.

Kanados ryšių ministeris P. Beatty dabar pranešė, kad finansinės paramos atšaukimas savaitraščiams, šiemet jau atidėtas trims mėnesiams, dabar vėl atidedamas iki 1992 m. kovo 1 d. Tačiau ir po šios datos savaitraščių leidėjams iki 1994 m. kovo 1 d. 2.500 savo leidinio egzempliorių bus leidžiama siųsti prenumeratoriams nekomercinėmis Kanados pašto kainomis. (Nukelta į 9-tą psl.)

Kun. ALBINAS DUMBLIAUSKAS 1990 m. rugpjūtyje šventina politikalių kapus Sibiro Spaske, dalyvaudant ekspedicijai, atvykusiai iš Lietuvos. Apacijoje — ekspedicija iš Lietuvos prie lietuvių politikalių kapų Dzezkargano kapinėse, kur buvo palaidoti paleisti atkaleję tautiečiai, nespėję grįžti Lietuvon

Skambėjo daina, kad laisvėje gyvuotų Lietuva

Septintoji JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventė • Išvijoje užaugę dirigentai • Nenutrūkstanti liaudies dainų gija • Išvija su Lietuva jungęs didingas pasirodymas

Nauju ir ryškiu kultūriniu brožu išeiviją su Lietuva Čikagoje sujungė visą savaitę (geg. 15-28 d.d.) trukusi Muzikos šventė, kurią masiniu tautiečių antplūdžiu sujungino to didžiulio renginio centrinė kulminacinė dalis — VII-toji JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventė, įvykusi gegužės 26 dieną Illinois universiteto paviljone, turinčiame dešimt tūkstančių sėdimų vietų, apjuosiančių areną, kurios viename gale dirigento tiltelis, platforma orkestrui ir pakopos choristams. Tenai meniškai akis baltame fone išrietę židincias Lietuvos spalvas: geltoną, žalią ir raudoną, šonuose pakabino JAV ir Lietuvos vėliavas, centre — Kanados. Kitame arenos gale Dainiaus J. Berzanskio ir salės puošėjo Vytauto Čuplinsko apšvietimo ir garso aparatūra.

Išpūdinga pradžia

Lygiai antrą valandą su palda pasirodė filmas ir televizijos aktorė, Dainų šventės programos vadovė Ann Jillian (Juratė Nausėdaitė), sutikta nuoširdžiais plojimais. Savos kilmės nepaneigianti, tautiniais drabužiais pasipuošusi ir lietuviškai prakalbėjusi filmą žvaigždė, tokia proga sugrįžusi pas savuosius, kažkaip pasivaizdavo simboline tautos šaknų stiprybe, sukėlusia net pasididžiavimo nuotaiką. Dariai Polikaitiui diriguojant maršą, žiūrovams į taką be perstojo plojant, su chorų pavadinimu ir vietovės nusakančiais plakatais pražygiavo 200 vaikų, apie 600 suaugusių, prisijungiant ir Čikagos bei apylinkių tautinių šokių grupės, kurių dalyvių priskaičiuota dvi geros šimtinės. Pražygiavo jų vadovai, dirigantai, renginio organizatoriai. Jei ir nieko po to nebebūtų buvę, tasai įspūdingas paradas jautriai palie-

tė žiūrovų širdis — kol mes tokiame, joks okupantas mūsų nesunaikins. Programos vadovė pakvietė garbės dirigentą muz. Petrą Armoną, kuriam diriguoti ir orkestrui palydinti dirginti praskambėjo JAV, Kanados ir Lietuvos himnai.

Įvadas ir atidarymas

Pakelta iškilmių nuotaika aprimo Maironio Šešupės ir Nemuno krantuose — Č. Sasnausko "Tautiškoji daina", Daliai Viskontienėi dirigavimą perleisus svečiui iš Lietuvos, chormeisteriui Česlovui Radžiūnui, ramia nostalgija klausytojus paruošė tolimesnė programai. A. Vanagaičio "Laisvės varpas" orkestro palydoje, diriguojant orkestravimą atlikusiam Jonui Govėdai, plačiai nuaudėjo varpų gaudesį imituojančiais ritmais. Abi įžangines dainas atliko jungtinis mišrus choras. Po jų įsiterpė oficialūs šventės atidarymas. Iš Lietuvos atvežta ir įteikta dirigento lazdelė bus grąžinta 1994 metais Lietuvoje įvyksiančios Dainų šventės metu. Dirigentė muz. Rita Klirienė užrišo plačią juostą šventės rengimo k-to pirmininkui Vaelovui Momkui, tarusiam trumpą sveikinimo žodį. Dr. Antanas Razma sveikino JAV LB krašto valdybos vardu. Griausmingiausių, kone nebesuvaldomų ovacijų susilaukė senatorius A. Dixon savo labai trumpoje kalboje pasakęs "Lithuania must be free" (Lietuva turi būti laisva). Tie keturi žodžiai rado nepaprastai entuziastingą atoliepį ir sunkiai nurimusį skambų masinį skandavimą "Lie-tu-va". Muzikos šventės rengimo k-to pirm. Stasys Baras senatorių apjuosė tradicine svečio pagerbimo juosta.

Dainos ir staigmenos

Liaudies daina "Sveiki gyvi, sveteliai", padedant pučia-

miams instrumentams, skambiai pasveikino gausius, beveik visą auditoriją užpildžiusius klausytojus. Vėl jungtinis mišrus choras, palydint orkestrui ir diriguojant R. Klirienėi, suorkestravusiai liaudies dainą "Valio pjovėjėliai", sudrebino aukštus auditorijos skliautus. Ir štai — staigmena: melsvų, ant arenos grindų išsitiesusių apšvietimo sudarytų keturių lapų prieblandoje pasirodo juodai aprenkti vaikai su spalvingomis paukščių ir gyvulių galvomis. Daliai Viskontienėi diriguojant ir orkestrui palydint, vaikų choras ir inscenizatoriai atliko "Du gaideliai", "Tarnavau pas poną", "Oi tu, strazde" ir "Vaikščiojau". Po šito dainos ir judesio derinio vaikų choras pasirodymą užsklėdė dviem skambiom dainelėmis — R. Kuliavo ir R. Poskočimienės "Mūsų šūkis — Lietuva" ir R. Klirienės "Mes žygiuojam tėvynėn". Orkestravo ir dirigavo R. Klirienė, palydėjo orkestras.

Neišdžiūvę šaltiniai

Programos vadovė Ann Jillian apibūdindant dainas, vis pakviečiant dirigentus — tai J. Govėdą, tai E. Sakadolskienę, tai vėl R. Klirienę, Dariai Polikaitį, Gediminą Purį, Daliai Viskontienę, su orkestro ir be jo, mišrus choras, vyrų choras, vaikų choras su birbynių palyda, su "Šeriau žirgelį" skambia daina, bandant į dainavimą įjungti ir klausytojus, visus kvietė grįžti į tolimos praeities lietuviškąjį kaimą, kur ir klevėliai, ir karklai ant kalno, linai, vėjužėliai ar piemenų raliavimas skatino kūrybinį įkvėpimą, kurio šaltiniai, dainose įamžinti, neišdžiūvo nė iki šių dienų. Tai paliudija ir parinktas šios šventės repertuaras, kuriuo rūpinosi ir daug darbo įdėjo Rita Klirienė, Da-

(Nukelta į 2-ą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Mažumų teisės Europoje

A. LEMBERGAS

Mažumų problema, galima sakyti, tokia sena, kaip pati žmonių visuomenė, tačiau tik mūsų laikais rimtai rūpinamasi užtikrinti jų teises. Šioje srityje labai veikliai reiškiasi Europos taryba Strasburge.

Rengiant Europos šričių ar mažumų kalbų chartos projektą, daug pasitarnavo pranešimas apie mažumų teises, kuris kartais tiesiog vadinamas jo autoriaus, Maltos parlamento socialisto Brancato'o, vardu. Šis dokumentas iš esmės gvil-dena mažumų teisių problemą ir jos sprendimo galimybes. Pasižiūrėkime iš arčiau, kas šiame Europos tarybos dokumente rašoma apie mažumų problemas reikšmę ir jų teisių principus.

Mažumų požymiai

Europoje yra daugybė mažumų. Joms visoms būdingi saviti požymiai, kurie jas skiria nuo gyvenamojo krašto gyventojų daugumos. Skiriamieji mažumų požymiai gali būti labai įvairūs pagal tautą, kalbą, tikybą ir panašiai.

Europos tarybai priklausiančios valstybės vadovaujasi įsitikinimu, kad mažumos praturtina visuomenės daugialypį gyvenimą ir kultūros įvairovę. Dėl to dažnai valstybės ypatingais įstatymais saugo kai kurias savo mažumas. Tačiau ir šiandien Europoje mažumų klausimas tebekelia daug rimtų sunkumų ir reikalauja naujų pastangų, kad būtų užtikrintos mažumų teisės. Ten, kur šių teisių nepaisoma, negali būti taikos, teisingumo, pastovumo ir demokratijos.

Mažumų kalbų ir kultūrų atgimimas šiolaikinėje Europoje yra jos civilizacijos gyvybingumo ir turtingumo ženklas. Naujausios politinės pereinamos Vidurio ir Rytų Europos valstybės savo ruožtu rodo, kokios svarbios mažumų problemos kyla, iš totalizmo pasukus demokratėjimo keliu. Europos taryba negali nesidomėti mažumų reikalais jau vien dėl to, kad jos vienas svarbiausių uždavinių yra žmogaus teisė bei pagrindinių laisvių priežiūra ir puoselėjimas.

Apsaugos sąlygų minimumas

Mažumų klausimas nuolat kyla, kai plečiami bendradarbiavimo ir pasitarimų ryšiai su Vidurio ir Rytų Europa. Rengiamieji Europos tarybos dokumentai šioje srityje siekia užtikrinti minimalias mažumų teisiškos apsaugos sąlygas. Štai tas minimumas:

1. Kiekvienas pilietis turi turėti vienodas galimybes

Šiame numeryje:

Pabaigos neturinti drama

Pirmų sibirinių trėmimų penkiasdešimt metų suaktis

Skambėjo daina, kad laisvėje gyvuotų Lietuva

Septintoji JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventė

Mažumų teisės Europoje

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Europos

Tiesiai ir atvirai

Vilniečio Henrico Paulausko šešėliai ir tikrovė

Pilna laisvė ateis su nepriklausomybe

Vilkaviškio vyskupas Juozas Zėmaitis lankosi JAV-se

"Oi dūksta, dūksta mūsų valdovai"

Sibiriniai trėmimai iš Lietuvos prieš 50 metų

Vilniaus Saugumo pusrūsioose

Ramulės-Elenos Daugėlienės pergyvenimai

Bunkeriis Pfi ir jo gyventojai

Bunkeriis žmonėms, praradusiems viską gyvenime

Penkiasdešimt devintieji "Metmenys"

Kūrybos ir analizės žurnalas

Enciklopedijų leidykla laukia paramos

Pokalbis su Lietuvos enciklopedijų leidyklos red. M. Mikalajūnu

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672, FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509 LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai" REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$30, pusmetinė – \$16, mėnė – \$40, garbės – \$50 (Amerikoj - JAV dol.), oro pastu – \$100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$30.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Tūkstančiai susitinka su popiežiumi

Palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio parapijos klebonas kun. M. Čeponis pranešė Lietuvy informacijos centrui, kad Lietuvos tikintieji birželio 4-5 d.d. vyks į Lomžą, Lenkiją, susitikti su Šv. Tėvu. Šalia vykupų vyks apie 24.000 maldininkų. Bus laikomos specialios pamaldos lietuviams. Po pamaldų lietuvių delegacija gauna audienciją pas popiežių. Ritos Dapkutės pranešimu iš Lietuvos aukščiausiosios tarybos, su popiežiumi susitikti vyks ir Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Sovietų smurtas Lietuvos pasieniuose

LIC pranešimu, sovietų karinės pajėgos užpuolė 10 Lietuvos pasienio muitinių prie Latvijos ir Gudijos sienų.

Gegužės 16 d. neišaiškintų sovietinių kariuomenės dalinių kareiviai apšaudė ir sunaikino Druskininkų muitinės būstinę, netoli Gudijos sienos, sužeisdami sargybinių viršininką Modestą Šimkonį. Gegužės 18 d. 30 sovietų kareivių užpuolė ir sudegino Kalvarijos muitinę. Tą pačią dieną prie Šalčininkų muitinės Gudijos pasienyje privažiavo sovietinės valdžios automobilis, iš jo išlipęs asmuo pradėjo šaudyti iš revolverio. Muitinės sargybinis A. Stašaitis atsakė šūviu iš medžioklinio šautuvo, mirtinai sužeisdamas užpuoliką. Vėliau išsiaiškinta — pastarasis priklausė Gudijos milicijai. Buvo sudaryta Lietuvos ir Gudijos respublikos komisija ištirti incidentą. Tos pačios dienos naktį Šalčininkų dvi muitinių būstinės buvo išvartytos kulkomis. Tą naktį muitinėse tarnautojų nebuvo.

Gegužės 19 d. tarp 2.30 ir 3 v.r. buvo nušautas Krakūnų muitinės sargybinių pamainos viršininkas Gintaras Žagunis. Prieš tai Lietuvos valdžia, norėdama išvengti aukų, įsakė muitinės tarnautojams Gudijos pasienyje pasitraukti iš muitinių ir apsigauti pas vietos gyventojus. Minėtą naktį Žagunis nuėjo pažiūrėti, kas vyksta muitinėje, iš kurios atgal nebegrįžo.

Gegužės 23 d. ankstyvą rytą buvo sunaikintos 4-rios muitinių būstinės Latvijos pasienyje. Tai atliko specialių sovietų kariuomenės dalinių kareiviai iš Latvijos. Biržų, Pasvalio, Akmenės muitinių tarnautojai buvo sumušti, o pačios būstinės sudegintos. Sunkiai sužeisti buvo du sargybiniai Donatas Kaulinis ir Virginijus Burkauskas.

Andrius Azubalis, Lietuvos aukščiausiosios tarybos oficialus korespondentas, pažymėjo — sunaikinimas muitinių turi tikslą ne tik išvystyti terorą Lietuvoje, bet sugriauti ir jos ekonomiką, leidžiant laisvai per sieną spekuliantams išvežti prekes.

Aukščiausiosios tarybos nutarimas

Lietuvos aukščiausioji taryba, smerkdama neteisėtus sovietų veiksmus Lietuvos pasieniuose, gegužės 27 d. paskelbė nutarimą:

1. Paskelbti, kad Sov. Sąjungos vidaus reikalų ministerijos karių formuotės (OMON) Lietuvos respublikoje yra neteisėtos ir jų veiksmai nusikalstami;

2. Primiti — pagal Lietuvos respublikos įstatymus baudžiamojon atsakomybėn traukiami ne tik tiesioginių nusi-

kaltimų vykdytojai, bet ir šių nusikaltimų organizatoriai, kurstytojai, padėjėjai ir asmenys, slėpę šiuos nusikaltimus;

3. Primiti, kad kiekvienas Lietuvos respublikos pareigūnas, pilietis turi laikinajame pagrindiniame įstatyme įtvirtintą ir valstybės konstitucijos gyventojams garantuotą teisę gintis pats ir ginti savo valstybę bei jos institucijas.

4. Pavesti Lietuvos respublikos teisėsaugos įstaigas, bendradarbiaujant su kaimyninių valstybių institucijomis, imtis papildomų veiksmų, kad visi tokie nusikaltimai būtų visapusiškai iširti, nusikaltę asmenys patraukti atsakomybėn ir nubausti;

5. Pavesti Lietuvos respublikos vyriausybės sustiprinti Lietuvos sienų apsaugą, organizuoti sunaikintų Lietuvos pasienio kontrolės postų bei muitinių atstatymą ir įtvirtinimą;

6. Įpareigoti pasienio rajonų savivaldybes teikti Lietuvos respublikos krašto apsaugos ir muitinės departamentams visokeriopą paramą.

Kreipimasis į gyventojus

Lietuvos aukščiausioji taryba gegužės 27 d. kreipėsi viešai į Lietuvos gyventojus, primindama, jog Sov. Sąjungos politinė ir karinė vadovybė plečią agresyvius veiksmus prieš Lietuvos respubliką, jos institucijas ir gyventojus, mėginama iš pastarųjų verbuti sau samdinius ir juos įvelti į nusikaltimus.

Aukščiausioji taryba ragina asmenis, tarnaujančius OMON teroristinėse formuotėse, nutraukti savo nusikaltimų veiklą prieš Lietuvą ir jos gyventojus, nevykdyti neteisėtų įsakymų ir pasitraukti iš tarnybos.

Aukščiausioji taryba kviečia visus Lietuvos gyventojus laikytis rimties, viešosios tvarkos, nepasiduoti provokacijoms kurstymams ir bauginimui. (LIC)

Išdavikai

Naktį į gegužės 24 d. Vilniuje trijų patruliuosusių tarnybų 9 darbuotojai perėjo į OMON-ininkų pusę. Palikę postus, atvyko į budėjimo būstinę, grąsindami ginklu, pagrobė 40 automatų ir 10 tūkstančių sovinių. Šiems veiksmams vadovavo karininkas Roščinas.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Operos "Lietuviai" leidinio Čikagoje viršelis, sukurtas dail. Ados Sutkuvienės

Skambėjo daina, kad laisvėje gyvuotų Lietuva

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lia Viskontienė (abi pirmininkės), Algirdas Bielskus, Jonas Govėdas, Darius Polikaitis, Faustas Strolia, Loreta Vencauskaitė. Dauguma jų muzikinį profesionalinį pajėgumą išvystė išeivijoje, Lietuvos kaimą tepažįstantys dainose ir pasakojimuose. Į šmaikščią "Audėjęle", diriguojant D. Polikaičiui ir grojant didelį dėmesį užsitarnavusiam, iš Lietuvos atvykusiam, orkestrui, gražiai įsijungę tautinių šokių šokėjai, vadovaujami Nijolės Pupienės.

Naujovė įvairovei?

Neilgai pertraukai pasibaigus, pradėta su K. V. Banaičio keturių liaudies dainų pyne "Oi žinau, žinau", "Oi motinėle", "Anoj pusėj Dunojėlio", "Po aukštus kalnus". Diriguojant J. Govėdai ir palydint orkestrui, pyne atliko mišrus choras. Po to jaunimas, diriguojamas Vikt. Ralio, gražiai padainavo tris Juozo Karoso harmonizuotas liaudies dainas: "Dar neįėj, dar sustok", "Saulutė nusileido" ir "Tykus vakars". Staiga sugrįžome į šių dienų išraišką. Bernardo Brazdžionio "Aš čia gyva" est-radine Dariaus Polikaičio kompozicija su jaunimo palyda padainavo pats kompozitorius, susilaukęs griausmingų ovacijų. Šiam, greičiausiai įvairovei skirtam, atitūkimui žybtelėjus, koncerto slinktis sustojo prie romantiško Juozo Juozapaičio "Klevų žydėjimo" (Sigit Gedos žodž.), tuoj pat prablaškėjo Jono Motiekaičio liaudies daina "Sak mane šokią". Pastarąsias dainas, diriguojant Raimundui Obaliui, padainavo moterų choras.

Broleliai namo

Po Lióngino Abariaus liaudies dainos "Augo bernelis", diriguoto V. Ralio ir Broniaus Jonušo trankios dainelės "Kurteliai suloj", padirigavęs G. Purliui, ėmė suktilis Fausto Stroliaus "Malūnėlis", papildytas džiaugsmingu "Suk, suk ratelį". Tuos kaimo pasilinksminimu dvelkiančius smagius dainos, šokių ir orkestro derinius mestriškai jungė dirigento D. Polikaičio lazdelė. O jungtinis mišrus choras koncertinė dalį užsklėdė Balio Dvariono liaudišku "Kupoliniu", palydint orkestrui ir diriguojant R. Klirorienei.

Uždarymo žodį tarė Muzikos šventės k-to pirm. St. Baras, padėkojęs visiems už atliktą didelį darbą. Faustas Strolia, jam pačiam diriguojant, visus sujungė rimčiai su savo "Parveski, Viešpatie". Po J. Naujailio "Lietuva brangi", sustojus ir dainuoti įsijungus visai publikai, F. Stroliaus "Grįšim, grįšim" jungtinis mišrus choras ir orkestras tartum tiesė taką į apdainuotą ir išsvajotą gimtąją žemę.

Leidiniai

Ne vienam belaukiant koncerto pradžios, užteko laiko pavartyti ir susipažinti su šventės proga išleista leidiniais. Mažasis "VII JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventė", 88 psl. paruoštas Kazio Skaisgirio, supažindina su šventės rengimo komitetu, repertuaru komisija, iš Lietuvos atvykusiais orkestrantais, Dainų švenčių dirigentais 1956-1983 m. Išspaus-

dinta šventės pirm. V. Momkaus kalba, įdėta ištisine iškilmių ir koncerto programa lietuvių ir anglų kalbomis. Toliau sveikinimai-reklamos, mecenatų sąrašai. Didėsni 140 psl. dvispalvio viršelio leidinys "Lietuvių muzikos šventė" su renginio šūkiu "Kad liktum Tu gyva", redaguotas Danutės Bindokienės, apjungia visos savaitės koncertus, dienas, baleto ir operos spektaklius. Įprasti žymiųjų žmonių sveikinimai, jų nuotraukos, šventės rengėjų nuotraukos, dirigantai, vadovai, chorai; taipgi dar ir čia dvikalbė dainų šventės programa.

Bendros pastabos

Nėra abejonės, kad šiai Dainų šventei pasiruošti, į ją įjungiant atlikėjus ir iš Lietuvos, reikėjo nugalėti daug kliūčių, ištempti energiją, kantrybę ir laisvalaikio ribotumą iki maksimumo. Žiūroviškai vertinant — įspūdis geras. Šventė vėl tapo didžiuliu išeivijos lietuvių suvažiavimu. Susitiktą, pasimatytą, pasikalbėtą su "šimtą metų" nematytais draugais. Viskas gražu ir reikalinga. Tik atidžiau sekantiems koncerto eigą ar gilinantis į dainų skambesius labai trūkdė nesiliovę vaikštinėjimai, o ypač garsūs pokalbiai bei juokavimai koridoriuose. Kultūrinių renginių dažnėjimas gal ir tą nelemia paprotį pribaigtų. Snk.

Opera "Lietuviai"

Lietuvių muzikos šventės renginiuose Čikagoje iškilią vietą užėmė operos "Lietuviai" pastatymas. Buvo du spektakliai — gegužės 19 ir 24 dienomis Morton gimnazijos erdvioje auditorijoje Cicero mieste. Su šiais spektakliais Čikagos lietuvių opera atšventė ir savo 35 metų veiklos sukaktį.

Opera "Lietuviai" (i Lituan) sukūrė italų kompozitorius Amicare Ponchielli, gyvenęs 1834-1886 metais. Šiai operai turinį panaudojo Adomo Mickevičiaus kūrinių "Konradas Valenrodas". Pirmą kartą opera "Lietuviai" buvo pastatyta 1874 m. Milane. Tuometinė italų publika ją teigiamai įvertino, palankiai apie ją atsiliepė ir muzikos kritikai.

Ši opera Lietuvoje nebuvo pastatyta, nors prieš okupaciją ir buvo ruošta. Rašytojas Stasys Santvaras išvertė A. Ghislanzonio parašytą libretą, ištaisydamas istorines klaidas, nes pastarasis nesusigaudė Lietuvos istorijoje.

Tačiau šį kūrinių Čikagos lietuvių opera pastatė du kartus: 1981 ir 1983 metais. Lietuvoje ši opera bus pakartota š.m. rugpjūčio pabaigoje ir rugsėjo pradžioje.

Turinys

Operos turinyje išreikšta daug meilės Lietuvai. Veiksmas (prologe) prasideda Lietuvoje. Lietuvos vaidila Viltenis, žvelgdamas į kryžiuočių sukelto gaisrų beribę, apgaili Lietuvos likimą. Žmonės maldauja Dievą, kad būtų išgelbėta pavergta tauta. Jie laukia žinių pranašauto milžino... kad per amžius būtų laisva tėvynė... Lietuvos karžygis Kernius atsisveikina su žmona Aldona (Lietuvos kunigaikščio Erdvilo seserimi) ir su vaidila Vilteniu išvyksta į priešių žemę kovoti už savo krašto laisvę.

Kiti operos trys veiksmai vyksta kryžiuočių sostinėje, Marienburgo pilyje. Kryžiuočiai Konradą Valenrodą (Kernių) išsirenka savo magistru, ir įvyksta didžiulės iškilmės. Į jas atvedami lietuviai belaisviai, kurie pagal paprotį turi mirti. Naujasis magistras tokios aukos nepriima ir juos paleidžia į laisvę. Valenrodo (Kerniaus) žmona kaip pilgrimi-mė atvyksta į iškilmės ir po 10 metų susitinka su savo vyru. Kryžiuočių tarpe yra lietuvius, išdavikas Germanas, kuris prisimena Aldoną kaip Kauno pilies valdovo dukterį. Pagaliau kryžiuočiai su Germano pagalba patiria, kas iš tikrųjų yra jų naujasis valdovas ir pasiryžta jį nužudyti. Valenrodas nutaria gyvas nepasiduoti. Išgeria nuodų taurę. Tuo tarpu atvyksta lietuviai kariai. Kryžiuočiai nugalėti. Konradas Valenrodas miršta už savo krašto laisvę.

Pagalba iš Lietuvos

Kai ši opera buvo statoma anksčiau Čikagoje, reikėjo sveitimųjų pagalbos (simfoninis

orkestras ir kt.). Šį kartą didžiulę pagalbą atėjo iš Lietuvos. Opera buvo pastatyta vien tik lietuvių meno jėgomis.

Pagrindinius operos vaidmenis atliko žymūs Lietuvos solistai. Kerniaus bei Valenrodo partijas dainavo tenoras Virgilijus Noreika, giles dainavimą Milano teatre Scala, dainavęs daugelyje operų, sukūręs 38 vaidmenis, dalyvavęs 50 užsienio teatrų. Sakoma — pirmas iš pokario lietuvių dainininkų, lietuvių operai gražines tarptautinį garsą.

Aldonos partiją atliko sopranas Irena Milkevičiūtė, laikoma viena žymiausių lietuvių dainininkių. Taipogi gilaus dainavimą Milano teatre Scala. Ji dainavo Rygos, Talino, Lodzės ir daugelyje Sov. Sąjungos teatrų scenose, taip pat ir užsienio valstybėse.

Lietuvos kunigaikščio Erdvilio vaidmenį atliko baritonas Arvydas Marškauskas, Virgilijaus Noreikos mokinys. Jis dainuoja daugelį pagrindinių baritono partijų įvairiuose operų pastatymuose. Yra dainavęs Rygos, Minsko ir Rusijos teatruose.

Pirmame spektaklyje Viltenio vaidmenį atliko bosas Vincencas Kuprys, kurio šeima buvo ištemta į Sibirą. Dainavimo studijas baigė Sverdlovsko konservatorijoje. Į Lietuvą grįžo 1968 metais. Vincento Kuprio repertuare yra 70 vaidmenų. Dainavo Rygos, Talino, Kijevo, Leningrado teatruose, koncertavo ir užsienio valstybėse.

Antrame spektaklyje Viltenio partiją dainavo čikagietis Jonas Vaznelis. Jis dalyvavo lietuvių operos visuose pastatymuose ir Lyric operoje Čikagoje. Išeivijos visuomenė gerai pažįstamas.

Dainiaus Vilniaus partiją atliko Margarita Momkienė, dainavusi keliose Čikagos lietuvių operose. Lietuvių visuomenė mielai lanko jos koncertus.

Operos pastatyme dalyvavo Lietuvos operos ir baleto teatro simfoninis orkestras. Pirmame spektaklyje dirigavo žymus Lietuvos muzikas Vytautas Viržonis. Jo repertuaruose yra daugiau kaip 60 operų ir baletų. Lietuvos operos ir baleto teatre parengęs 41 premjerą. Yra dirigavęs Talino, Rygos, Jerevano ir Bulgarijos teatruose, o taip pat Maskvoje, Varšuvoje, Erfurte ir Veimare.

Antrame spektaklyje dirigavo lietuvių išeivijos muzikas Alvydas Vasaitis, pasižymėjęs plačia muzikine veikla. Ilgametis Čikagos lietuvių operos dirigentas ir meno vadovas.

Operą "Lietuviai" režisavo Eligijus Domarkas — nuo 1989 metų Vilniaus operos ir baleto teatro vyriausias režisierius. Jis režisavo daugelį operų Vilniuje. Režisieriaus padėjėja — Vida Momkutė.

Įspūdingos dekoracijos buvo atvežtos iš Lietuvos, sukurtos dail. Janinos Malinauskaitės. Iš viso Lietuvoje yra sukūrusi 80 scenografijos darbų. Taipogi su savo kūryba dalyvauja ir parodose. Ji taip pat rūpinosi ir apšvietimu. Iš Lietuvos buvo atvykęs ir grįmutojus Petras Ilgūnas. Jam talkino čikagietis Julius Balutis.

Operoje dalyvavo 8 Lietuvos baleto šokėjai su baletmeisteriu Vytautu Bradzdyliu. Čikagos lietuvių operos choras buvo sustiprintas 18 choristų iš Lietuvos. Iš viso scenoje pasirodė 150 asmenų: choristų, solistų, šokėjų bei statistų.

Įspūdingas pastatymas

Scenoje pasirodžius tokiom meninėm jėgom, nesunku įsivaizduoti, kad opera turėjo būti didinga, palikti žiūrovams neišdildomą įspūdį. Iš tikrųjų taip ir buvo. Nors salėje buvo tvanku, žiūrovai ir suprakaitę, ir nuvargę negailėjo didelių pastangų įrodyti, kad opera sužavėti. Buvo girdėti balsų — opera sukėlė tautinį pasididžiavimą, mūsų muzikinės jėgos kopija į meno aukštumas.

Pagarba Lietuvos operos valdybai, kuri suorganizavo labai pasisekusį renginį. Valdymą sudaro pirm. Vytautas Radzius ir kiti valdybos pareigūnai: Jonas Mockaitis, Eglė Rukštelė-Sundstrom, Vytautas Aukštuolis, Regina Smolinskienė, Albinas Smolinskas ir Rudolfas Valdukaitis. A.

A+ A

KLEMENSUI JŪRAI

Brazilijoje mirus,

dukrai ŽIVILEI ŠELMIENEI ir jos šeimai reiškiamo

nuoširdžią užuojautą —

KLB švietimo komisija

A+ A

rašytojui KLEMENSUI JŪRAI

staiga mirus,

jo žmonai REGINAI, sūnui RIMGAUDUI, dukrai ŽIVILEI, broliui JONUI reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime —

Mindaugas ir Marija Šelmiai

A+ A

IGNUI KUŠLIKIUI

mirus,

žmonai MARYTEI, dukroms, sūnums ir jų šeimoms reiškiamo nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime —

Nina Kušlikienė

Danutė Kušlikytė

P A D Ė K A

Mūsų mylima motina

A+ A

MARIJA TRASKEVIČIENĖ

mirė 1991 m. gegužės 15 d., palaidota gegužės 17 d.

Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuosirdžiai dėkojame kun. klebonui J. Staškui už maldas laidotuvių namuose, gedulines pamaldas šventovėje ir maldas kapinėse.

Dėkojame visiems atsilankiusiems į laidotuvių namus, atsiuntusiems gėles, aukojusiems Mišioms už velionės sielą, karsto nešėjams ir visiems pareiškiusiems užuojautą.

Liūdinčios dukterys —

Aldona Kocenienė ir Irena Mackevičienė

P A D Ė K A

Mirties angelui pašaukus mūsų brangią mamą ir močiutę

A+ A

PETRONELE BARŠKĖTIENĖ,

nuoširdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams už religinius patarnavimus, giminėms, draugams už dalyvavimą laidotuvėse bei supratimą ir atjautimą mūsų skausmo valandoje.

Danutė Vaidilienė su šeima

Simonas Barškėtis su šeima

P A D Ė K A

Ir vėl paviliojo auką kapai...

A+ A

JADVGA GALSKIENĖ

palaidota Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Mūsų brangiai tetai mirus, nuoširdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams už visus religinius patarnavimus, giminėms, draugams bet kokiū būdu prisidėjusiems prie laidotuvių ir visiems mus užjautusiems skausmo valandoje.

Jums visiems dėkingi —

Danutė Vaidilienė ir šeima

P A D Ė K A

Mano mylima mamytė ir mūsų sesutė

A+ A

ANTANINA DROMANTIENĖ

mirė 1991 m. gegužės 17 d. Palaidota gegužės 20 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuosirdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams už maldas laidotuvių namuose, gedulines Mišias, kun. Liudui Januš-kai, OFM, palydėjusiems velionę į amžino poilsio vietą, gėdojusiai Mišių metu; visiems atsiuntusiems gėles, užprašiusiems Mišias. Ačiū karsto nešėjams ir visiems už pareikštą užuojautą.

Telaimina visus Dievas —

sūnus Leonas su šeima,
Mykolas, Pranas su šeimomis
ir Juozas Gegužis

Vilkaviškio vyskupas JUOZAS ŽEMAITIS (viduryje) dėkoja Katalikų medicininės pagalbos misijos pirmininkui kun. JAMES VANARELLI už humanitarinę pagalbą Lietuvai per Religinę lietuvių katalikų šalpą Niujorke ir "Caritas" Kaune. Kairėje — Vilkaviškio dekanas kun. VYTAUTAS GUSTAITIS, Religinės šalpos vedėjas kun. KAZIMIERAS PUGEVIČIUS

Tiesiai ir atvirai

Mano praeities šešėliai ir dabarties tikrovė. Rašo iš Vilniaus atvykęs Lietuvos valstybinio muziejaus direktorius HENRIKAS PAULASKAS, buvęs ilgametis televizijos diktoriaus

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Prie parlamento

Liko gyvas tik Lietuvos parlamentas — tautos širdis. Tuoj pat nuvažiuoju ten, kur buvo susirinkę tūkstančiai žmonių. Per garsiakalbius iš rūmų kalbėjo sveikatos ministeris Oleka, krašto apsaugos departamento direktorius Butkevičius ir kiti vyriausybės nariai. Buvo paskelbti pirmieji pranešimai apie žuvusius ir sužeistuosius. Parlamento deputatai siūlė moterims ir vaikams palikti šią pavojingą vietą. Sovietų desantininkai kiekvieno momentu galėjo pasirodyti ir čia, buvo laukiama jų puolimo. Rūmų gynėjai prisiekė iki paskutinio atodūso ginti savo vyriausybę. Čia priešais jau nebūtų lengvai ir nebaudžiamai siautėjus — tai būtų buvę antrieji Lietuvos Pilėnai.

Buvo baisus nerimas. Iš autobuso, kuriame buvo įrengti garsiakalbiai, žmonės ieškojo savo vaikų, artimųjų, tarėsi kur susitikti, daugelis buvo tūkstantinėje minioje pasimetę. Norėjosi vyti šalin bet kokią jaudulį ar nerimą, pasakyti žmonėm padėtinančius žodžius. Tad ir aš paprašiau mikrofono. Pasakiau, kad esu TV diktoriaus, kad mūsų įstaiga užimta okupantų. Bet niekas iš mūsų žmonių neis tarnauti žmogžudžiams ir plėšikams. Priminiau 1893 m. Kražių įvykius, kai žemaičiai ilgus mėnesius saugojo ir gynė savo bažnyčią nuo caro kazokų, o įvykus mūšiui narsiai pralėjo kraują. Mes privalome apginti Lietuvos parlamentą — mūsų laisvės versmę ir nepriklausomybės ažuolą, turime išsaugoti moteris ir vaikus — tautos ateitį.

Žmonės nesiskirstė, liko budėti visą naktį. Žinojau, kad gal čia, gal prie TV bokšto buvo ir mano dukra Miglė, bet jos nedrįsau per garsiakalbius ieškoti. Reikėjo apvaldyti bet kokią baimę ar paniką.

Apie 7 v.r., matyt, kam nors iš krašto apsaugos departamento nusprendus, pradėjo mes statyti barikadas. Netoli statomas namas teikė geros medžiagos — čia buvo betono bloku, daug geležinės armatūros, įvairių lentų ir sijų. Pirmiausia užblokavome Gedimino prospektą, Žvėryno tiltą ir krantinę. Patį parlamento pastatą apjuosė plieniniai armatūros virbai, spygliuota viela. Žmonės darbovosi kaip skruzdės, ir pirmas gynybos žiedas buvo gan greitai užbaigtas. Mat, buvo gandų, kad apie 9 v.r. "Jedinstvos" būriai, remiami sovietų kariuomenės, bandys pulti parlamentą. Bet vis naujos lietuvių minios plaukė iš viso krašto ir gyva žmonių siena buvo pats patikimiausias gynėjas. Amerikiečio lietuvio paruošti "kokteiliai" su padegamuoju skysčiu

būtų sudėginę ne vieną šarvatają sovietų rūpūžę.

Grįžau į namus po TV rūmus, kur šeimininkavo kariuomenė. Automatininkų grandinė su atstatytais automatais juosė visą teritoriją. Į sunkvežimius krovė aparatūrą — buvo pavogta net užsienio televizijos korespondentų technika. Ten, kur liejosi kraujas, antroje gatvės pusėje, jau degė žvakelės, buvo padėta gėlių. Nepaisydami pavojaus, žmonės ėjo ir nešė gėles.

Kaunas perėmė estafetę

Vilnius sausio 13 dieną praleido be jokios televizijos programos, nors likusi Lietuvos dalis ją matė iš Kauno. Šaunieji Kauno TV žurnalistai, jau po valandėlės, kai krito mūsų rūmai ir nutrūko transliacija, tuoj pat perėmė estafetę, ir pasaulis greitai sužinojo, kokius žvėriškus vykdė Sov. Sąjunga, pamynusi ir savo "perestroiką" ir bet kokią elementariausią žmoniškumą. Nobelio premijos laureatas Gorbačiovas, girdi, miegojęs ir nieko nežinojęs, kas Vilniuje vyks.

Iš mažos Kauno TV studijos, kur buvo tik mūsų nedidelis filialas-redakcija, naudojant retransliatorių sistemą per Šiaulius, Panevėžį, Rygą ir Talliną, pavyko perduoti žinias ir Skandinaviją, o iš Klaipėdos ir Marijampolės — iki Lenkijos ir Vokietijos.

Sausio 14, pirmadienį, mes, grupė Vilniaus TV darbuotojų, nuvykome į Kauną ir vėl įsijungėme į darbą. Tą patį vakarą vėl skaičiau "Panoramą", o amerikietė prof. Liucija Baškauskaitė vertė į anglų kalbą.

Lietuvos televizija, žiauriai apdailėta, išniekinta, neturėdama nė profesionalios technikos, aparatūros, gerų studijų, netekusi didžiulio visos tautos turto — turtingos fonotekos, filmotekos ir video įrašų, — liko gyva ir nesunaikinta, skelbianti Lietuvai ir visam pasauliui teisybės žodžius.

O mūsų rūmuose Konarskio gatvėje begėdiškai šeimininkauja sovietų tankų saugomi kolaborantai kasperavičiai (KGB darbuotojas, profesionalas), steigvilos, šilgaliai. Dar degs jiems po kofomis Lietuvos žemė!

Priešais rūmus protesto akciją vykdė mūsų darbuotojai, pasistatę pagarsėjusį badautojų namelį (jame badavo ir žinomas politikalinis Cidzikas).

Čia visados buriuojasi žmonės, ateina daug užsienio svečių.

Sudiev televizijai

1991 m. balandžio 1 d. sukaiko lygiai 35-ri metai, kai aš dirbu prie mikrofono toje pačioje darbovietėje. Laikas negailėstingai gilina veido raukšles. Tad geriau anksčiau pasitraukti nuo ekrano. Pasitaikė ir savotiška progą — Kultūros ir

švietimo ministerija paskelbė konkursą naujai kuriamam Lietuvos valstybės muziejaus direktoriaus vietai užimti. Nusprendžiau dalyvauti ir iš 7 kandidatų, surinkęs du trečdalius komisijos balsų, laimėjau.

Taip po 35 metų ir 7 dienų atsisveikinau su miela ir daug ko mane išmokiusia televizija, kur visada reikėjo būti punktualiam, pasitempusiam ir valingam. Aišku, žurnalistinis darbas ir dabar man ne uždaro į ją kelio, bet naujos pareigos uždėda naujus rūpesčius ir atsakomybę. Kolektyvo posėdyje Lietuvos radijo ir televizijos generalinis direktorius Skirmantas Valiulis už ilgametį darbą man išreiškė padėką. Tuo lyg atverčiau naują savo gyvenimo ir darbų puslapį.

Istorija ir muziejininkystė man nesvetima — esu baigęs Šiauliu ir Vilniaus pedagoginių institutų istorijos fakultetus; trejus metus dirbau istorijos mokytoju Kelmėje. Muziejininkystės darbų mokė žinomi šios profesijos specialistai — P. Bugailiškis, J. Petrušis, G. Bagdonavičius, B. Motuza.

Naujasis Lietuvos valstybės muziejus ypač akcentuos 1918-1940 m. nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, sovietų okupaciją 1940 m. birželį, jų įvykdytą genocidą prieš mūsų tautą, politikalinių tragedijų ir tremtinių kančias, antrąją sovietinę okupaciją 1944 metais, rezistencinę kovą, Lietuvos atgimimą, Sąjūdį. Atskirą skyrių muziejui skirsime lietuvių emigracijai, kur eksponatus ir dokumentinę medžiagą rinks ir tvarkys trys moksliniai bendradarbiai.

Nederėtų įžeidinėti

Tai tiek apie savo gyvenimo odisėją tiesiai ir atvirai. Dar kartą norisi atsipašyti visus, kuriuos kada nors užgavau ar įžeidžiau, padėkoti tiems, kurie parodė toleranciją ir didžiulį mūsų padėties supratimą. Matyt, čia ir turi stiprėti bei augti lietuvių vienybė. Jeigu imsimės kerštingai priekaištauti dėl prieš 20 metų pasakytų ar parašytų žodžio okupantams spaudžiant ir verčiant, jeigu imsimės atkasinėti tuos "seniai padvėsčius šunis", — nieko doro ir gero nesukursime. Galima man atleisti arba neatleisti, bet įžeidinėti — nederėtų.

Atvažiuojant į Kanadą, deja, kai kuriais atvejais to neišvengiau. Ugnies paskleidė Vilniaus radijas laidoje užsieniui balandžio 26 dieną transliavęs vieno politikalinių sąjungos veikėjo kalbą, nukreiptą prieš mane. Girdi, aš iš buvusio muziejaus darbuotojų atleidau pačius geriausius...

Pirmiausia, aš nebuvau revoliucijos muziejaus direktoriumi ir negalėjau nieko atleisti, jie visi buvo atleisti panaikinus tą įstaigą. O kad į naują nepriėmiau, tai jau mano teisė. Minėtas žmogus pats pretendavo į direktoriaus vietą, o nepavykus, ėmėsi keršto. Apšaukti ir įžeisti žmogų, jį šantažuoti — tai vis sovietinio palikimo liekanos Lietuvos gyvenime. Paskalos, pikti žodžiai ir akla neapykanta, labai paplitęs pavydas yra tikra pragaro liepsna. Mūsų priešai nori mus supjudyti, smaigti savųjų rankomis. Tai seniai žinomos Čekos, GPU, NKVG, o dabar KGB intrigos.

Liūdna tokiais atvejais ir

Pilna laisvė ateis su nepriklausomybe

Pareiškė Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis, lankydamasis JAV-se

Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis lankosi JAV-se. Katalikų žinių agentūros (CNS) korespondentas Tracy Early iš Niujorko pateikė kai kurias su vyskupu pasikalbėjimo mintis.

Lietuvos Katalikų Bendrijos vadovybė esanti tik netiesiogiai įsijungusi į nepriklausomybės siekių sąjūdį, bet dėl jos laikysenos šioje srityje jokių abejonių negali būti. Prieš dvejus metus kilęs nepriklausomybės sąjūdis sudaręs sąlygas K. Bendrijai laisviau veikti, bet visiškai laisvė ateisianti tik su nepriklausomybės įgyvendinimu.

Pokalbis su vyskupu įvyko praėjus dviem dienom po Lietuvos prezidento V. Landsbergio, Latvijos ir Estijos ministrų pirmininkų susitikimo su prez. G. Bush'u Baltuosiuose rūmuose Vašingtone. Baltiečių vadai prašė prez. G. Bush'ą paremti jų pastangas įgyvendinti nepriklausomybę, ir toliau spaudžiant Sovietų Sąjungą. Vysk. J. Žemaitis pareiškė, kad V. Landsbergis pasirinkęs teisingą kelią, ir jis matęs, jog prez. G. Bush'o parama esanti labiausiai reikalinga. "Iš tikrųjų mes nesitikime, kad sovietų valdžia nepriklausomybę mums pasiūlytų ant padėklo", — pasakė vyskupas. Jokia imperija geranoriškai žmonėms neduoda nepriklausomybės, kol ji dar gali valdyti. Bet Sovietų Sąjunga turėtų skaitytis su Vakarų nuomone.

Vyskupas patvirtino, kad K. Bendrijos santykiai su išrinktąja Lietuvos valdžia esą geri, išreikšdamas kartu ir pasitenkinimą dėl 1990 m. birželio 14 d. išleisto potvarkio, leidžiančio K. Bendrijai pareikšti teises pretenzijas į nusavintą turtą. Bet esą dar kai kurių sunkumų su žemesnių kategorijų valdininkais, norint sugrąžinti religijos dėstymą mokyklose.

Vysk. J. Žemaitis turėjo pokalbį ir su Katalikų medicininės pagalbos misija Manhatan'e. Čia jis padėjo už teikiamą paramą Lietuvai. "Ilgametį Katalikų Bendrijos sprespaua paliko labai žymių nuostolių, — kalbėjo vyskupas, — labai daug žmonių tapo viskam abejingi, nors paviršutiniškai likę ištikimi K. Bendrijai, lanko šventoves, bet dažnas jų neturi gilesnio tikėjimo".

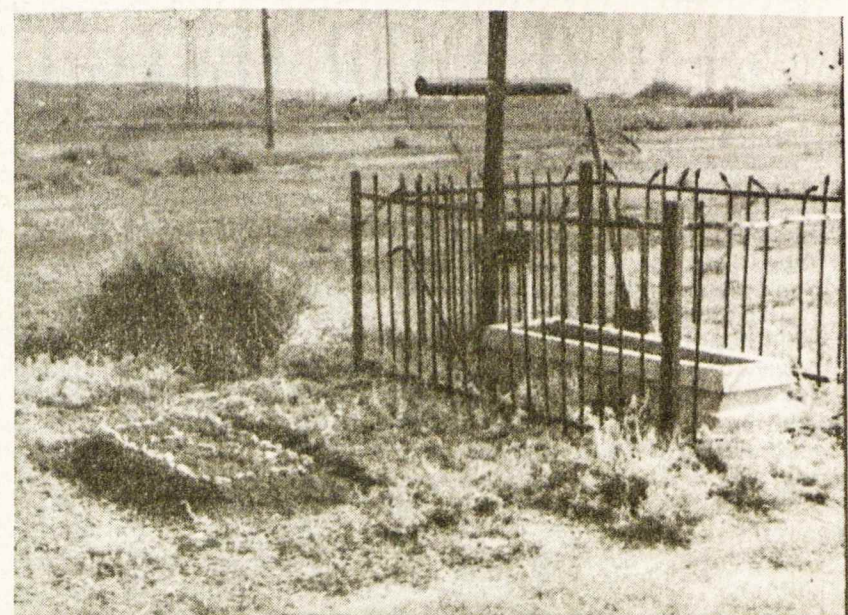
Vysk. J. Žemaitis pareiškė, kad reikėtų įsteigti spaustuvių ir krikščioniškos kultūros centrą, kuris turėtų liturginės muzikos ir religinio meno mokytojų programas. Jo vyskupijoje ypač svarbus uždavinys — tai sugrąžintų katedros atstatymą, taipgi ir 20 kitų šventovių, apgadintų ar sunaikintų vokiečių-sovietų susidūrimo Antrojo pas. karo metu. Snk.

Žvelgiant į ateitį

Bet atskiri juodo deguto šaukštai neturi sugadinti viso medaus. Mes turime ir Lietuvoje, ir čia užjūriuose daugybę nuosirdžių ir paslaugų žmonių, kurie viską padarys, jei žinos, kad tu lietuvis. Tai gerai informuoti, išsilavinę, didelės vidinės kultūros, erudicijos žmonės. Jie tiki geru žmogaus pradą, jie priekš mūsų Lietuvą. Ir jaunimas puiškas. Jis ieško, ir dar labiau ieškos savo šaknų, savo kilmės ir giminės pradžios.

I Šiaurės Amerikos kontinentą veršis nauji emigrantai iš Lietuvos, nes tik čia jie galės užsidirbti sunkiu darbu vieną kitą tikrą pinigą, kad jį investavę gimtinėje pradėtų savo privacią gamybą ar prekybą, savo verslą. Kaip seniau patys darbščiausi Lietuvos ūkininkaičiai važiuoja į Amerikos anglių kasyklas, metalurgijos įmones, kad grįžę nusipirktų žemės, būtų tvirti šeimininkai, taip ir dabar, be turtingosios Amerikos pagalbos mes neišsiveršime.

Henrikas Paulauskas

Nežinomo politkalinio kapas Sibiro Dolinkoje, 30 km nuo Karagandos

“Oi dūksta, dūksta mūsų valdovai ...”

Sibiriniai trėmimai iš Lietuvos prieš 50 metų

Sovietinės okupacijos vykdomi sibiriniai trėmimai iš Lietuvos prasidėjo 1941 m. birželio 14-16 dienomis. Lietuvos spauda apie juos laisvai rašė tik išvysus sovietinę kariuomenę 1941 m. Čia perspausdiname "straipsnį iš laikraščio "I laisvė" 1941 m. birželio 24 d. laidos. Straipsnis buvo pavadinamas "Bolševikų rojaus kankiniai". RED.

Pereitais metais birželio 15 d. atėjus į Lietuvą bolševikų armijai, raudonosios spaudos buvo iškilmingai pranešta, kad niekas nebus kaltinamas ir baudžiamas už savo ideologiją ir veiklą praeitais laikais.

Tačiau į porą savaičių po to viešo pareiškimo naktimis buvo sugaudyti ir sukimšti į kalėjimus daugybė lietuvių inteligentų, nors jie nieko nebuvo padarę bolševikams atėjus į Lietuvą. Štai keliolika pavardžių iš tos gausios eilės, kurioje randam įvairiausių ideologijos ir įvairių profesijų žmonii:

1. Dr. Leonas Bistras, 2. Advokatas Toliušis, 3. Dr. Dielininkaitis, 4. Dr. Ignas Skrupskelis, 5. Dr. Domas Cesevičius, 6. Pulk. Giedraitis, 7. Teisingumo ministeris Tamošaitis, 8. Ministeris Skučas, 9. Povilaitis, 10. Direktoriaus Augustauskas, 11. Domas Stankūnas, 12. Prof. Jonas Aleksa, 13. Pulk. Saladžius, 14. Redaktorius Kalnėnas, 15. Inžinierius Šepetys, 16. Pulk. Žukas, 17. Inž. Cinvinskas, 18. Mokytoja Krasnickaitė Tarvydienė, 19. Advokatas Krasnickas, 20. Viceministeris Kazys Masiliūnas, 21. Dr. Juozas Leimonas, 22. Dr. Domas Jasaitis, 23. Mokytojas Būtenas, 24. Mokytojas Balčiūnas, 25. Inž. Baristas, 26. Kunigas Bružikas, 27. Notaras Dikinis, 28. Teisininkas Mackevičius ir daugybė kitų, net pažangių darbininkų, kurių reikalams raudonoji vyriausybė gyresis atstovaujanti. Jau prieš tai skyrium buvo išvežti į Rusiją ministeris pirmininkas Merkys ir ministeris Urbšys su žmona.

Apie jų likimą mažai kas tėra žinoma. Keli buvo paleisti. Didžioji dalis buvo apkaltinta kontrevoliucija ir išvežta į Rusijos sunkiuosius darbus. Keli iš jų susilaukė laisvės dabar išbėgus raudonajai vyriausybei ir patiem kalniniams išlaušus kalėjimo duris. Jie nieko nepasakoją; bet užtenka pažvelgti į jų veidus, kad pajustumė, ką jie yra iškentę. Juk patys bolševikai buržuaziniams kalėjimams, palyginti su bolševikiškais, yra pavadinę sanatorijoms.

To neužteko. Pamažu buvo ruošiamas pats bjauriausias darbas — masinis žmonių išvežimas iš Lietuvos. Per kiemsargius, per komjaunimą, per politikus, per kompartiją buvo sudaryti sąrašai. Pagal juos buvo atrinkti išvežti arba atskirti žmonės arba visos šeimos. Ir to šlykštaus darbo ėmėsi birželio 14 d. naktį tie nakties paukščiai. Tris naktis ir dienas tratėjo sunkvežimiai per miestą ir kaimus griebdami iš butų ir retkarčiais ant rankų lietušų plakamos buvo vežamos ir kėmosios vagonais. Buvo atsitikimų, kad jie griebė ligonius iš lovų su 40° temperatūra, moteris tik antra diena po gimdymo kišo į atskirus vagonus, motinas į atskirus; dažnai net vaikai atskiriami. Vagonuose po porą dienų išbuvo užkalta langais, negaudami nė vandens. Dalis išvežtųjų, kiek žinių gauta, nuvežta jau į Molodečną. Iš ten gabensiu juos, jei teisingai kalbėjo G.P.U. valdininkai, į Omsko sritį, į šaltasias sritis.

Suėmimams buvo atgabenta čekistų iš Ukrainos ir Gudijos. Jiems vadovavo nurodinėdami kelią mūsų komjaunuoliai, ypačiai žydukai ir net žydėkaitės. Dar skaudžiau, kad tarp tų vadovų buvo net lietuvių inteligentų laikraštinių.

Ką gaben? Inteligentus, pažangesnius darbininkus, ūkinin-

kus, amatininkus. Per tas tris dienas esą išvežti apie 17.000. Jų sąrašai turi būti sudaryti. O šiuo tarpu bent mažą dalelę galima suminėti. 1. Masiliūnas Jonas su šeima, 2. Štaupas Jonas su šeima, 3. Stankūnas Vladas su šeima, 4. Čarneckis Voldemaras su šeima, 5. Valatka Jonas, 6. Dagelis Jonas, 7. Ruginis Klementsas, 8. Papeckys, 9. Dausa Kazys, 10. Jokantas Kazimieras su šeima, 11. Stiklorius Jurgis, 12. Tonkūnas, prof., 13. Stanišauskienė, 14. Vilkaitis, Dot. Z.Ū.A. Prof., 15. Žygėlis, 16. Kalnėnas, 17. gen. Nagius, 18. gen. Galvydis-Bykauskas, 19. gen. Sutkus, 20. prof. Dovydaitis su šeima, 21. Spūdai, mokytojai, 22. Mok. Sekmokas, 23. Stud. chemikas Jagminas Bernardas, 24. Ats. Kap. Gineitis, 25. Stud. Striupas, 26. Stud. Stepšys Juozas, 27. Inž. Skripaitis su žmona, 28. Stud. Gobys Vytautas, 29. Stud. Sirutis, 30. Stud. Kuosa Algirdas, 31. Kun. Juozas Vailokaitis, 32. Kun. Mažonas, 33. Graf. Plateris, 34. Inž. Minutka su žmona, 35. Drimakas su šeima, 36. L. Maziliauskas.

Be to, deportuoti: 1. Visų rangų buvusieji policininkai. 2. Šaulių sąjungos vadai iki būrių vadų. 3. Aktyv. katalikų veikėjai. 4. Aktyvieji tautininkų veikėjai.

5. Stambieji pramonininkai, bankininkai.

6. Nepatikimieji ir kur nors buvo prieš bolševikų jungą pasireiškę mokytojai, darbininkai, valdininkai ir ypač daug darbininkų.

7. Visi dvarininkai, kurių visas turtas buvo atimtas. Ir eilė dvarininkų, kurių dalis turto buvo suvalstybinta.

Kam juos bolševikai išvežė? Bolševikai žino, kad bolševikiška tvarka ten gali laikytis, kur žmonės yra užguiti, prigadinti, neturi sąvokos minties. Tas, kuris nori savarankiškai gyventi, jų santvarkai netinka. Dėl to jie numušė mokslo lygį tose tautose, kurias jie užgrobė. Dėl to jie pažangiuosius savarankiškuosius darbininkus, inteligentus ištremia į Rusijos gilumą. Taip jie padarė su Suomij karais. Taip padarė su gudaus, ukrainiečiais, lenkais. Paskutinė dalis tokių lietuviams. Į jų vietą turėjo būti atgabenta rusų kolonistų, kolchozininkų ir tarnautojų. Ir jau buvo daug jų atgabenta. Vadindamojo policijoj ne tik viršininkai buvo rusai, bet ir eilinių tarpe jų buvo nemaža. Teisėjų buvo jau rusų. Net krautuvių pardavėjų jau buvo katiušų, su kuriomis klientai lietuviškai nesuskalbėdavo. Rusai turėjo pakeisti lietuvių atsakingesnes vietas. Ir vėl turėjo sudaryti viena "nedielimaja Rossija", o Lietuva virsti tik vakarinė Rusijos dalimi. Žiauriai išgrobdami ir išveždami lietuvių, bolševikai nieko naujo neišgalvojo savo vežimui palaikyti. Jie tik pamėgdžiojo savo pirmtakų caristinę žandarinę Rusiją. Carų žandarai jau ne vieną sykį lietuvių buvo nugalėję ir Sibirą už Uralo, "žemės galo". Bolševikai čekiškai tik šimtą kartų pasirodė žiauresni už savo mokytojų caro ochrankos žandarus. Tik žandarai taip žiauriai nesitędavo iš kankinamų. O Maskvos radijas paskelbė, kad ištremiamieji iš Lietuvos važiuoja su džiaugsmu. Tai, ką bolševikai išvežė birželio 14-16 dieną, buvo tik dalis numatytų išvežti. Birželio 28-29 d. turėjo būti gaudoma antra partija. Tų įvykių akivaizdoje, matant plėšomą gabalais tautą, lietuvių galėjo tik kęsti ir kartoti su Kudirka: "Oi dūksta, dūksta mūsų valdovai, vienintelė viltis — padūkusijų paprastai neilgas gyvenimas".

AŲA
ELENAI TOLVAIŠIENEI
mirus,

jos vyrą STASĮ, dukrą JŪRATĘ, sūnų PETRĄ, visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

O. J. D. V. Dirmantai M. J. D. Pargauskai
A. J. Kuncaičiai I. Cirušytė
S. Maksimavičius

Ar norite būti išrinktas 1991 m. vietinės valdžios rinkimuose?

Užsiregistruokite savo kandidatūrą prieš pinigų rinkliavas arba išlaidas.

Jeigu norite užsiregistruoti savo kandidatūrą ir gauti daugiau informacijos, prašome kreiptis į savo vietinės valdžios įstaigą (municipal clerk's office). Jūs taip pat galite gauti "Candidate's Guide — Municipal Elections 1991" ir vietinės valdžios kandidatų brošiūras (anglų arba prancūzų kalbomis).

Ontario

Ministry of
Municipal
Affairs

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

IŠTEISINO ŠIMENĄ

Lietuvos aukščiausioji taryba uždarose posėdžiuose susipažino su buvusio ministerio pirm. Alberto Šimėno dingimu ir to dingimo priežastimis š. m. sausio tryliktosios naktį. Atlikti tyrimai liudija, kad A. Šimėno niekas nebuvo pagrobęs. Jis pats savo sprendimu, be jokio spaudimo iš šalies su šeima tą naktį pasislėpė pas Ratnyčios bažnyčios kleboną, įsitikinęs, kad Sovietų Sąjunga ginklo jėga nori nuversti Lietuvos vyriausybę. „Tiesoj“ kovo 19 d. paskelbtame Lietuvos aukščiausiosios tarybos nutarime rašoma: „Komisija neturi įrodymų, kurie paneigtų A. Šimėno aiškinimą, kad minėtos dienos įvykius jis suvokė kaip valstybinį perversmą prieš teisėtą Lietuvos Respublikos valdžią ir ėmėsi veiksmų, kurie, pavykus perversmui, padėtų jam išlikti teisėtą valstybės atstovu. Komisija, įvertinus tyrimo medžiagą, nustatė, kad 1991 m. sausio 13 d. A. Šimėnas sprendimus priėmė savo valia. Faktų, kad buvo tiesioginis spaudimas iš šalies, nenustatyta. A. Šimėnas veikė atsisveikdamas į Lietuvos valstybės interesus...“

DAR VIENA GYVYBĖS AUKA

Senųjų Trakų parapijos klebonas a.a. kun. Stasys Lidsys žuvo sovietų karinės technikos kolonos sausio 24 d. sukeltoje automobilio nelaimėje. Velionis, gimęs 1929 m. rugsėjo 4 d. Žemaitijoje, kunigu išventintas 1962 m. balandžio 18 d., daugiau kaip 20 metų dirbo Vilniaus Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, o pastaraisiais metais — klebonu Senuosiuose Trakuose.

ŽEMĖS ŪKIO STATISTIKA

„Lietuvos aidas“ balandžio 19 d. paskelbė dalį žemės ūkio statistinių duomenų. Per pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuva iš ūkių ir gyventojų supirkto gyvulių 125.500 tonų gyvulių ir paukščių, 450.600 tonų pieno, 189.800.000 kiaušinių. Pernai per tą patį laiką buvo supirkta 168.500 tonų gyvulių ir paukščių, 509.400 tonų pieno, 212.300.000 kiaušinių. Tad šiemet Lietuva iš savo ūkių ir gyventojų supirkto 15% mažiau mėsos, 12% pieno ir 11% kiaušinių. Pirmajame šių metų ketvirtyje Lietuva Sovietų Sąjungai pardavė 13.400 tonų mėsos (pernai 38.000 tonų) ir 36.500 tonų pieno (pernai 189.800 tonų). Tad šiemet įvykdyta tik 39% ir 19% Lietuvos ekonominio įsipareigojimo plano Sovietų Sąjungai. Pirmajame ketvirtyje šiemet Lietuva iš Sovietų Sąjungos nupirko 337.000 tonų grūdų, 25% daugiau negu 269.000 tonų pernai.

RŪMAI — BE BARIKADŲ

Aukščiausiosios tarybos rūmuose, kur dabar yra įsikūrusi nepriklausomybę paskelbusios Lietuvos vyriausybė, balandžio pabaigoje praplėtėjo vestibulis ir koridoriai, iš jų išgabenus maišus su smėliu. Lietuviai, sušlyginę su barikadomis ir labirintais valstybės institucijose, stebisi ir klausia, ar vyriausybė jau negresia pavojus? Arge! Adomaitienė „Lietuvos aidas“ balandžio 30 d. laidoje pateikia vyriausybės vadovybės val-

dybos viršininko Kęstučio Čilinsko atsakymą: „Smėlio maišų užtvartos tapo simbolinėmis gyvybės pozicijomis per kruvinąjį sausį. Laimei, mirties smėlia jas aplenkė. Vėliau prie jų drąsiau jautėsi rūmų apsauga, na o užsienio svečiai neiškęsdavo spragtelėti fotoaparatu. Pirmosiomis atviros agresijos svaitėmis tokių statinių reikėjo, o šiandien rūmuose jau įrengta moderni apsaugos sistema. Rūmams saugantys vaikai — taip pat profesionalai. Vyriausybė kontroliuoja ir valdo informaciją apie galimus agresijos atvejus, pasirengusi, reikalui esant, gintis. Vis dėlto tikimės, kad visus konfliktus su galinga Rytų kaimyne išsprėsime civilizuotu būdu — prie derybų stalo“.

VILNIUJ, RYGOJ, TALINE

„Lietuvos rytas“ kovo 28 d. laidoje paskelbė skirtingas maisto gaminių kainas Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Už kilogramą jautienos lietuviai tada mokėjo 7,80 rublio, latviai — 12,30, estai — 9,46. Kilogramas kiaulienos Lietuvoje kainavo 6,20 rublio, Latvijoje — 10,30, Estijoje — 7,87; kilogramas virtos desros Lietuvoje — 8,30 rublio, Latvijoje — 12,00, Estijoje — 8,36; kilogramas sviesto Lietuvoje — 9,90 rublio, Latvijoje — 10,00, Estijoje — 9,90; kilogramas cukraus Lietuvoje — 3 rubliai, Latvijoje 0,90, Estijoje — 0,85; dešimt kiaušinių Lietuvoje — 2,40 rublio, Latvijoje — 4,50, Estijoje — 2,95; litras pieno Lietuvoje — 0,73 rublio, Latvijoje — 0,60, Estijoje — 0,62. „Lietuvos rytas“ naudojosi jau padidintomis kainomis, klausdamas skaitytojus: „Kur geriau — namuose ar svetur?“

MINIA VINGIO PARKE

Lietuvos sąjūdis gegužės 4 d. Vingio parke Vilniuje sutelkė daug lietuvių, nepabūgusių praplūpusio lietaus. Jie susirinko pareikšti viešo pritarimo Lietuvos aukščiausiosios tarybos ir vyriausybės politikai. Pirmiausia nulenktomis vėliavomis buvo prisimintas ir pagerbtas tą dieną iš Kauno į Petrašiūnų kapines palydėtas prieškarinės Lietuvos ministeris Juozas Urbšys, ilgai laukęs nepriklausomybės atstatymo. Sąjūdžio seimo tarybos pirm. Juozas Tumelis pabrėžė, kad Lietuvos aukščiausiajai tarybai ir vyriausybei reikia taktos. Primestą sistemą įveikti tegali visi Lietuvos žmonės. Sąjūdis nėra opozicija Lietuvos vyriausybei, bet jos bendradarbis. Audringais plojimais buvo sutiktas kelionei į JAV pasiruošęs Vytautas Landsbergis. Gediminas Vagnorius kalbėjo apie normalų ekonominį ryšių atgaivinimą su Rytais ir Vakarais. Esą Lietuva turi ką parduoti, tik tegu niekas nekluduoja jai prekiauti. Savo mintis dėstė ir kiti Lietuvos vyriausybės rėmėjai. Buvo renkamos aukos nuo žemės drebelių nukentėjusiems gruzainams. Vyravo tvirta nuotaika, kad jokie Kremliaus bauginimai ir politinės intrigos, esami ir būsimi ekonominiai varžtai nesukalsdys lietuvių ir neprivers atsisakyti Lietuvai siekiamos nepriklausomybės. V. Kst.

Ontario Londono lietuvaitės su Lietuvos ministeriu pirmininku GEDIMINU VAGNORIUMI, kurį pasveikino gėlių puokšte 1991 m. balandžio 20 d. Šiluvos Marijos parapijos salėje

London, Ontario

GEDIMINAS VAGNORIUS, Lietuvos ministeris pirmininkas, balandžio 20 d. Londono lietuvių buvo entuziastingai sutiktas su lietuviška daina ir pagerbimo procesija, kurioje tautiniai drabužiais apsirengę londoniškiai išsiriavo dviem eilėmis, virš ateinančių svečių laikydami ištisas tautines juostas. Jį pasveikino KLB Londono apyl. pirm. P. Kuras ir paprašė tarti žodį.

Savo kalboje ministeris pirmininkas nušvietė dabartinę būklę Lietuvoje ir pabrėžė, kad lietuvių tautą, ištroškusią laisvės ir taip atkakliai siekiančią nepriklausomybės, džiugina išeivijos ryžtas padėti Lietuvai. Pagarbai jis buvo ir išlydėtas, kartu su griausmingais plojimais.

SPAUDOS KONFERENCIJA. Prieš minėtą pasimatymą su Londono lietuviais, ministeris pirmininkas turėjo spaudos konferenciją, kuri buvo vykusi perduota televizijos, o pagrindinis Londono dienraštis „The London Free Press“ balandžio 22 d. išspausdino gana ilgą ir išsamų konferencijos aprašymą. G. Vagnorius nustebino kanadiečius verslininkus, pareikšdamas, kad Lietuva turi savo mokesčių sistemą ir kad jos mokesčiai neina į Sov. Sąjungos išdą. Laikraštis pabrėžė, kad separatistas ministeris pirmininkas iš Lietuvos siūlė, esą Kanada dalį kreditų duotų tiesiog Lietuvai ir tuo padėtų jai kovoję dėl nepriklausomybės atgavimo. Jis taip pat vykusiai pastebėjo, kad Sov. Sąjungoje reformos nėra vykdomos, bet jos tikrai vykdomos Lietuvoje.

LIETUVIAI DALYVAVO Miami un-to studentų respublikonų susirinkime, kuriame kalbėjo Ileana Ros-Lehtinen, remianti Baltijos kraštų ir Kubos išlaisvinimą. V.

KAI APYLINKĖS PIRM. PAULIUS KURAS buvo užimtas su spaudos konferencija, visą kitą priėmimo organizacinį darbą labai vykusiai atliko jo žmona Rasa. Tenka pastebėti, kad šį kartą buvo labai sklandžiai apylinkės valdybos suorganizuota rinkliava. Šešiasdešimt Londono lietuvių seimų, padedant Rodnės ir apylinkės keliolikai seimų bei negausioms Londono organizacijoms, suaukoko net \$7,500. Rink-

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont.
Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankan-
tiems Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus turistinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius į Montrealį ir iš Montrealio.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus darbus
(Esu „Union Gas“ atstovas)
Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

„Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda“
The
Lougheed & Barnard
šeimos ir tarnautojai
„Žmonės, kurie atjaucia kitus“
Sudbury, Ontario

Dubauskas išsamiai papasakojo apie paskutiniuosius įvykius Lietuvoje. Pirm. J. Suarez pabrėžė lietuvių ir kubiečių bendravimo svarbą ir kitię pastariesiems plaketes, primenančias kovą dėl laisvės.

MOTINOS DIENA čia paminėta gegužės 12 d. klube. Pasveikino pirm. E. Jonušienė. Jauniausiai ir vyriausiai motinai prisegtos gėlės, paskaityta poezijos, choras „Banga“, akompanuojant muz. D. Liauginienei padainavo 9 dainas. Po programos buvo pietūs, kurių metu pranešta, kad klubas uždarymas vasaros sezonui iki rugsėjo 8 d.

RUŠIAMA DRABUŽIŲ, KNYGŲ, medicinos priemonių, vaikams žaislų siunta į Lietuvą. Yra jau daug suaukotų daiktų. Darbas tęsiasi. V.D.

Delhi-Tillsonburg, Ont.

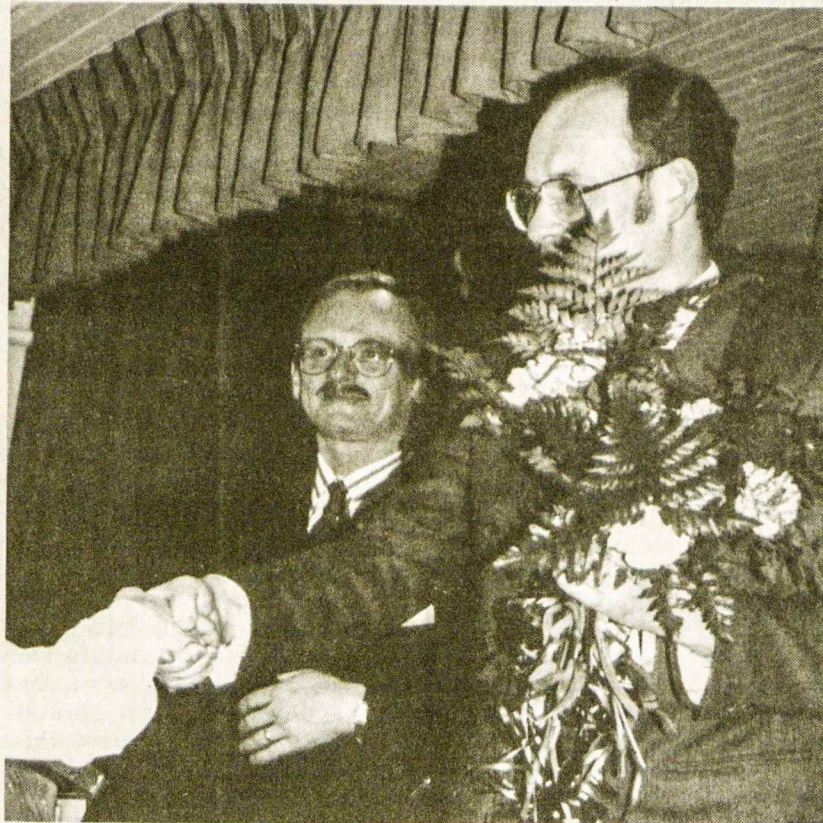
KLK MOTERŲ DR-JOSSUSIRIN-KIMAS, vadovaujamas pirm. D. Vindašienės, įvyko gegužės 15 d. Delhi šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. Pereito susirinkimo protokolą perskaitė V. Lapienienė. Išrinkta nauja valdyba: D. Vindašienė, A. Ratavičienė, A. Klemkienė, S. Vilimienė, E. Rugienienė. O. Šiurienė pasveikino D. Vindašienę, įsijungusią į šios dr-jos veiklą ir sėkmingai dirbusią, vadovaujant valdybai. Visos dr-jos narės nuosirdžiai veikia šioje apylinkėje, dalyvaudamos visur kur būna reikalingos. Jų rūpestiu šventovė visada papuosta gėlėmis, lankomi apylinkės ligoniniai, rengiami minėjimai, ruošiami salėje kavutė ir aukomis remiami įvairūs lietuviški reikalai.

B.V.

Aukos Kanados lietuvių fondui

Surrey, B.C. A. a. Stasio Maciauskio atminimui brolis Jonas Maciauskas auکوjo \$1.000. Toronto, Ont. A. a. Anelės Žilienės atminimui auکوjo: \$20 — J. A. Kutkos, G. A. Skaisčiai ir J. Tamulėnienė. Fruitland, Ont. A. a. Vlodo Skripkaus, tragiškai žuvusio prieš 23 metus Sudburyje, atminimui S. St. Rakščiai auکوjo \$300. Windsor, Ont. A. a. Jono Giedrio atminimui Windsoro lietuviai paauکوjo \$500. Aukos surinko ir prisuntė Fondo įgaliotinis St. Naidauskas. London, Ont. A. a. Eleonoros Andriulionienės atminimui auکوjo: \$20 — G. E. Petrauskai, D. Chainauskienė; a.a. Stasio Norvaišos atminimui M. Kudirkienė — \$100. KLF

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Lietuvos ministeris pirmininkas GEDIMINAS VAGNORIUS sveikinamas Ontario Londono lietuvių gėlių įteikimu 1991 m. balandžio 20 dieną. Prie jo — KLB Londono apylinkės pirmininkas PAULIUS KURAS

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki... 7.5%
santaukas 6%
kasd.pal.taupymo s-ta 5.5%
90 dienų indėlius 9%
1 m. term. indėlius 9.5%
1 m. term.ind.mėn.pal...9%
3 m. term.indėlius 9.5%
RRSP ir RRRF (pensijos)...7%
RRSP ir RRRF 1 m. 9.5%
RRSP ind. 3 m. 9.5%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 15%
nekiln. turto pask. 1 m....11%
nekiln.turto pask. 3 m. .. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus „Talkoje“

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. Vytautas Gerulaitis, žymusis nepriklausomos Lietuvos stalo ir lauko teniso žaidėjas, gimęs 1915 m. vasario 16 d. ūkininkų šeimoje prie Vilkaviškio, mirė gegužės 2 d. Woodhavene. Ten velionis turėjo Niujorko ir apylinkių lietuvių aptarnaujančią kelionių agentūrą. Jį pakirto stambus širdies smūgis, atėjusį priešpiečiams valgyklon. Velionis su žmona Aldona ir dukra Rūta gyveno Long Islande, kur buvo pašarvotas laidotuvių namuose Syossete. Atsisveikinti su velioniu gegužės 3 d. susirinko daug Niujorko lietuvių, kurių eilėse buvo ir vysk. Paulius Baltakis, OFM, poetas kun. Leonardas Andriekus, OFM. Šeimos vardu kalbėjo sūnus Vytautas, trenerio tėvo dėka išaugęs profesiniu lauko teniso žaidėju. Jis perskaitė tėvo pinigineje rastą pasisakymą apie jaunystę. Velionis gegužės 4 d. iš Apreiškimo bažnyčios Bruklne palaidotas Šv. Karolio kapinėse, kur palaidoti ir jo tėvai. Gedulines Mišias koncelebravo kun. Kazimieras Puzevičius, kun. Stasys Raila ir pamokslą sakęs kun. Jonas Pakalniškis, kuris taigpi atliko ir laidotuvių apeigas kapinėse. Karstas buvo papuoštas studentų neolituanių juosta, uždėta kepturaitė. Kapinėse prie karsto stovėjo neolituanių garbės sargyba, jų vardu atsisveikinimo žodį tarė dr. Bronius Nemickas. Šeimos vardu visiems padėkojo dukra Rūta.

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Los Angeles mieste šiemet švęs auksinę veiklos sukaktį. Metiniame parapijiečių susirinkime šia tema kalbėjo I. Medziukas, pakviestas parapijos tarybos pirm. J. Pupiaus. I. Medziukas susirinkimo dalyviams priminė parapiją įsteigusį prel. Julijų Maciejauską (1868-1947), jai tvirtus pagrindus davusių ilgametį kleboną prel. Joną Kučingį ir jo dabartinį įpėdinį kun. dr. Algirdą Olšauską. Tada buvo išklaušyti parapijos tarybos sekcijų vadovų pranešimai apie dabartinę jos veiklą. Visi džiaugėsi \$45.000 kainavusiais naujais vargonais. Didžiąją jiems išleistos sumos dalį padengė buvusio komiteto pirm. Prano Specheerio palikimas. Parapiją papuošė prie bažnyčios pastatytas kryžius, dovanotas V. ir O. Mikuckių ir atvežtas iš Vistos. Vargonų įsigijimas ypač yra džiugus parapijos chorui ir jo naujam vadovui V. Raliui.

Australija

Sidnio sporto klubas „Kovas“ specialiu pobūviu gegužės 11 d. lietuvių namuose atšventė keturiasdešimtmečio sukaktį. Oficialioji dalis buvo pradėta valdybos pirm. E. Lašaičio įvadininiu žodžiu, mirusių koviečių pagerbimu atsisojimu ir susikaupimo minute. Tada paaiškėjo, kad iš pirmosios „Kovo“ valdybos tėra gyvi tik du nariai — dabartinis šachmatininkas V. Šneideris ir buvusi moterų vadovė L. Makarovaitė-Juškevičienė. Amžinybėn iškeliauo tos valdybos pirm. A. Ustjanaukas, nariai V. Šutas, V. Daudardas, J. Kapočius. Džiaugsmą skatino suaktyviniame pobūvyje dalyvaujantis gražus būrys buvusių ir dabartinių koviečių. Sukakties proga juos sveikino prel. P. Butkus, lietuvių namų valdybos pirm. J. Karpavičius, Pensininkų sąjungos pirm. S. Stirbinskas, veteranų vardu kalbėjęs sporto žurnalistas Antanas Laukaitis. Jis

priminė senuosius „Kovo“ veikėjus, perskaitė iš Lietuvos gautas telegramas, kuriomis koviečius sveikino Lietuvos sporto draugijos „Žalgiris“ pirm. V. Nėnėnis ir „Gintaro“ sporto klubo pirm. V. Strikaitis. Estradinių dainų padainavo iš Lietuvos atvykusi ir dabar su vyru ir dukra Sidnyje gyvenanti Roma Vaidotienė. Jai akompanavo kvietais pianistas M. Burokas.

Britanija

A. a. Juozas Makarevičius, Mostono lietuvis, vasario 14 d. mirė Salfordo senelių prieglaudoje. Velionis buvo marijampolietis, gimęs 1903 m. gruodžio 7 d. Užnugarių kaime, Vokietijon pasitraukęs 1944 m. ir Anglijon atvykęs 1947 m. Žmona ir du sūnūs liko Lietuvoje. Ji mirė tuoj po karo, o sūnų likimas velioniu nebuvo žinomas. Anglijoje dirbo žemės ūkyje ir tekstilės pramonėje Eccles mieste. Ten vedė vietinę lietuvaitę, kuri mirė prieš vienuoliką metų. Velionis turėjo namą Mostone. Palaidotas vasario 20 d. Mostono kapinėse prie lietuvių Aušros Vartų paminklo. Gedulines Mišias atnašavo ir apeigas kapinėse atliko kan. V. Kamaitis.

A. a. Jonas Tamošiūnas mirė kovo 14 d. Birminghame, sulaukęs deimantines amžiaus sukakties. Buvo kilęs iš Raudondvario apylinkės, karinę privedė atlikęs Lietuvos karo aviacijoje. Britanijon atvyko 1947 m., Birminghame dirbo iki mirties. Buvo našlys, netekęs žmonos ir neturėjęs šeimos, gimines palikęs Lietuvoje. Velionies laidotuvės kovo 25 d. dalyvavo ir apeigas atliko kun. dr. S. Matulis, MIC, ir iš Londono atvykęs kun. R. Repšys, MIC. Palaidotas Bromwoodo kapinėse, atsisveikinimo žodį tarus S. Jezerskiui. Arbatėlę laidotuvių dalyviams surengė E. Linkevičienė.

Belgija

A. a. kun. Julius Danauskas š. m. kovo 26 d. mirė Ostendėje. Pranešime nerašoma, kur ir kada palaidotas. Velionis gimė 1909 m. sausio 7 d., kunigu išventintas 1932 m. gegužės 21 d. Kaune. Belgijon atvyko studijuoti prieš II D. karą ir čia pasiliko gyventi, nes Lietuvon grįžti negalėjo. Gyvendamas Bruselyje rūpinosi karo belaisviais lietuvišiais, vėliau — angliakaisiais, atvykusiais iš pokarinės Vokietijos, bei kitais ateiviais. Liuvono universitete buvo baigęs sociologiją ir visuomeninius mokslus licenciatu laipsniu. Dėstė tikybą gimnazijoje: Laekene — 1948-54 m. berniukams, 1949-59 m. mergaitėms, Koekelberge — 1949-52 m., Laekeno licejuje — 1959-60 m., Laekeno karališkame ateneume — 1959-72 m.

Prancūzija

A. a. Jonas Tomkus po ilgos ir sunkios ligos mirė Paryžiuje 1990 m. lapkričio 27 d., sulaukęs šešiasdešimt devynerių metų amžiaus. Velionis, pokaryje įsijungęs į garsųjį Prancūzijos svetimšalių legioną, jam atidavė dvyliką metų ir tada devyniolika metų praleido Prancūzijos kariuomenėje. Karinę tarnybą jam teko atlikti Šiaurės Afrikoje, Australijoje, Indokinijoje ir Prancūzijoje. Su žmona Rasele išaugino sūnus Gediminą ir Bronių. Velionis buvo jautrus lietuviškiems reikalams, dalyvavo lietuviškoje veikloje, buvo išrinktas Prancūzijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininku.

Advokatas
AUDRIUS A. STONKUS
20 Hughson St. South, Suite 1003 (Union Gas Building)
Hamilton, Ontario L8N 3C8
Telefonas (416) 529-7462

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE
NRS WESTSIDE REALTY INC.
Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė
2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1 (Windermere — Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriskas darbas, puikus lietuviski projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

**A+A
ELENAI TOLVAISIENEI**

mirus,

jos vyrą STASĮ, dukrą JŪRATĘ ir sūnų PETRĄ nuoširdžiai užjaučiame –

J.K. Mickai

Montrealis

A. S. Daunaravičiai

**A+A
ELENAI TOLVAISIENEI**

mirus,

vyrui STASIUI, dukrai JŪRATEI, sūnui PETRUI, jos motinai, sesutei ir broliams bei jų šeimoms Suvalkų trikampyje reiškiamo gilią užuojautą –

Sudburio lietuvių bendruomenė

Mylimai žmonai ir brangiai mamytei

**A+A
ELENUTEI TOLVAISIENEI**

atsiskyrus su šiuo pasauliu,

vyrą STASĮ, dukrą JŪRATĘ ir sūnų PETRĄ nuoširdžiai užjaučiame –

T. L. Bražukai

I. K. Paznėkai

D. J. Didžbaliai

O. P. Pečiuliai

B. R. Kmieliauskai

A. K. Pajaujai

B. J. Lapinskai

V. Aleknevičienė

**A+A
ELENAI TOLVAISIENEI**

mirus,

vyrą STASĮ, vaikus – JŪRATĘ ir PETRĄ bei artimuosius Suvalkų trikampyje nuoširdžiai užjaučiame –

L. V. Balaišiai

V. B. Bancevičiai

V. I. Pečiuliai

A. A. Stunguriai

J. Pečiulienė

A. S. Zimnickai

**A+A
ELYTEI TOLVAISIENEI**

iškeliauvus amžinybėn,

didžio skausmo valandoje jos vyrui STASIUI, sūnui PETRUI, dukrai JŪRATEI bei visiems giminėms Suvalkų trikampyje reiškiamo gilią užuojautą ir kartu dalinamės skausmu –

A. F. Albrechtai

V. Bružas

O. V. Stepšiai

B. P. Visockai

B. J. Stankai

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Per trumpiausią laiką išrūpinam išskvėtimus ir vizas kelionėms į Lietuvą aplankyti savuosius ar važiuoti verslo reikalais. Jūsų giminėms išskvėtimus atvykti į Kanadą pristatom per porą dienų. Parūpinam jiems bilietus, atvykus – draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar pakeičiam jų grįžimo datą.

Be to, (VAIRIAUSI PATARNAVIMAI LIETUVOJE!)

Kreipkitės vakarais į Stefą ar Algį Medelius, tel. 1 - 416-434-1847. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS Kennedy Travel Bureau Ltd.,
296 Queen Street West,
Toronto, Ontario M5V 2A1
Tel. (416) 593-0600**KELIONĖS Į LIETUVĄ**
TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA**SAS**

SCANDINAVIAN AIRLINES

Išskrendam penktadieniais ir grįžtam sekmadieniais, nežiūrint, kaip ilgai viešėjumėte. Parūpinam išskvėtimus, vizas, apsistojimo vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose). Besidomintieji prašomi kreiptis į **ALGĮ MEDELĮ** asmeniškai nurodytu telefonu.

Toronto Maironio mokyklos abiturientai mokslo metų pabaigtuvių šventėje gegužės 17 d.

Nuotr. R. Pranaičio

Raktas perduotas mokslo metų pabaigtuvių šventėje

Toronto Maironio mokyklos ir Aukštesniųjų liuanistinių kursų mokslo metų užbaigimas įvyko gegužės 17 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Abiturientų buvo arti trisdešimt: Maironio mokyklos devinto dešimto skyrus (keturi 1990, kiti 1991 metais baigusieji) ir vienuolika Aukštesniųjų liuanistinių kursų (septyni baigę dešimtą klasę, keturi dvyliką).

Vakara atidarė mokyklos vedėja Giedra Rinkūnaitė-Paulionienė. Muz. Jonui Govėdui grojant iškilmingą maršą, abiturientai įėjo į salę ir užėmė vietas scenoje. Programos pravedė Regina Giniotienė visų pirma perskaitė Lietuvos ministro pirmininko Gedimino Vagnoriaus padėką ir linkėjimus, po to pakvietė konsulę H. Lapą, kun. kleboną J. Staškų – Toronto mokyklų tarybos pirmininką, ir KLB Švietimo komisijos pirmininką A. Vaičiūną pasveikinti abiturientus ir įteikti jiems pažymėjimus.

Premijos

Auklėtoja Laima Underienė pristatė Maironio mokyklos abiturientų klases premijas. Devintam skyriui skirtas dovanas – medžio drožinius arba lietuviškas juostas – gavo Lina Paulionytė, Lydija Pranaitytė ir Dalia Cirusytė už stropumą, Alena Skrinskaitė už aukščiausius pažymius ir Linas Narušis už uolumą ir draugiškumą. Dešimto skyrus premijas gavo Ramūnė Gaizutytė už stropumą ir Vaiva Underytė už aukščiausius pažymius. Mokytoja Irena Ehlers įteikė dovanas praeitų metų abiturientams, kuriems pernai dėl susidėjusių aplinkybių nebuvo įteiktos. Jas gavo Tomas Bacevičius, Loreta Genytė (šiuo metu lankanti Vasario 16-tos gimnaziją), Olivija Herron ir Katrytė Yanni. Šių metų kursų abiturientams premijas įteikė G. Paulionienė: už lietuviškumą – Dariui Viskontui, už stropumą – Vilijai Leknickaitei, už aukščiausius pažymius dešimtoje klasėje – Dainai Batūraitei, už stropumą – Julijai Pranaitytei, už aukščiausius pažymius dvyliktoje klasėje – Audrai Paulionytei, už stropumą – Juri Batraks ir Rimui Pečiuliui.

Maironio mokyklos abiturientų vardu atsisveikino Indrė Viskontaitė ir Aras Baziliauskas. Kursų abiturientų klases vardu kalbėjo Vilijai Leknickaitei ir Audrai Paulionytei. Taip pat buvo įteiktos abiturientų dovanos klasių auklėtojoms ir, pagal dešimtokų tradiciją, perduotas Maironio mokyklos raktas sekančiai dešimtokų klasei.

Ačiū mokytojams

Vedėja G. Paulionienė padėkojo ir dovanomis pagerbė visas mokytojas ir mokytojus, ilgesnį laiką dirbusius Maironio mokykloje. Daugiau negu penkerius metus jau mokytojauja Aldona Biškevičienė, Donata Puterienė, Antanas Rašymas, Marytė Skrinskienė, Vida Tirilienė ir Laima Underienė. Virš dešimt metų mokykloje dirba Rasa Bukšaitytė-Wilkinson, Irena Ehlers, Liuda Šileikienė, Vida Valiulienė ir Dalia Viskontienė. Ypatinga padėka buvo išreikšta mokytojai Vidai Dailidienai, išdirbusiai Maironio mokykloje virš dvidešimt metų. Taip pat vedėja nepagailėjo

laiko ir išlaidų gražiai padėkoti ir apdovanoti Tėvų komiteto pirmininkę Birutę Batraks, metrašio leidėjus p.p. Danaičius, metrašio redaktorės R. Sakalaite-Jonaitienės ir G. Petrauskienės, vedėjos pavaduotoją Rūtą Rusinienę ir Kalėdų eglutės rengėją Jurgį Sederavičių.

KLB Švietimo komisijos pirmininkas įteikė Švietimo premijas anksčiau dirbusiems ilgamečiams Maironio mokyklos mokytojams. Specialius medalius, pakabinamus ant trispalvės juostelės, gavo Z. Didžbalienė, P. Jurėnas, A. Kuolienė ir V. Taseckas.

Meninė dalis

Po vakarienos abiturientai atliko įspūdingą pykę "Lietuvos didvyriai", kurios tekstą paruošė Irena Ehlers. Režisavo Laima Underienė ir Rūta Rusinienė. Trumpais pasakojimais, perpintais didžiųjų poetų eilėraščiais, skaitytojai apibūdino pagrindinius Lietuvos istorijos veikėjus, nuo senųjų laikų iki nepriklausomybės. Minimi Herkus Mantas, Pile-

nų Margiris, Jurgis Bielinis, dr. Jonas Basanavičius, savanoriai ir kiti, kovoję už laisvę.

Labai įdomiai buvo inscenuoti atskiri istorijos etapai "tableau" būdu (vaizdais be judesio), efektingai naudojant šviesas, dekoracijas, įvairią aprangą ir plakatus. Jautrią nuotaiką suteikė paskutinis pasirodymo vaizdas, kuriame tylos minute, žvakėmis ir Vilniaus vadavimo laikų liaudies daina "Vai ko nusizvengei" buvo pagerbti dabartiniai kovotojai ir šiais metais sausio mėnesį žuvusieji Lietuvoje. Ši pykę buvo ne tik kruopščiai paruošta ir įdomiai atlikta, bet naudinga ir labai aktuali. Ne vienas žiūrovas pasisakė, jog reikėtų ją pakartoti gausnei publikai.

Pasirodymui pasibaigus, Tėvų komiteto pirm. Birutė Batraks padėkojo visiems, prisidėjusiems prie vakaro ruošos ir kvietė susirinkusius pabendrauti prie kavos ir pyragų. **RSJ**

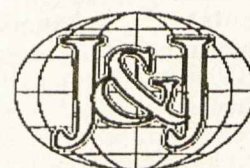
• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku prazysta gėlių žiedais

**A+A
KLARAI PLUČIENEI**

mirus, jos vyrą STASĮ PLUČĄ, vaikus – ALDONĄ, BIRUTĘ, VANDĄ, VALE, PETRĄ, JONĄ, JUOŽĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Lietuva,
Vilnius, PasvalysLiučvaičių, Koncevičių, Kurlinskų,
Bublių, Čiabų šeimoms**SIUNČIAME JŪSŲ ŠEIMOMS
IR DRAUGAMS SIUNTINIUS Į****LIETUVĄ, ESTIJĄ, LATVIJĄ,
GUDIJĄ, UKRAINĄ, MOLDAVIJĄ,
LENINGRADĄ, MASKVĄ****NAUJA – UŽ TORONTO RIBŲ NEMOKAMAS
SIUNTIMO ĮSTAIGOS TELEFONAS 1-800-661-0210. Siųskite
šiuo adresu: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1**

- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg arba 12 svarų. NĖRA MAKSIMUMO RIBOS.
- Standartinius, reguliariai pristatomus maisto ir vaistų siuntinius.
- Per 14 dienų, skubiai pristatomus maisto siuntinius.
- Greitai pristatome JAV dolerius – per 7 darbo dienas tiesiog iš rankų į rankas jūsų nurodytam asmeniui.
- Reguliariai pristatome per 3-4 savaites (JAV dolerius ar rublius tiesiog iš rankų į rankas).
- Besilankantiems Kanadoje duodame draudą ir darome išskvėtimus.
- Pasiunčiame gėles.

TORVIL Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT Co.Head office: 63 Galaxy Blvd. unit 7
Etobicoke, Ontario M9W 5P1
Tel: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321404 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910**Baltiečių federacijos veikla**

Kanados baltiečių federacija, kurią sudaro lietuvių, latvių ir estų bendruomenių atstovai, gegužės 16 d. posėdyje Estų namuose aptarė kelis išvairius svarbius klausimus. Iš lietuvių dalyvavo KLB visuomeninės sekcijos pirm. Gabija Petrauskienė.

Baltiečių sibirinių trėminių 50 metų sukakties minėjimas Toronte įvyks birželio 14 d. Jis prasidės 4.30 v.v. prie geležinkelio stoties – Union Station. Simbolika – Baltijos valstybių žmonės buvo išvežami traukiniais. Bus ieškoma asmenų, kurie tuos išvežimus pergyveno asmeniškai. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti su vėliavomis ir plakatais. Kalbėtojais kviečiami federacinės, provincinės ir miesto valdžios atstovai. 8 v.v. anglikonų St. Paul's šventovėje įvyks ekumeninės pamaldos. Liturginę programą ruošia Toronto lietuvių parapijų klebonai. Baltiečių moterų federacija atliks visą kitą paruošiamąjį darbą.

Su nauja užsienio reikalų ministerie B. MacDougall Baltiečių federacijos atstovai numato susitikti artimiausiu laiku. Susitikime planuojama aptarti, kaip "sutarptautinti" baltiečių klausimą, iškeliant jį į tarptautinę plotmę; sužinoti, koks būtų Kanados vaidmuo šioje veikloje; siekti, kad Baltijos respublikos taptų CSCE (Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos) ir Europos parlamento nariais; prašyti Kanados parlamento pagalbos, kad Baltijos valstybių parlamentai būtų priimti į Tarptautinę parlamentų uniją. Reikia pasiruošti iki spalio mėnesio, nes tuo laiku Čilėje prasidės Tarptautinės parlamentų unijos konferencijos.

Iškelti lėšų klausimą. Baltijos kraštai negauna lėšų iš fondų, skirtų jiems padėti, nes tokios lėšos yra užšaldytos visai Sov. Sąjungai. Reikia rasti išeitį.

Išnagrinėti galimybę teikti kreditus tiesiogiai Pabaltijui. Prielaidomis atveju, įtaigoti Kanados vyriausybę, kad prie Sov. Sąjungai teikiama kreditų būtų prijungta sąlyga, jog dalis tų kreditų tektų ir Baltijos kraštams.

Pašarų klausimu. Visada yra pavojus, kad maitinimo produktų teikimas tiesiogiai Kremlui gali būti panaudotas kaip ginklas prieš respublikas.

Numatoma susitikti su imigracijos ministru Valcourt'u. Pavesta KLB valdybos vicepirm. Algiiui Pa-

cevičiui su KLB raštinės darbuotoju Otavio Vyta Čuplinskiu ir estų atstovu Roy Paloya išnagrinėti galimybes, padedant Kanadai, gelbėti iš sovietų kariuomenės pabėgusius jaunuos vyrus.

Baltiečių informacijos centrui įsteigti vienkartinę piniginę paramą yra pažadėjusi Kanados valdžia. Toronto miesto tarybos narys Boychuk buvo pasiūlęs Toronte surasti įstaigai patalpas. Bet šis sumanymas dar neįvykdytas. Kyla ir tarp baltiečių kontroversinių klausimų, išsiskiria nuomonės.

Numatoma susitikti su Kanados parlamento specialia grupe. Buvusi grupės pirmininkė Pauline Browes yra paskirta ministere. Jos pareigas turės perimti kitas parlamentaras. Baltiečių federacija pasiryžusi susitikti su nauju pirmininku ir pasiūlyti, kad parlamentary grupę su rengtų Rytų Europos parlamentarams specialia programą "intership program", kuria galėtų pasinaudoti ir Baltijos kraštų parlamentariai.

Baltiečių federacija nori pasisakyti ir Kanados vienybės klausimu. Tuo reikalu rūpinasi G. Petrauskienė ir R. Paloya.

Tarptautinė konferencija. Visų trijų Baltijos kraštų vadovai yra pagėdavę, kad Pabaltijo klausimu būtų suaukta tarptautinė konferencija. Reikia surasti būdus tokią konferenciją suorganizuoti. Tuo reikalu Lietuvos ministeris pirmininkas Vagnorius kalbėjosi su Kanados politikais. Vyta Čuplinskis renka tuo klausimu atitinkamą informaciją.

Baltiečių eitynėmis (Walkathon) Toronte rūpinasi KLB apylinkės valdyba. Eitynės įvyks birželio 16 d.

Baltiečių vakaro suorganizavimu Kanados parlamente rūpinasi Baltiečių federacijos vicepirm. estas Roy Paloya. Numatoma kviesti 200 svečių. Šimta vietų skirta baltiečiams. Vakaras įvyks spalio 23 d. Įėjimas – \$100 asmeniui. Gabija

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška įriša
knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416) 625-2412

**LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!**

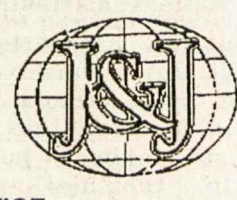
Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikoma! Skleidžia informaciją įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaugotats centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

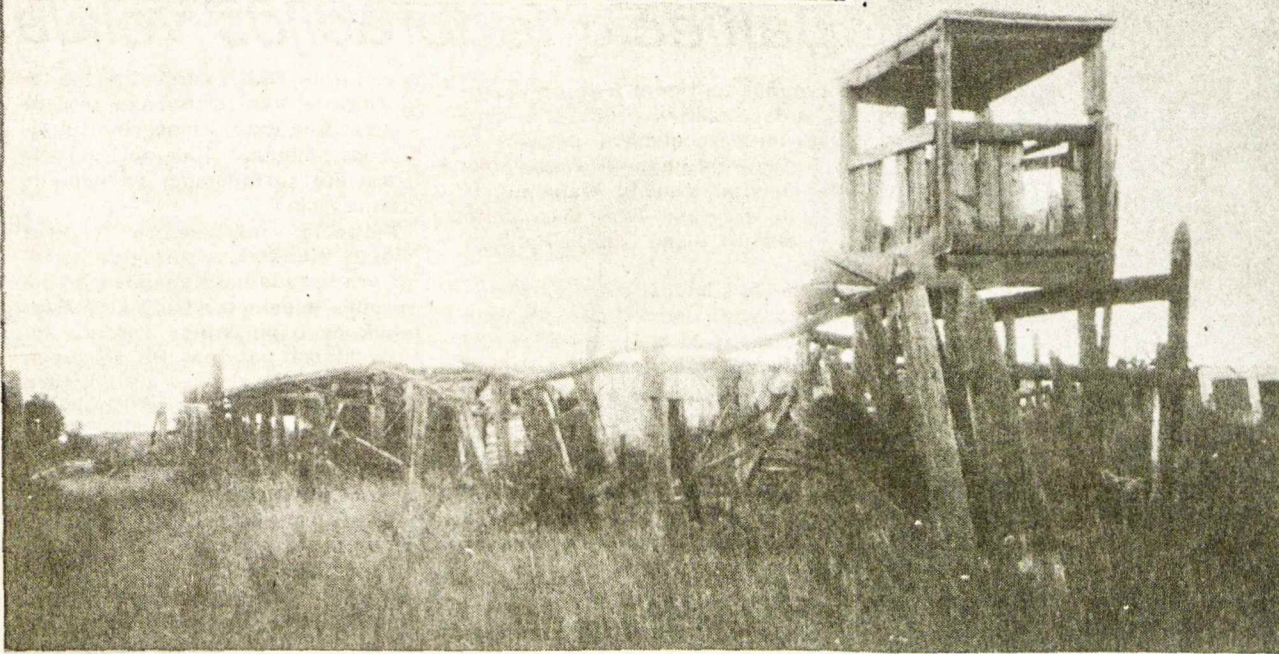
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

"TORVIL" Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT Co.**HEAD OFFICE**63 Galaxy Blvd. unit 7, Etobicoke,
Ontario M9W 5P1
Tel: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario,
Canada M6R 2M9
Tel: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910**PER 14 DIENŲ**

STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI Į:

- LIETUVĄ
- ESTIJĄ
- LATVIJĄ
- UKRAINĄ
- GUDIJĄ
- MOLDAVIJĄ
- MASKVĄ
- LENINGRADĄ

Mums jūsų darbo nereikia, mums reikia jūsų kančių – taip buvo pasakyta Sibire, Rešotų lagerio nr. 7 tremtiniams
Nuotr. brolių Černiauskų

Vilniaus Saugumo pusrūsiuose

Buvau išvežta Komi respublikon, iš ten pabėgau, grįžau Lietuvon, studijavau ir vėl patekau į saugumiečių rankas

RAMULĖ-ELENA DAUGĖLIENĖ

Šių atsiminimų autorė yra mano sesuo RAMULĖ-ELENA SKIPTYTĖ-DAUGĖLIENĖ. Ji drauge su manim, mūsų motina ir mano sūnumi 1941 m. birželio 14 d. buvo išvežta į Komi ATSR. 1946 m. mudvi abi grįžome į Lietuvą nelegaliai. Kai NKVD pradėjo gaudyti ir areštuoti ir Tėvynę nelegaliai grįžusius tremtinius ir siūsti be teismo trejiems metams į stovyklas, kad po trejų metų juos grąžintų į tremimo vietas — aš su sūnumi išvažiavau į Ukrainą ir ten dirbau, o sesuo, tikėdamasi, kad jai kaip nors pasisėks išvengti suėmimo, įstojo į Vilniaus konservatoriją. Deja, 1952 m. vasario 27 d. ją suėmė.

Kaip tai įvyko ir ką ji pergyveno būdama Vilniaus saugumo, čia aprašoma.

Ramulė buvo pasiryžusi aprašyti visą savo antrojo tremimo laikotarpį. Deja, vos pradėjusi tuos atsiminimus rašyti, 1989 m. kovo 5 d. mirė.

M. GARBAČIAUSKIENĖ

Gyvenime tvirtai veikia (ypač mano gyvenime) vadinasis „didžiosios kiaušlystės dėsnis“: jei tik kada pasijunti labai laiminga, taip ir žinok — ant tavo sprando užkris kokia nors nelaimių girnapusė.

1951-52 m. rudenį ir žiemą jaučiausi devintame danguje: studijavau konservatorijoje, į kurią man, turinčiai tėvą ir vyrą Amerikoje, buvusiai Sibire, patekti nebuvo lengviau, kaip tam kupranugariai išlįsti pro adatos skylutę.

Ir vis dėlto patekau. Gyvenau konservatorijos bendrabutyje. Aukštinis, saulėtai ruduo ir šilta žiema (iki vasario galo bėgiojau su rudeniniu apsiaustu) irgi nuteikė pasakiškai gerai. Rodos, gyvenk ir norėk!

Katinas susirinkime

Atėjo 1952 m. vasario 27 diena. Vilniuje, konservatorijos salėje, buvo kažkoks svarbus susirinkimas. Stalino laikais visi susirinkimai, posėdžiai, visokie „renginiai“ vykdavo nepaprastai rimtai ir trukdavo.

SOFIJA ŠVIESAITĖ

Į sopulio naktį

Birželio keturioliktosios naktį,
Pro žiedų pūgą, paukščio sapnus
Perone sparnas pradėjo sūpti
Kaimus ir miestus — mūsų namus.

Sklandė pajuodę mirties šešėliai,
Kranklių ginkluotų pilni kiemai —
Kraujuotos žvaigždės degė akyliai
Jų kaktose — vėrė ūmai...

Šautuvų buožės drebino sienas,
Vartėsi durys, dužo langai,
O įsilaužę žvėrys — ne vienas,
Rėkė ir trankės, klykė vaikai...

Vertė iš lovos žilą senelį,
Kūdikius svaidė — spardė batų,
Liepė skubėti, duonos kšnelio
Net nebespėjom paimti kartu.

Audra įšėlus siautėjo, ardė,
Žemė drebėjo kūnu visu...
Venta raudėjo — pražilo skardis,
Išgąstis purtė širdis, — baisu!

Piktas likimas dienas užtemdė,
Gyvylio vieta žmogui skurta.
Bjauriuos vagonuos motinos gimdė,
Gyvybę laike dvasia tvirta.

Ir taip etapas viena po kita,
Į sopulio naktį, tolyn, gilyn...
Niekio nematė — tėjo ar švito,
Tėvynės skausmas smigo širdin.

Belaisvius trėmė tolyn į šiaurę,
Mirtis jų laukė speigų laukuos,
Tremtinio, kalinio dalią
taip žiauriai

Ištvers lietuvius ir sibirusos...

Lietuva — Mažeikiai, 1989 m.

vo nežmoniškai ilgai. Pabaigoje būdavo dėkojama „draugui, mokytojui ir tėvui Stalinui“. Išgirdę jo vardą, visi imdavo plоти sėdėdami, paskui visi sustodavo ir toliau plodavo, kol plojimai pereidavo į ovacijas. Bent taip rašydavo laikraščiai. Siame susirinkime iki ovacijų buvo dviejų-trijų valandų keletis, nes ką tik už staltiesės uždengto stalo susėdė prezidentas, o partijos sekretorė Girdzijauskienė tvirtai nukulniavo prie kairėje scenos pusėje esančio pulpito ir pradėjo skaityti savo kalbą.

Mes, visi studentai (aš tada buvau pirmakursė), sėdėjome tyliai, kaip pelytės. Gudresnė ji (jei jie, žinoma, mokojo miegoti neknarkdami), pasirodė kam reikia, įsitaisė už aukštesnių kolegų nugarų ir ruošėsi saldžiai nusnūsti.

Konservatorijos rektorius J. Karnavičius, apsirūpinęs laikraščiu, sėdėjo prezidiumo viduryje, o šalia jo — apkūni profsąjungos pirmininkė, pavaduotojas ūkio reikalams ir kiti iškilieji konservatorijos asmenys.

Salėje susikaupimas ir tylą (maždaug, kaip visoje Sov. Sąjungoje).

Staiga išilgai scenos, prieš prezidiumo stalą, minkštai statydamas savo kojytes, atžingsniavo didelis rainas katinas. Pakėlė uodegą ir rimtai atsisėjo priešais kalbančią sekretorę. Mes, studentai, įtemptai sekėm, kas bus toliau. Sekretorė katiną pastebėjo, bet po mažytės pauzės kalbėjo toliau. Karnavičius, turintis humoro jausmą, pasislėpė už laikraščio. Katinas rimtai apėjo pulpitą iš kitos pusės ir toliau atidžiai stebėjo kalbančią sekretorę. Nors sekretorė labai stengėsi, katinas tapo visų dėmesio centru.

Anais laikais visi renginiai būdavo tiksliai surežisuoti, bet katinas atėjimas nebuvo numatytas. Profsąjungos pirmininkė sujudo ir nutarė katiną sugauti. Katinas nesiskaitydamas su profsąjungos sekretorės nutarimais, šmukstelėjo už scenos dešinėje esančių vargonų. Į katiną medžioklę įsijungė pavaduotojas ūkio reikalams. Jam pasisekė katiną sugauti. Sumedžiotą rainį jis iškilmingai, kaip kokią perainamą vėliavą, nuo scenos įteikė pirmoje eilėje salėje sėdinčiam komjaunuoliui Vytautui Laurušui, matyt, prašydamas katiną išnešti. Laurušas, išstypęs ir labai laibas studentas, paėmė rainį už sprando kairę ranką ir, labai toli nuo savęs laikydamas, lyg kokią kobra, nešė per visą salę į koridorių. Linksmoji intermedija baigėsi. Sekretorė kalbėjo toliau.

Po kelių minučių į salę atvilnijo gandas, kad supykęs ūkio dalies direktorius vargšą rainį paskandino vandens kibire, valytojos paruoštame grindims plauti. Mano širdis kažkaip neįprastai suplakė ir atlėkė tokia mintelė: juk ir mane, kaip tą rainį, kas nors gali paskandinti. Ne-laukia susirinkimo pabaigos ir per pertrauką išėjau namo, t.y. į bendrabutį. Praeidama pro saldainių parduotuvę dar nusipirkau porą šimtų gramų karamelės su chalos įdaru. Bendrabutyje tylu: visi studentai susirinkime. Savo kambaryje (gyvenom trys studentės) jaučiau susirangiau ant

kėdės ir, čiulpdama karamelę, skaičiau knygą apie Skarlaitį.

„Svečias iš Kauno“

Barškina į duris. Bendrabučio komendantė įkišo galvą. „Pas Jus svečias iš Kauno“. Iš-einu į koridorių. Ten stovi nepažįstamas žmogelis. Nenustebau, nes, persikeldama iš Kauno į Vilnių, savo knygas, užrašus surišau į nedidelius ryšulėlius ir palikau pas draugę, kuri, jei kas iš pažįstamų važiuodavo į Vilnių, paprašydavo man į bendrabutį nuvežti vieną ar porą ryšulėlių. Laukiu ką tas žmogelis man įteiks. Bet jis atlenkė savo apsiausto atlapą su ženkleliu. „Aišku“ — taip prisistatydavo saugumiečiai.

„Prašau apsirengti, pasiimti pasą. Reikia patikrinti Jūsų asmenybę“. Ligi šiol nežinojau, kad aš „asmenybė“.

Įėjau į kambarį viena. Mūsų kambarys buvo pirmame aukšte, Langas neužklijuotas. Iš-šokti? Bet ar nesaugo kas už lango? O jei pabėgsiu, tai iš ko aš gyvensiu? Kas rizikuos mane priglausti? O svarbiausia konservatorijoje mokytis, aišku, nebegalėsiu. Amen. Paimu pasą. Suskaiciuoju savo „kapitalą“: 14 rublių.

Į kambarį įeina saugumietis ir mudu iškeliaujam pro duris. Ilgam. Prieinam prie taksi sustojimo. Ten stovi dar vienas toks su ženkleliu. Pirmą dar užeinam į pastą, kur mano saugumiečiams įteikiamas pluoštas laiškų, matyt, irgi patikrinimui. Paskui visi trys su sėdam į automobilį. Aš vidury, abu saugumiečiai iš kraštų. Kaip gerai išauklėta dama pradedu kalbėti apie orą. Žiema tikrai nuostabi — šilta ir saulėta. Saugumiečiai sustingo, kaip du druskos stulpai. Mano žodžiai pakibo ore, tiksliau automobilyje be jokio ženklo, kad šalia sėdi du gyvi žmonės. O gal jau jie ir nebebuvo žmonės?

Privažiavome prie Saugumo rūmų iš Tauro gatvės pusės. Išlipam. Tas, kurio nei balso nebuvau girdėjusi, įeina pro kažkokias duris, matyt, užregistruoti mano atgabenimo.

Pavasariškas oras. Sutirpusio sniego balutėse šokinėje saulės spinduliai. Kad nors koks pažįstamas praeitų: žinotų kur aš dingau.

Greitai grįžta tas, kuris buvo rūmuose, ir aš drauge su „savuoju“ saugumiečiu atverčiu kitą savo gyvenimo puslapi.

Saugumo pusrūsiuose

Įeinam į kažkokį tuščią kambarį. Vienos manęs nepalieka. Saugumietis paskambina telefonu (ko ko, bet telefonų Saugume netrūksta) ir iškviečia kažkokį, rodos, Gorodeckį. Šis irgi iš kurnebylių kompanijos. Mėginu kalbinti lietuviškai, rusiškai, bet mano sargas nė mur-mur. Žiūri ir mane kaip į tuščią erdvę ir viskas. Tada pradedu galvoti, kodėl mane suėmė? Priešų kaip ir neturiu. Neturiu jokių turtų: nei namo, nei buto, kurį mane sutvarkius būtų galima užvaldyti.

Mano mintis pertraukia įėję 3 saugumiečiai ir pakviečia į gretimą kambarį. Liepia sėstis už stalo. Paklausė ar aš rūkau ir padėjo prieš mane „Kazbeko“ dėžutę ir degtukus. Stalą taip sustumti, kad vienas tartytojas mane stebi iš kairės, kitas iš dešinės, trečias priešais. Aktyviausias deši-

RAIMUNDAS DAUKŠAS, Lietuva

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Lavonui Titui dalyvauti apeigose nereikėjo. Inžinierius Klaudijus pakišo jo koją po Dekrescencijaus gultais ir ėmėsi savo darbo, kurį buvo jau seniai pradėjęs — kameros kampe nuo vieno gulto nulankestu strypu jis buvo pragraudęs betonines grindis ir išrausęs duobę, į kurią greit įsliuogė. Duobė buvo gili — matėsi vien tik Klaudijaus pakaušis. Joje sunku buvo dirbti, bet to darbo nebuvo atsiskoma nė akimirka. Tame darbe nebuvo laisvų dienų, nes dvasinė nuostata buvo nepalyginamai didesnė už fizinį nuovargį. Inžinierius Klaudijus buvo įsitikinęs, kad po jų kamera teka šaltinis, savo požeminiais takais susisiekiantis su šviesa, ir savo tik jam žinomais keliais galintis išvesti juos į paviršių. Mažai kas iš kameros tikėjo, jog to šaltinio iš tikrųjų esama, bet viltis, daug ką paverčianti bepročiais, retkarčiais imdavo ir įsižiebdavo tai vieno, tai kito širdyje.

Inžinierius Klaudijus kasėsi iki šaltinio, o daktaras Adventicijus galvojo, kad tai daugiau panašu į ėjimą savo kapo link. Adventicijus, būdamas naujas žmogus toje nelinksmoje kompanijoje, mąstė dar gana žemiškai. Jis labai rimtai galvojo apie pabėgimą. Ta mintis nepaliko jo nei pirmą dieną, nei antrą. Su ta mintimi jis pragyveno savaitę, mėnesį, du mėnesius, tris mėnesius, dvi savaites ir penkias dienas. Visą tą laiką kas rytą su visais jis eidavo į masines apeigas ir svyrudavo šimto žmonių kvadrata, kalendamas dantimis, kuriuos bet kada galėjo išmušti mielaširdingieji prižiūrėtojai.

Grįžus į kamara, Klaudijus įsliuogdavo į savo duobę ir tik trumpam pasirodydavo pietų metu, kai reikėdavo išsirebėti putrą iš skardinio dubenėlio. Paskui vėl pradingdavo duobėje, su kiekviena diena ten palikdamas nė tik begalę prakaito, bet ir raumenų, ir padžio, ir sveikatos. Jis jau giliai kapstėsi, bet šaltinio vis nebuvo.

Kapitonas Miša visą tą laikotarpį nuosirdžiai atgailavo, net ašarodavo naktimis, prisiminęs, kad jo galva dabar tuščia, o pilietis Dekrescencijus pradėjo skaityti paskaitas apie žmogaus sielos, vėliau ir kūno grožį. Tos paskaitos vis ilgėjo. Darbininkas Ignotas su Dioniziu iš pradžių jų klausėsi užgniauzę kvapą, vis dūsaudami: kokia išmintis, koks polėkis. Vėliau kantriai kramtydavo ziovulį, vis dažniau snausdami. Karo veteranas Aleksiejus nedaug ką ir suprato — vietinė kalba, kaip ir daugeliui jo draugų, bestovinių eilėje prie specialiai jiems atvežtų

nysis. Prasideda įžanginė dalis: gimimo metai, mokslas ir t.t. Kadangi esu beviltiška optimistė, galvoju kaip nors išsi-painiosiu. Bet man prieš nosį padeda paieškos raštą iš Komijos ATSR Syktivkaro miesto Saugumo. Ten, man išvažiavus, labai greitai pasigedo tokios neįkainojamos asmenybės.

Tardytojai

Tardymas eina toliau. Klausinėja apie mano tėvą: „Kur jis yra?“ — „Nežinau, man sakė, kad jis miręs“ — „O kas sake?“ Pasakiau vienos tėvo artimos draugės pavardę. „O kur ji yra?“ — „Mirusi“. „Mirė patys geriausi liudininkai“ — pasišaipo vienas tardytojų.

(Bus daugiau)

Century 21 OFFORD
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angėlę Šalvaitę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patars.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namu tel. (705) 429-6428.

Nužmogintas gyvenimas

Bunkeris Pfi ir jo gyventojai

gėrybių, reiškę ne ką daugiau už dėmesio nevertą aborigenų žargoną.

Lavonas Titas, vis tinęs ir juodęs, galiausiai pradėjo trauktis, lyg eiti į save, panašiai, kaip į save eina susigėdė. Tiesa, smarvė vis buvo didelė, bet šaunūs kameriečiai ilgai priprato prie jos ir pradėjo suprasti, jog ta smarvė visų pirma ne nuo kūno bėdu, o nuo nuodėmės. Kiekvienas, bijodamas, kad Titas gali dvokti stipriai, tylėjo kaip įmanydamas.

Praėjo trys mėnesiai, dvi savaitės ir penkios dienos, kai daktaras Adventicijus nekaltai buvo nuleistas į bunkerį. Praėjo trys mėnesiai, dvi savaitės ir penkios dienos — Adventicijus kaukstelėjo iš Klaudijaus pasiskolintu virbu-grandikliu per galvą vienam prižiūrėtojų, atnešusiam pietus, ir pabėgo.

Tiesa, tas pabėgimas bunkerio Pfi istorijoje buvo ne pirmas, tačiau jo aplinkybės buvo stulbinančiai paprastos: stovėjo atgailaujantis kameroje už durų, rankoje laikydamas virbą-grandiklį, juo iš prižiūrėtojų laikinai atėmė šamoną ir dingo. Dingo, kaip į vandenį.

Vėliau ir pats Adventicijus negalės pasakyti, kaip jis atsirado triukšmingoje gatvėje. Jis ėjo ta gatve, neklausdamas savęs, bet tarsi savaime žinodamas, kur eina. Gatvė buvo artima iki kaulų, tik jis toje gatvėje tarp nepažįstamų žmonių atrodė svetimas. Gal todėl, kad jau buvo ruduo, ir visi vaikščiojo su apsiaustais, o jis buvo tik su baltiniais. Gal todėl, kad gatvė pati iš savęs atmetė jį, kaip netikusį.

Kaip ten bebūtų, būdamas pats keistas spūstyje žmonių, jis, nežinia kodėl, užėjo į nemažiau keistą pastatą toje gatvėje, kurio anksčiau, atrodo, nebuvo pastebėjęs. Užėjo ir nustebo — tai buvo pamestų daiktų muziejus. Kadangi jis neturėjo pinigų, muziejaus darbuotojai, būdami geranoriški, pasiūlė Adventicijui laikinai pabūti pamestu rodiniu — galės vaikščioti po muziejų ir žiūrėti, kas jam įdomu, o žmonės, pirkę bilietus, savo ruožtu, žiūrės į jį.

Adventicijus sutiko. Bežiūrėdamas viename stende jis pamatė Mišos karišką kepurę. Nustebo, lyg atradęs protui nesuvokiamą daiktą. Vėliau nuostaba vis blėso, nes rado už stiklo ir Dionizo santuokos liudijimą, ir darbininko Ignoto leidimą į gamyklą, ir piliečio Dekrescencijaus pasą. Galų gale pamatė ir savo gydytojo antspaudą. Tada vos nesestelėjo prie stendo. Ilgai žiūrėjo pro stiklą, kol susigaudė, kad reikia žūt-būt atgauti tai, kas prarasta.

Daktaro Adventicijaus kraujyje nebebuvo likę nė lašo to laukinio pasaulio, kuriame kažkada gyveno jo protėviai, viską beveiliškai spregsti fizine jėga, melu ir vagyste. Daktaras Adventicijus buvo užaugęs kultūringame istorijos laikotarpyje, kai visi neašikamai buvo bandomi spregsti taikiai būdu. Jis priėjo prie muziejaus būdinčios ir pasiteiravo, kaip galima atgauti savo pamestus daiktus.

Pirmiausia budinti nustebo, kad Adventicijus yra čia, o ne bunkeryje Pfi, paskui, sužinojęs, kad jis trumpam išleistas į paviršių, su didžiule užuojauta pasakė, jog čia labai gieda buvusių šeimininkų, bet daiktų grąžinti jokių būdu negalima. Tie daiktai yra rodomi ir gerbiami už tai, kad jie yra netekę savo vietos.

„Mes gyvename nuostabų pamestų daiktų laikotarpi, gerbiame drauge, — pasakė užsivajojusi muziejininkė, — ir vargu ar nors kartą pamestų vertybių atgavimas gali mus grąžinti ten, kur mes buvome ir į tuos, kuriais buvome. Mes gyvename nuostabų laikotarpi, kuriame mums nebūtina būti kuo nors — užtenka turėti kokių nors daiktus ir jais kam nors priklausyti. O jūs, gerbiame drauge, eikite, nes turite labai mažai laiko. Jūsų laukia bunkeris Pfi“.

Paskutinį sakinį muziejaus budinti pasakė gana šaltai. Primerktų akių žvilgsnis tarsi išstūmė Adventicijų į gatvę,

reiškia, todėl buvo paaiškinta suprantamiau. Atgavus šamoną buvo garsiai rekiama į ausį reikalavimas stoti į prižiūrėtojų brolią. Daktaras Adventicijus purtė galvą. Direktorius ir atsakingas už dvasinę auklėjimą garsiai stebėjosi, kad buvęs pačios humanišiausios profesijos žmogus atsisako būti gailėtingu. Jie stebėjosi ir vis trankė Adventicijaus veidą.

Kai eilinį kartą Adventicijus grįžo iš nebūties, jis išgirdo pažįstamą balsą, garsiai skelbusį istorinę tiesą apie žmogaus dvasinį ir fizinį grožį. Pilietis Dekrescencijus, kurio pasą Adventicijus matė pamestų daiktų muziejuje, be perstojo skaitė savo paskaitą. Adventicijus pramerkė akis ir suprato, kad jis kameroje, ant savo gultų palubėse.

— Kas mane čia užkėlė? — paklausė Adventicijus.

— Tave užmetė prižiūrėtojai. Adventicijus apžvelgė kamara: pilietis Dekrescencijus energingai mosavo rankomis, trukčiojančiais žingsniais mindamas ratą, darbininkas Ignotas ir vyras Dionizas miegojo išsižioję, sėdėdami ant savo gultų, atkišę išverstas lūpas į Dekrescencijų. Inžinieriaus Klaudijaus nesimaitė, tik iš duobės sklido sunkus dirbančiojo alsavimas.

— Ar aptikai šaltinį? — pasiteiravo Adventicijus.

— Ne, — atsiliepė iš duobės, — Atkasiau srutų telkinį. Dvokia kaip Titas.

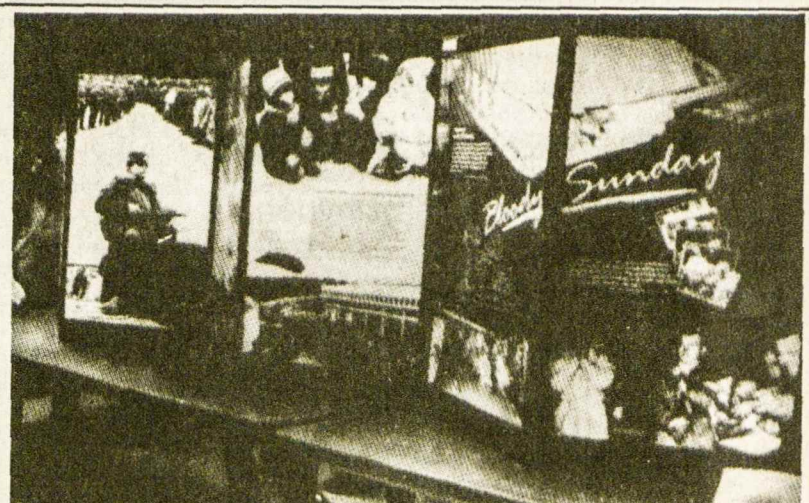
— Paviršiuje nebus šaltinio.

Adventicijus žiūrėjo išplėtom akim į lubas ir prisiminė mokėstį, kurį buvo sutikęs mokėti kaip atgailaujantis.

— Miša, — pašaukė jis, — Miša.

— Nėra Mišos, — atsakė lauztytu vietiniu žargonu karo veteranas Aleksiejus, — Miša galų gale tapo gailėtingu, ir jį priėmė į prižiūrėtojų brolią. Šiandien jau jis buvo atėjęs į kamara gailėtis Klaudijaus, bet dėl smarvės negalėjo pasiekti jo duobėje. Nepasiekęs Klaudijaus, jis gailėjosi manęs ir dantį išmušė. Aš mačiau ant jo rankos išdegintą gailėtingumo ženklą.

— Iš proto išsikraustėte, — dejavo daktaras Adventicijus. Tą gailėtingumą neabejotinai žmōjia dar įvertins ateityje. Dabar gi mums privalo tik išsaugoti kaulus, dantis ir atmintį.

KILNOJAMA PARODA

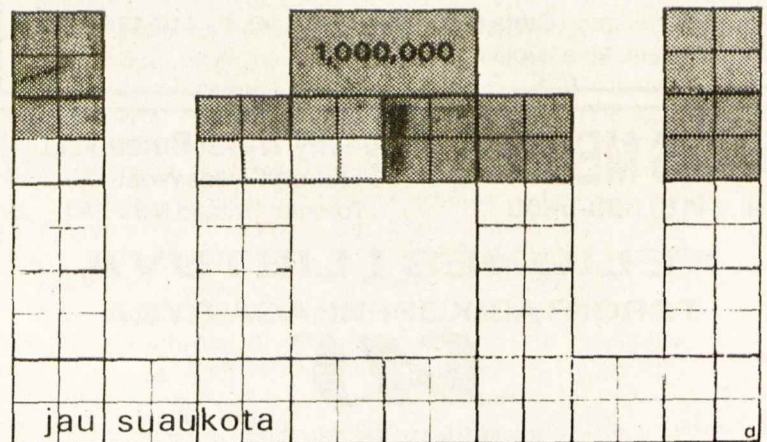
APIE KRUVINUOSIUS SAUSIO MĖNESIO ĮVYKIUS

- puiki švietimo priemonė mokykloms, konferencijoms, kitiems renginiams
- dramatiški, padidinti vaizdai su angliškais užrašais
- dvi išlankstomos dalys, lengvai išstatomos ant stalo
- 100 dol. vienai savaitei plius persiuntimo išlaidos

UŽSAKYTI PER LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRĄ NEW YORKE

SKAMBINTI GINTEI DAMUŠYTEI TEL. (718) 647-2434

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Čekius rašyti: **Kanados lietuvių bendruomenė — PLV**
Aukas siųsti: **Pagalbos Lietuvai vajus (PLV),**
1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.

ALFONSAS NAKAS

Šis 1990-ųjų meta pažymėtas, bet 1991-ųjų vasarį skaitytojus pasiekęs kūrybos ir analizės žurnalas, itin brandus ir įvairus. Bijodamas, kad, pradėjęs apžvalgą nuo man labiau patikusių skaitinių, ko nors nepaprastai, suminėsiu viską iš eilės, kaip redaktoriaus prof. dr. Vytauto Kavolio sudėliota.

I pirmuosius puslapius pakviečiamas Alfonsas Nyka-Niliūnas. Jo 10 eilėraščių, visi su datomis, sukurti tarp 1970 ir 1988 m. Eilėraščiai dešimčiai kritikų ir šimtui intelektualų, įteigiu nepadauginau. Net ir "Žiema Utenoj", turbūt tėvo laidotuves prisimenant, iš skaitytojo labai daug reikalauja. Paskutinis turi pikantišką pavadinimą "Tavo šlaunys buvo" ir, iš devynių, suprantamas tik pirmas tris eilutes...

Po Niliūno poezijos pasineri Algirdo J. Greimo prozoj kultūrinio temom *Sis tas apie kultūrą*. Tonas aukštas, eibės tarptautinių žodžių ir pamėgtas barbarizmas išbūti. Su ironija minima keliolika žinomų pavardžių. Tik svarutėliai, baltutėliai tai trys: Kossu, Churginas ir autorius. Bet skaityti smagu. Su kiekvienu nauju puslapiu, skirsnėliu kažko nepaprasto tikiesi. Bet baigiasi paprastai. Czeslawo Miloszu pasiklojovės, spėja, kad, ambicingi ir užsispyrę politikoj, lietuviai ims kibti ir į kultūrinių Europos modelių kūrimą.

Nustebina aštuonių Marko Zingerio eilėraščių pluoštas. Kai kurie ilgi, po du ir daugiau puslapių. Dauguma — tradiciniai, suprantami. Artėdamas į žurnalo galą, randi Rimvydo Šilbajorio recenziją *Tarp būties ir nebūties*. Nagi apie M. Zingerio poezijos knygą "Vakaras vaikystėje". R. Šilbajoris, kūrybingas poezijos kritikas, skaitytojui akis plačiau atveria, tad vėl grįžti prie lietuviškai žydiškos M. Zingerio poezijos. Beje, knyga išleista Vilniuje 1989, tad veikiausiai jau išgraibstyta.

Jurgos Ivanaukaitės referatas *Kultūrinė jaunimo situacija Lietuvoje* daugiau liūdina, net stulbina, negu džiugina. Ji atskleidžia, kaip jaunimas dešimtmečiais duso neviltį, skendo narkotikuose, alkoholy, žudėsi. Stipravaliai bandė priešintis, jie buvo šviestus pavyzdžiai, bet tai tik išimtis. Keletą tokių įvardija, jų pasakymus cituoja. Iškelia sunkią moterų būklę — jos vis dar antros rūšies pilietės. Dažnai cituoja Ant. Maceiną. Pabrėžia Dievo ieškojimo svarbą. Spėju (beveik neabejoju), kad tai paskaita, skaityta Santaros-Šviesos suvažiavime. Gera vitaminių dozė kai kuriems mūsų išeivijos liberalams!

Pirmąkart "Metmenyse" spausdinami Kristinos Montvidas-Kutkus meno pavyzdžiai net 10 reprodukcijų. Kreidos, aliejaus, akrilo, mišrios tech-

nikos. Gera! pažįstu Detroitie gimusią Kristiną Kutkutę. Ir mačiau daug jos kūrybos. "Metmenyse" rodomi atspaudai toli gražu ne geriausi. Mano nuomone, abstraktai Kristinos meninio kraičio nepraturtins.

Daugelis skaitėme, kad Kaune buvo surengtas vaidinimas "Smėlio klavyrai" pagal Johannes Bobrowskio romaną "Lietuviški fortepijonai". Sudramino Aušra-Marija J. Sluckaitė, režisavo jos vyras Jonas Jurašas. Šioje "M" knygoje spausdinama V bei VI veikalo paveikslai ir keletas veikalo nuotraukų. Tekstų duota per mažai, kad susidarytum pilnesnį vaizdą, o iš keturių nuotraukų tik paskutinioji kiek ryškesnė.

Neproporcingai didelė žurnalo dalis, net 36 puslapiai, tekusi jau kuris laikas tęsiai Jurgio Blekaičio temai *Iš mūsų teatro praeities*. Šis penktas tęsinys užbaigia Jau-nių teatro ir jo vadovo Andriaus Olekos-Žilinsko nelaimingą istoriją.

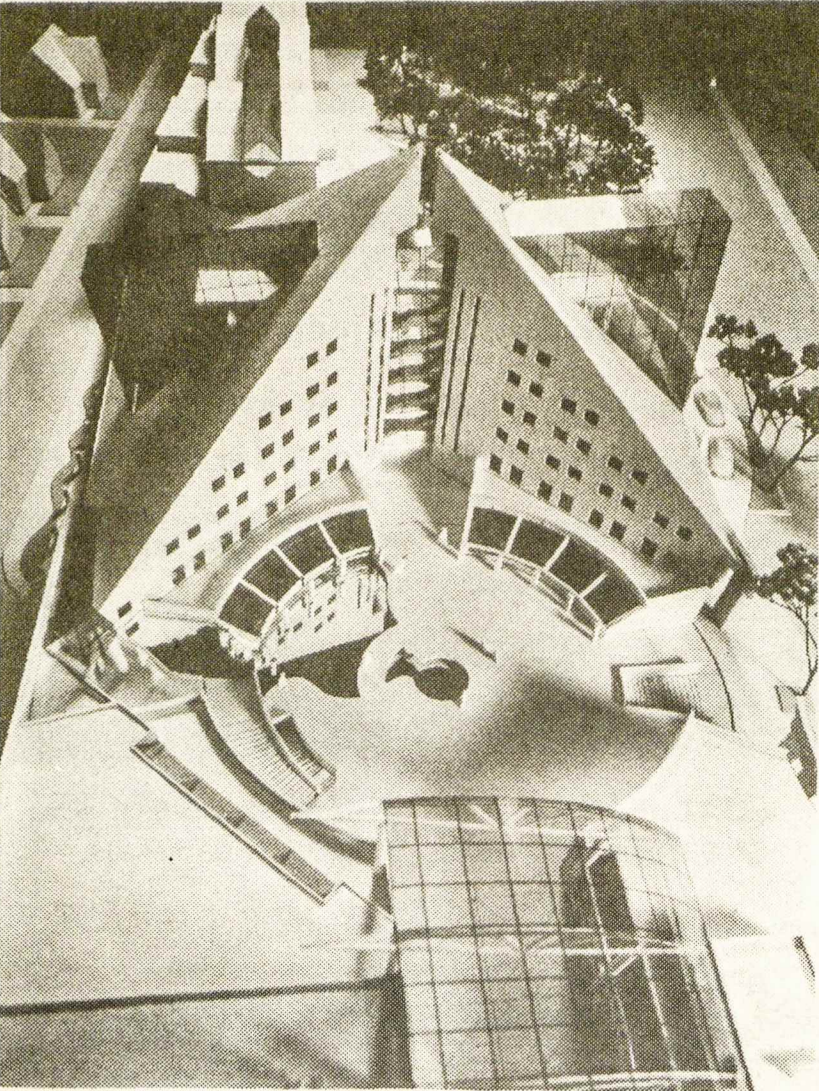
Prieš pusmetį, kitoje "M" knygoje, buvo išspausdinta lietuvių literatūroj trumpiausio Kosto Ostrausko drama. Šioje knygoje randame kiek ilgesnį, "net" maždaug šešių puslapių. Tai *Kaladė ir kirvis*. Dramaturgą įkvėpė Vytauto Kubiliaus užuomina spaudoje apie knygų kapojimą kirviu ant kaladės, stalinizmui siautėjant. Puiki dramatinė parodija. Skaitydamas prunkščiau... Šia proga sveikinu Ostrauską, laimėjusį literatūros premiją.

Štai "M" red. bendradarbis A. J. Greimas už rankos atsi-veda velionį Aleksį Churginą su keturiais eilėrašciais ir prašo padėklamuoti. Po to parašo nekrologą, kuriuo užtikrina, jog Aleksys buvo lietuvis patriotas, gerai mokėjo lietuvių kalbą, atliko gerų literatūros vertimų, nedirbo kelioms žvalgyboms, tik buvo "kytras", o tapęs geru poetu gauna draugo (Greimo) paskutinį patepimą. Iš tikrųjų, visi keturi eilėraščiai — deimantai. O dėl saugumo ar žvalgybų tegu anam pasauly jis aiškinasi su Keliuočiu...

K. P. Žygas gvildena iki šiol neliestą "kičo" temą. Kas tas "kičas"? Autorius trumpai paaiškina, kad tai niekirdis, bet ne eilinis, o su pretenzija. Duoda ir "kičo" tuziną vaizdinių pavyzdžių.

Dar kartą penkiais puslapiais grįžta A. J. Greimas. Ši kartą šmaikščiai aptaria archeologės Marijos Gimbutienės 1989 m. išleista mokslinė knyga *The Language of the Goddess*.

I paskutinius 20 puslapių sudėta keleto mokslinių veikalų trumpos recenzijos: Romas J. Misiūnas aptaria Vinco Trumpos *Lietuva XIX amžiuje*; Algis Mickūnas pasižvelgia su Arvydu Šliogeriu (filosofas su filosofu) apie pastarojo Vilniaus išleista *Daiktas ir menas*:

Panevėžio kooperatyvo "Tėviškė" suplanuoto viešbučio prieikinis fasadas. Projekto, laimėjusio pirmą premiją, architektai: V. KLIMAVIČIUS, V. STANKEVIČIUS, G. DIRŽYS. Nuotr. S. Saladinuo

Klivlando M. K. Čiurlionio ansamblio meninė programa Kultūros židinyje Niujorke, kai ten balandžio 20-21 d.d. vyko "Laisvės žiburio" radijo programos dvidešimtpenkmečio minėjimas. Nuotr. Vytauto Maželio

Enciklopedijų leidykla laukia paramos

Lietuvos sostinės laikraštyje "Vakarinės naujienos" 1991.V.1 buvo išspausdintas Irenos Tiškutės pokalbis su vyriausiuoju Lietuvos enciklopedijų leidyklos redaktoriumi MYKOLU MIKALAJŪNU. Pokalbio antraštė: "Ne garbės ir ne gėdos knyga. Ar enciklopedijų leidykla tikrai benkrutoja?" Čia pateikiame beveik pilną tekstą. RED.

M. Mikalajūnas:

— Laikai mums iš tiesų nelengvi. Kaip žinote, enciklopedijų leidyba, gamyba yra labai brangi. O dabar, kai nepaprastai pabrango popierius bei poligrafiją, mes verčiamės labai sunkiai, — papasakojo Mykolas Mikalajūnas. — Šiuo metu rengiame daugiau kaip dvidešimt leidinių. Enciklopedijų rengimo procesas labai ilgas, todėl stabdyti nė vieno leidinio nenorime. Na, kai jau matysime, kad visai nebeįgalim, tada teks pristabdyti. Kol kas visais įmanomais būdais stengiamės išsilaikyti.

Be visko, enciklopedijos rengimas — darbas labai specifinis, reikalingi specialistai, kurių niekas neruošia. Jų netekti, išsisklaidymas irgi būtų didelis praradimas. Jei kada tekstų pradėti viską iš naujo, tai užtruktų ilgai.

du meno kūrinio ontologijos etudai; Ilona Gražytė-Maziliauskienė pakedena Kosto Ostrausko *Eloiza ir Abelardas* (literatūrinė tema); B. V. Mačiūka labai gerai įvertina prof. Leono Sabaliūno akademinį veikalą *Lithuanian Social Democracy in Perspective*; Algis Norvila pasigėri iškilus JAV fotografo, mūsų tautiečio Jono Dovydeno, mūsų gražių, bet labai gerų, menišku nuotraukų knyga *Nevada, a Journey*.

Štai ir išpraskaitavau viską, iki paskutinio puslapio. Taip, iki paskutinio. O paskutiniaime, po būrio "Metmenų" bendradarbių pavardžių, dar parašyta, kad vienas "M" numeris kainuoja 8 dol., metinė prenumerata (du numeriai) 15 dol.

D. MICKUTĖ

Tai akmenys prabils...

Išlikome gyvi, kad tūkstančius mūsų brolių
Išvarė į lėtos mirties ledinį tolį.

Klaikios kancijos keliu išėjo ir negrižo,
O buvo jie, kaip mes — gyventi pasiryžę.

O buvo jie, kaip mes, gimtam lizde užaugę,
Ir staiga atplėsti birželio naktį baugią.

Išlikome gyvi, laisvam pasauliui šaukti —
Prailgo jau aušros tiek daugel metų laukti —

Į Baltijos žemes prakirskit laisvą langą:
Grandinės naujos vis ten žvanga, žvanga, žvanga...

Jei mes tylėsime čia netarę tiesos žodžio,
Tai vieškeliai kalbės bažnytikaimių ir sodžių.

Tie patys, kuriuos ten tremtinių kojos mynė,
Kai varė iš namų kelionėn paskutinėn.

Tai samanos prašneks Rainių ir Pravieniškų,
Tos pačios, ant kurių nekalts kraujas tryško...

Tai sienos prakalbės anų slapčiausių rūsių,
Kur alpo kankiniai — jos žino net vardus jų!

Kapynais vienais virs net Sibiro pusnynai,
Kur tūkstančius aukų mirtis jau apkabino...

Tai akmenys prabils! Jie žino, mato, girdi,
Ir stebis, kad žmogus-žvėris prarado širdį.

Išlikome gyvi, ne sau tik laimę kurti —
Nešildo be namų svetur didžiausi turtai.

Pasaulį — kurciją mums — prišaukime išgirsti:
Jei mes tylėsime Čia, tai akmenys prabils Ten!

— Kokio "šiaudo" dabar griebiatės ir kaip tikėtės "išplaukti"?

— Kiek man žinoma, nė vienoje užsienio valstybėje enciklopedijų leidybą patys neįsilaiko, visur remia valstybės ir mecenatai. Mums irgi būtų būtina valstybės ir tautos parama. Bet Lietuvos valstybė, vargu, ar artimiausiais metais mus galės paremti. Todėl patys aktyviai ieškome rėmėjų tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Kai kurie žmonės, vadovai mus suprato ir jau parėmė. Savo ruožtu mes, padėkoję rėmėjams, pasiūlėme jiems solidžią reklamą savo leidiniuose. Tikimės ir daugiau tokios paramos, kokią mums suteikė, pavyzdžiui, Kauno "Bangos" susivienijimas, tautietis Petras Regina iš Kanados ir kt.

— Berods ir patys pradėsite verstis komercija?

— Taip, bandome. Drauge su Estijos ir Latvijos enciklopedininkais baigiame parengti komercinį leidinį "Baltic states" ("Baltijos valstybės"). Tai bus glaudžia, bet įvairiapusiška apžvalga apie mūsų tris valstybes, bus taip pat pateikta informacija atvykstantiems verslininkams, turistams apie reikalingas jiems įstaigas, tarnybas. Bus knygoje skyrelis "Kas yra kas" (garsiausi dabarties Lietuvos valstybės, visuomenės, verslo, kultūros žmonės).

Pageidaujantieji būti aprašyti šiame leidinyje (įstaigos ir jų vadovai) mokyje mums nedidelį mokestį. Galimas dalykas, ir Jūsų redakcija buvo gavusi iš mūsų tokį pasiūlymą. Dalį tiražo galės nusipirkti mokėjusieji tą mokestį. Tikimės, kad leidinys bus patrauklus, dailus, tiks kaip suvenyras. Jį taip pat galės įsigyti enciklopedijų rėmėjai.

— Pačioje praėjusioje metų pabaigoje nudžiuginote Lietuvą "Lietuvių enciklopedijos" (leistu Bostone) penkioliktąjį tomą, kurį tarybinėje Lietuvoje buvo matę tik išrinktie-

ji. Ką iš svarbesnių leidinių, kurių galima tikėtis per artimiausius pora metų, dabar rengiate?

— Visų pirma reikėtų minėti "Enciklopedinį žodyną" (dvitomis). Tarybinio varianto (praktiškai verstinis) atšvieta, nors jis jau buvo spaus-tuvėje surinktas. Naujasis žodynas, kurį rengiame, bus lyg suspausta tryliktomė enciklopedija, tiksliau jis papildys ją ir atnaujins. Tai bus gero-kai europizuotas ir lituanizuotas leidinys, neiškraipytas ideologizavimo ir politizavimo, ko apstu buvo tarybinės enciklopedijose. Žmonės, visuomeninius politinius, kultū-rinius procesus stengsimės vertinti objektyviai, nieko ne-nutylint. Enciklopedija — tai ne garbės ir ne gėdos knyga, o būtent enciklopedija. Jei žmogus paliko kokius pėdsakus istorijoje, nesvarbu, garbingus ar juodus, apie jį turi išlikti žinios. Lietuva, sakysim, ir po šimto metų turi žinoti, kad bu-vo Burokevičius ir kokių vaid-menį jis atliko.

— Baigdamas mintį apie žodyną pridursiu, kad dvitomyje iš viso bus apie 700.000 straipsnių, glaustų, kondensuotų, kuriuose bus tik pačios svarbiausios žinios.

Norėčiau dar atkreipti dėmesį į vieną rengiamą leidinį — "Naują žvilgsnį" (Lietuvos enciklopedijų papildymai). Bandysim nauju žvilgsniu pažvelgti į naujausią Lietuvos istoriją. Tai bus straipsniai apie Lietuvos Respubliką, tremtį, pokario rezistenciją, išeiviją, Bažnyčią — visa tai, kas ideologiniu, politiniu pretekstu nepateko į ankstesnes enciklopedijas.

Svarbi mūsų leidybos sritis — terminų žodynai, nes lietuvių kalbos gaivinimas, jos vartojimo sferų plėtimas, terminijos norminimas yra labai svarbi atgimstančios Lietuvos problema. Beje, iš įvairių Lietuvos vietų kreipiasi žmonės, kuriems nepavyko užsiprenumeruoti Medicinos enciklopedijos. Gegužės mėnesį knyguose bus trumpam pratesta jos prenumerata. Dėl popieriaus stokos vargu, ar visus pageidaujančius patenkinsim.

— Teko girdėti, jog ant plauko pakibo "Pažinimo džiaugsmo" leidyba.

— Taip, mums dabar labai aktualu įsigyti autorines teises bei iliustracijų diapozityvus Didžiojoje Britanijoje išleisto populiarūs enciklopedijos "Joy of knowledge" ("Pažinimo džiaugsmas") leidimui tęsti. Keturių knygų yra nupirktos, trūksta dar keturių. Reikia valiutos. Jos reikia ir leidybos kompiuteriams, ir naujiems užsienio informaciniams leidiniams. Todėl prašome aukų, kreipiamės, kaip jau sakiau, ir rėmėjus pas mus ir užsienyje. Būsime dėkingi visiems atsiliepusiems.

Atsiųsta paminėti

Lietuvių muzikos šventė. Kad liktum tu gyva! Redaktorė — Danutė Bindokienė. Dailininkas — Petras Aleksa. Fotografas — Jonas Tamulaitis. Techninis redaktorius — Jonas Kuprys. Spaudė "Draugo" spaustuė, Chicago, Il. 1991 m. Leidėjas — Lietuvių muzikos šventės rengėjai JAV ir Kanados lietuvių bendruomenės.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Saviveiklinis Australijos lietuvių "Aušros" teatras Melburne, sulaukęs sidabrinės sukakties, dėl aktorių bei vadovų amžiaus užbaigė savo dienas. Senesnių lietuvių pradėtą darbą dabar tęs kita saviveiklinė grupė — Melburno lietuvių jaunimo teatras, XVI-siose Australijos dienose pastatęs Algio Karazijos režisuotą čekagiečio dramaturgo Anatolijaus Kairio komediją "Ku-kū".

Tradicine giesmių švente Verbų sekmadienį veiklos 40 metų sukaktį Čikagoje paminėjo lietuvių evangelikų liuteronų "Tėviškės" parapijos mišrus choras, suorganizuotas Mažosios Lietuvos veikėjo Martyno Lacyčio (1886-1978). Nuo 1959 m. šiam chorui dvidešimt dvejus metus vadovavo Jurgis Lampatskis, vėliau pakeistas Arūno Kaminsko, Alberto Paulikaicio, Astos Šepetytės, Juozo Mieliojūlio ir dabartinio vadovo muz. Fausto Strolios. Siemietinė giesmių šventė buvo pradėta choro atliktu P. C. Lutkino "Aarono palaiminimu". Jos dalyvius bibliiniais žodžiais pasveikino kun. Hansas Dumpys. Koncerte vyravo tarptautinių kompozitorių kūriniai. Programon išjungė solistai Donna Dumpys, E. Rūkstelytė-Sundstrom, A. Buntinaitė, E. Mažintas, instrumentalistai — fleitininkė A. Šepetytė, smuikininkas F. Strolia, jaunasis pianistas A. Buntinas.

Siemiet bus paskirta jau XIV-ji Broniaus Jonušo stipendija lituanistiką studijuojančiam ir lietuviškoje veikloje dalyvaujančiam jaunuoliui ar jaunuolei. Tūkstančio dolerių stipendiją velionies kompozitoriaus, Lietuvos policijos dūdų orkestro, išeivijos chorų vadovo atminimui yra įsteigusi jo našlė Emilija Jonušienė. Lig šiol jau paskirta aštuoniolika stipendijų lietuviams studentams. Norintieji gauti siemietinę XIV-ją stipendiją prašymus su savo lietuviškos veiklos aprašymu ir žinomos lietuvių organizacijos rekomendacija iki birželio 15 d. turi atsiųsti šiuo adresu: Broniaus Jonušo stipendija, 9927 Devonshire, Omaha, NE 68114, USA.

Lietuvių muzikos savaitės renginius Čikagoje praturtino gegužės mėnesį M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre ir Lietuvių dailės muziejuje Lemonte veikusi grafikos darbų paroda "Lietuvos dovana mums". Šiai parodai buvo panaudotas beveik pusšimčių Lietuvos grafiškų atstovaujantis kūrinių rinkinys, sudarytas Dailės muziejuje Vilniuje ir padovanotas M. K. Čiurlionio galerijai Jaunimo centre. Juo buvo norima įgyvendinti vilniečio dail. Rimto Tarabildos viešnagės metu kilusią mintį Lietuvos grafiškos parodą surengti Čikagoje ir užmegzti kultūrinius ryšius su išeivija. Rinkinys Čikagon buvo atgabentas 1989 m., bet lig šiol nebuvo panaudotas parodai dėl lėšų stokos. Puikia proga tokiai parodai tapo siemietinė Lietuvių muzikos šventė gegužės 15-28 d.d. Paroda buvo surengta ne tik M. K. Čiurlionio galerijoje, bet ir Lietuvių dailės muziejuje Lemonte. Ten ji 1988 m. pavasari įsteigė Lietuvių dailiojo meno institutas, M. K. Čiurlionio galerija ir Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyrius.

Apie Lietuvos dovana išeivijai šios parodos atidaryme Lemonte kalbėjo menotyros mokslų kandidatė Ingrida Korsakaitė, viešnia iš Vilniaus. Ji priminė, kad iš visų dailės sričių savo tautinį savitumą sovietinės priespaudos metais geriausiai išsaugojo grafika. Tai liudija lietuvių laudies dainų ir pasakų motyvais talentingai sukurti Jono Kuzminskio, Albinos Makūnaitės, Aldonos Skirutytytės, Aspazijos Surgailienės, Birutės Žilytės, Irenos Dauksaitės-Guobienės bei kitų dailininkų raižiniai M. K. Čiurlionio galerijai dovanotame rinkinyje. Laudies kūrybos šaltiniais rėmėsi ir išeivijos grafikai Viktoras Petravičius, Paulius Augius, Teleforas Valius ir Vytautas Kazimieras Jonynas, kurių darbai buvo tapę pavyzdžiu pokarinėms naujųjų grafiškų kartoms tėvynėje ir išeivijoje. Parodoje "Lietuvos dovana mums" didelis grafiškų dėmesys teko Vilniui, matyt, išjudintas Vilniaus universiteto 400 metų sukakties. Šią parodą reikia skirti nuo tuo pačiu metu Balzoko lietuvių kultūros muziejuje surengtos grafikos ir akvarelių darbų parodos. Varžytinėms skirtus jos rodimus buvo parūpinęs lėšas savo veiklai telkiantis Lietuvos kultūros fondas.

Izraelio dramaturgas Jošua Sobolis yra parašęs su Vilniaus getu susietą dramų trilogiją, kurią sudaro "Getas", "Adomas" ir "Po-grindis". Savo repertuarą "Getu" dabar papildė Vilniaus dramos teatras. Premjerinį spektaklį paruošė režisierius Jonas Vaitkus.

Aušrininko dr. Jono Šliūpo 130-tasis gimtadienis buvo paminėtas Šiuplyių kultūros namuose ir Šiaulių P. Višinskio viešojoje bibliotekoje. Minėjimuose pagrindinį pranešimą apie jo gyvenimą ir veiklą padarė Vilniaus universiteto docentas B. Raguotis. Apie 1944 m. lapkričio 6 d. Berlyne mirusį dr. J. Šliūpą taipgi kalbėjo jo tyrinėtoja G. Prancietytė, Z. Gelės literatūros muziejaus direktorė B. Stumbrienė, Šiaulių miesto ir rajono kultūros darbuotojai V. Jurešienė, O. Seliugina ir B. Zironas. Minėjimuose buvo skaitomi velionies laišakai P. Bugai-liškiui, jo gimtinės gyventojų atsiminimai, ištrauka iš sūnaus inž. Vytauto Šliūpo straipsnio, parašyto Šiaulių almanachui "Varpai". Meninę programą atliko docento J. Kievišo vadovaujamas kultūros darbuotojų moterų choras. Gimta-jame dr. J. Šliūpo Rakandžių kaimė padėta gėlių prie jo atminimui pastatytos medinės skulptūros.

Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 650 metų mirties sukaktis siemiet bus plačiai paminėta atgimstančioje Lietuvoje. Minėjimu rūpinasi specialus komite-tas, vadovaujamas Broniaus Kuzmickio, Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytauto Landsbergio pavaduotojo. Vilniaus miesto taryba su Lietuvos kultūros ir švietimo ministerija yra paskelbusi Gedimino paminklo projektų konkurso antrąją dalį. Jon išjungė dvi skulptorių ir architektų grupes, laimėjusios pirmąją konkurso dalį ir dabar atliekančios vertintųjų pageidautus patobulinimus, už kuriuos bus sumokėta po 5.000 rublių. Tačiau antrojo konkurso dalin kviečiami išjungti ir kiti autoriai su naujais projektais. Laimėtojų laukia pagrindinė 10.000 rublių premija. Bus ir papildomų premijų, kurioms numatyta 6.000 rublių. Ant-rajai konkurso daliai skirti pa-minklo projektai turi būti pristatyti į Vilniaus dailės parodų rū-mus iki š. m. spalio 31 d.

Gedimino paminklo užsakovė yra Vilniaus miesto taryba. Viet-a jam pasirinkta Arkikatedros aikštės rytinėje dalyje, Žemutinės pilies teritorijoje prie buvusių Kunigaikščių rūmų. Norima, kad paminklas sudarytų harmo-ningą visumą su aikšte, esančiais ir buvusiais istoriniais pastatais. Tad konkursui laukiamą dviejų paminklo variantų — su atstatyta Žemutine pilimi ir be jos. Tačiau abiem atvejais turi būti atsižvelg-ta į Gedimino kalno vaizdą įtaką paminklui, jo mastelius ir aikštės kompoziciją. Vertintųjų komisi-jai, vadovaujama skulptoriaus Stasio Kuzmos, atmes kon-kurso sąlygų neatitinkančius pa-minklo projektus. Ji taipgi Vil-niaus dailės parodų rūmuose su-rengs konkursui priimtų projektų parodą ir viešą jų aptarmą. Ver-tintųjų komisija, paskyrusi pa-grindinę 10.000 rublių premiją, turės teisę pateikti savo pasiūly-mus dėl konkursą laimėjusio pro-jekto realizavimo.

Dramos teatro veteranas Teo-filija Vaičiūnienė, poeto ir dra-maturgo Petro Vaičiūno (1890-1959) našlė, "Tiesos" gegužės 1 d. laidoje skundžiasi redakcijai: "No-riū išlieti Jums savo nuoskaudą. Ji tokia: mano vyras rašytojas Pet-ras Vaičiūnas visą gyvenimą ža-dino tautą nenurimę be Vilniaus. Jo eilėraščių 'Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim' tapo antro-ju Lietuvos himnu. Leidinys 'Amžiais už Vilnių dės galvą lie-tuvius' simbolizuoja jo kreipimąsi į Aušros Vartus, parodo jo amžiną Vilniaus ilgesį. P. Vaičiūno tes-tamentiniame eilėraštyje sakoma: 'Jei Vilniaus kalnelyje numiręs il-sėsiuos, / Pakilęs iš kapo ant ant-kapio sėsiuos. / Ir tyliai klausy-siu kuo Vilnius man girias, / Džiaugsiuos garbe jo lyg būčiau nemiręs'. Aš išsaugojau Petro Vaičiūno palikimą, o Vilniuje neatsirado ne tik kampelio jo vardui įamžinti, bet ir jo kukliam palikimui neatsirado vietos Vil-niaus rašytojų muziejuje. Viskas kažkodėl iškeliama į Kauną. Ne-jaugi ši neteisybė dideliame mano liudiesiu ir skausmu įvyks?" Poe-tas ir nepriklausomos Lietuvos laikų dramaturgas Petras Vaičiū-nas mirė Vilniuje 1959 m. balan-džio 7 d. ir buvo palaidotas Ra-sų kapinėse.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	8 %
180-185 d. term. ind.	8 %
1 metų term. indėlius	8 %
2 metų term. indėlius	8 1/4 %
3 metų term. indėlius	8 1/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. ..	9 %
2 metų GIC-mėn. palūk. ..	9 1/4 %
3 metų GIC-mėn. palūk. ..	9 1/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ...	8 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	9 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	9 1/4 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	9 1/4 %
Taupomąją sąskaitą	7 1/4 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	7 1/2 %
Kasd. pal. čekių sąsk.iki ...	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	nuo 11 3/4 %
Sutarties paskolas	nuo 11 3/4 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	1 metų 10 1/4 %
2 metų 10 1/2 %	
3 metų 10 3/4 %	
Su keičiamu nuosimčiu	1, 2 ir 3 metų 9 1/4 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus.

Lietuvos krepšinio rinktinė 1937 m. su laimėta Europos pirmenybių nugalėtojai skirta Latvijos prezidento K. Ulmanio dovana. Iš kairės: Kūno kultūros rūmų atstovas A. Latvenas, Kamuolio žaidimų sąjungos reikalų vedėjas E. Racevičius, L. Baltrūnas, Z. Puzinauskas, F. Kriaučiūnas, P. Talzūnas, Artūras Andrusis, J. Žukas, E. Nikolskis, P. Mažeika, S. Šačkus, L. Kepalas ir Č. Daukša. (Nuotraukoje trūksta L. Petrausko)

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5.
telefonas (416) 766-5367

Mirė Artūras Andrusis

Iškilusis nepriklausomos Lietuvos sportininkas, 1937-1939 m. Europos krepšinio pirmenybių, atnešusių Lietuvai abu kartus laimėjimus, komandos dalyvis, žaidęs ir Lietuvos futbolo rinktinėje, atstovavęs kraštui tarptautinėse varžybose Artūras Andrusis 1991 m. gegužės 18 d. atsisakė su šiuo pasauliu. Kaip pensininkas jau kurį laiką gyveno Texaso valstijoje JAV. Paskutiniu metu skųsdavosi sveikata. Artūras, baigęs inžinerijos mokslus JAV-se, dirbo elektros inžinierium, neužmiršdamas sporto ir pasaulinių sporto įvykių, ypač kur tik lietuviai aktyviai ir garbingai reikšėsi.

1935 m. Artūras Andrusis jau žaidė Kauno LFLS pirmoje krepšinio komandoje, kuri tais metais ir 1936 m. išsikovojo Lietuvos meistrų vardą. 1935 m. jis buvo pakviestas į Kauno rinktinę, kuri žaidė tarptautines rungtynes su Ryga. Pasaulio lietuvių kongreso metu surengtose varžybose Kaune jis pirmą kartą žaidė su JAV lietuvių rinktinė. Jo mokytojai buvo žymūs to meto JAV lietuvių krepšininkai: Konstantas Savickas, Feliksas Kriaučiūnas, Pranas Lubinas, su kuriais jam teko žaisti kartu arba prieš juos.

Po 1937 m. laimėto Europos čempionato Lietuvos rinktinė viešėjo JAV ir žaidė trejas rungtynes prieš Amerikos lietuvių. Nors jas ir teko pralaimėti, tačiau ir čia Artūras daug išmoko, kas vėliau, 1939 m. buvo naudinga trečiojo Europos krepšinio pirmenybėse žaidžiant Lietuvos rinktinėje.

Nuo 1937 m. rudens A. Andrusis pradėjo lankyti Karo mokyklą, ir jo dėka 1940 m. Lietuvos pirmenybėse šios mokyklos komanda iškovojo antrąją vietą. Būdamas geru krepšininku, Artūras Andrusis reikšėsi ir kaip geras krepšinio teisėjas. 1939 m. Europos krepšinio pirmenybių metu jam buvo suteiktas kandidato laipsnis į tarptautinės kategorijos teisėjas ir pažymėjimas nr. 2603, pasirašytas paties FIBA generalinio sekretoriaus Viljamo Džonso.

Po 1939 m. Kaune laimėtų Europos krepšinio pirmenybių Artūras Andrusis pareiškė: "Mes visi žinome, kad šis laimėjimas yra ne pirmas ir visiškai tikime, kad ne paskutinis..." Artūras Andrusis apie sporto aikštėse praleistą savo jaunystės laiką kalbėjo:

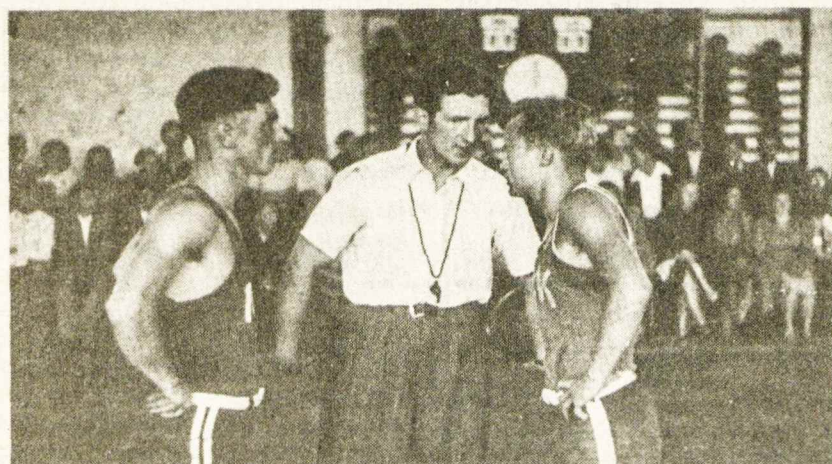
"1928-1936 m. lankiau Kauno 'Aušros' berniukų gimnaziją. Gyvenau Šančiuose, prie pat Šančių kalnų, kurie mane išstebino begime ir davė man ištermės. Ten susipažinau ir su futbolu. Gimnazijos penktoje klasėje sudarėme jaunių futbolo vienetą ir LFLS vardu įstojome į miesto pirmenybes, kurias laimėjome. Tai buvo 1933 m. Sportavimo sąlygos buvo blogos, aikštės apleistas, nebuvo bėgančio vandens, kur

nusiplauti. Ypač sunku budavo rudens – prasidedavo šaltas oras. Tos sąlygos pasikeitė, kai Kaune pastatė Kūno kultūros rūmus. Su krepšiniu mane supažindino klasės draugas Antanas Mažeika. Krepšinis – tai žiemos sportas geroje salėje. Tačiau tuo metu Kauno miesto krepšinio žaidėjai naudojo neapšildytomis žiemos metu Vasaros teatro patalpomis Kauno miesto sode, prie pagrindinio teatro pastato. Būdamas labai šilta. Ir vėl Kūno kultūros rūmai išgelbėjo visus krepšinio žaidėjus.

Pasiekus aukštesnį žaidimo lygį, kai vietinė spauda pradėjo minėti vieneto žaidėjų pavardes, teko kęsti tiems, kurie dar tebebuvo gimnazijoje – tarp jų buvau ir aš. Daugiausia todėl, kad žymesnis sportininkas, suviliotas vietinių sporto sąjungų, gaudavo geresnį darbą, mesdavo gimnaziją ir eidavo į gyvenimą kitu keliu. Tačiau man yra džiugu pabrėžti, kad daugelis mano sporto draugų baigė gimnazijas, po to universitetus – Lietuvoje, Vokietijoje ar Amerikoje. Tarp jų ir aš. Mano galvosena gimnazijoje tais laikais buvo tokia – sportas nėra mano gyvenimo tikslas, o tik priemonė tikslui pasiekti. Taigi, kol nėra profesionalinio, gerai apmokamo sportinio gyvenimo kaip Amerikoje, kur daugelis sportininkų yra milijonieriai, reikia ir lietuvių sportininkų mintyse skiepyti mokslo reikšmę gyvenime.

Mes turėjome labai gabių žaidėjų, tačiau dauguma jų neįvertino gero fizinio, techninio ir protinio paruošimo reikšmės. Trūko sporto srityje darbuotojų su geru autoritetu, kurių nurodymų visi klausytų ir juos vykdytų. Per jaunas buvo sportas Lietuvoje. Daug visuomenės žmonių, turinčių net labai aukštą vietą (koks ministeris, karo mokyklos viršininkas ar kiti) sporto žaidynių reikšmės nenorėjo pripažinti. Niekas pastoviai nesimankštino, niekas nenorėjo suprasti, kad tokia mankšta kaip bėgimas, ėjimas yra labai sveikas ir reikalingas įnašas žmogaus sveikatai. Visuomenė nebuvo palanki sportui, ir palyginus mažas skaičius žmonių atsilankydavo į vietines pirmenybių rungtynes. Tarpvalstybinės rungtynės sutraukdavo daugiau žiūrovų, bet nepakankamai daug. Kokia priežastis? Ogi trūko įtikinančių tarptautinių laimėjimų, kurie garsintų tautos vardą pasaulyje.

Ir tai mes davėm lietuviams 1937 m. Europos krepšinio meistrų titulą. Tiesiog visa Lietuva sujudė, pasikeitė. Visur augo naujos krepšinio ir net futbolo aikštės. Visuomenė pamilo savo sportininkus. Atsirado savanorių vadovų, trenerių. Lietuvoje sportas pradėjo žydėti ir davė stebuklingų vaisių".

1947 m. Kemptene, Vokietijoje, lietuvių krepšinio pirmenybėse. Artūras Andrusis duoda paskutinius nurodymus prieš rungtynių pradžią komandų kapitonom – Grybauskui (Scheinfeldo "Kovas") ir Panavui – (Kempteno GSK)

PARDUODAME ĮVAIRIŲ PLOČIŲ BATUS

Bon Ton SHOES SPECIALIZING IN WIDE WIDTHS SINCE 1953

LADIES SHOES: FASHION • GRESS • CASUAL • CORRECTIVE • SIZE 3-13 • WIDTHS D-EEE-EEEE

LADIES BOOTS: WIDE WIDTHS • EXTRA WIDE CALFS & FOOT • SIZE 4-12 • WIDTHS D-EE-EEE-EEEE (NOT ALL SIZES IN EACH STYLE)

MEN SHOES: SIZE 4-13 • WIDTHS EEE-EEEE • OPEN Mon to Sat 9:30 to 4:00

Always a size & width better

783-1702 • 783-8889
884-A EGLINTON W.W. OF BATHURST

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indėlius
8 % už 6 mėnesių term. indėlius
8 % už 1 m. term. indėlius
8.25% už 2 m. term. indėlius
8.25% už 3 m. term. indėlius
8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.
9 % už 1 m. GIC invest. pažym.
9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.
9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8 % už namų planą - OHOSP (variable rate)
7.25% už taupymo sąskaitą
7.50% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo 11.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu

1 metų 10 %
2 metų 10.25%
3 metų 10.50% (fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 3 metų 9.75% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 85 milijonus dolerių

Kredito kortelė

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas
Namų įkainojimo skyrius
YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linija):

416-773-3779 FAX 1-416-836-1029
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas
(kainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARUODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGISKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. Savininkas – Tom Thompson

JŪS GALITE PAGELBĖTI!

Jeigu jūs norite pagelbėti savo giminėms, draugams dovanokite automobilį Lietuvoje ar Sovietų Sąjungoje

Mes siūlome įvairių modelių automobilius, pagamintus Sovietų Sąjungoje:
Lada 2104, Samara 2108, Samara 2109, Niva, Tavria, Luaz.

TAVRIA – 5 greičių
\$5,944 kanadiškais

LUAZ JEEP 4x4
\$6,996 kanadiškais

SAMARA 1.5-5 greičių
\$9,000 kanadiškais

Dėl daugiau informacijų prašome kreiptis pas mus

LADA CANADA INC

1790 Albion Road, Rexdale, Ontario M9V 4J8
Telefonas: (416) 748-2100 FAX: (416) 748-2107 TELEX: 06-989241

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Kanados pramonės, gamybinės technologijos ir tarptautinės prekybos ministeris M. Wilsonas parlamentui pateikė ginklų pardavimą kontroliuojančio įstatymo pakeitimų projektą. Dabartinis įstatymas esąs per griežtas, nes jis draudžia net ir automatinį šautuvų bei kulkosvaidžių turinčių lengvųjų šarvuotųjų parduoti užsieniui. Dėl tokio įstatymo turėtų užsildyti Kanados karinės pramonės įmonės, kurioms išsilaikyti nepakanka vietinių karinių pajėgų labai ribotos paklauskos.

Įstatymo pakeitimas yra susietas su Diemaco įmone Kitčeneryje ir automobilių gamykla General Motors Ošavonoje. Jos abi yra Ontario provincijoje. Diemaco įmonė vilioja Olandijos užsakymą pagaminti 100.000 "C-7" automatinį šautuvų už \$120 milijonų. Iš General Motors gamyklos Saudi Arabija nori pirkti daugiau kaip tūkstantį lengvųjų šarvuotųjų, už juos sumokėdama kelis šimtus milijonų dolerių. Tarptautinės prekybos minis-

teris M. Wilsonas pabrėžia, kad Kanada užsieniui negamins ir neparduos masines žudynes sukeliančių dabartinio karo modernių ginklų. Esą šion kategorijon negalima įtraukti automatinį šautuvų ir lengvųjų šarvuotųjų, kai karis su Iraku net galingiausius sovietinius tankus lengvai triuškinio sąjungininkų lėktuvų raketos.

Britų Kolumbijos naują biudžetą paskelbė laikinai premjerės pareigas einantis socialinio kredito premjerės Ritos Johnston vyriausybė. Tai yra pirmasis šios provincijos biudžetas, atsistatydinus premjerui B. V. Zalmui, paruoštas naujos premjerės R. Johnston finansų ministerio J. Janseno. Socialinio kredito naujas vadovas bus renkamas liepos 18-20 d.d. Ligi to laiko, atrodo, buvo nutarta vengti biudžetinių staigmenų.

Premjeras R. V. Zandas, pasitraukęs dėl asmeninių ir valdžios interesų susikirtimo, paliko subalansuotą biudžetą. Finansų ministeris J. Jansenas į naują biudžetą įjungė palyginti nedidelį \$395 milijonų deficitą, nežymiai pabranginęs provincinės sveikatos draudimo įmokas, vienu nuošimčiu padidinęs pajamų mokesčių didžiojioms bendrovėms. Taip pat labai nežymiu papildu — tik \$300 viengungio ir \$100 šeimoms — buvo padidintas pats pajamų mokestis, kai viengungio metinis uždarbis viršija \$80.000, šeimos su dviem vaikais — \$93.000. Provincinis rūkalų mokestis 25 cigaretėms nuo \$1.66 buvo padidintas iki \$2. V. Kst.

SKAITYTOJAI PASISAKO

"TEVIŠKĖS ŽIBURIAI" LIETUVOJE

Reiškiu gilią dėkingumą už prišūnčiamą laikraštį "Tėviškės žiburiai". Jo visuomet laukiu, ir šventė, kai jau jis ant mano stalo. Šiame stambiame apimtimi ir įvairiapusiame turiniu, laikraštį randu daug žinių, informacijos apie lietuvių veiklą Kanadoje, jų darbus, renginius, užmojus ir tikslus.

Labai ir labai ačiū.

P. Žvirgždys,
Lietuva, Klaipėda

• Nebūtų lietuviškos spaudos be visuomenės paramos.

Tautos fondo metinio susirinkimo dalyviai. Pirmoj eilėj sėdi: G. Simonaitytė, J. Valaitis, D. Bobelienė, gen. konsulas A. Simutis, dr. K. Bobelis, I. Vakseliene, V. Jokubaitis. Nuotr. L. Tamošaitis

Tautos fondo susirinkimas

Tautos fondo metinis narių susirinkimas įvyko gegužės 4 d. Kultūros židinyje, Bruklne, NY. Atidarė tarybos pirm. Jurgis Valaitis, sekretoriaus R. Šidlauskienė, malda sukalbėjo kun. L. Andriekus, OFM. Tarybos pirm. pranešė, kad Tautos fondas jau viršija 2 milijonus dolerių, ir paaiškino, jog TF yra nepriklausoma inkorporuota organizacija, kurios narys VLIKAS turi 45% balsų. Lėšų skirstymas priklausys TF tarybai. Pranešėjas padėkojo iš tarybos pasitraukiantiems R. Gudaitienei ir I. Kriaučiūnienėi bei ilgamečiam valdybos pirm. Juozui Giedraičiui. Kalbą pasakė VLIKo pirm. dr. K. Bobelis. Išrinkta nauja taryba: J. Valaitis, A. Vedeckas, R. Šidlauskienė, J. Blažys, J. Bobelis, J. Giedraitis, V. Katinas, J. Nasvytis, A. Vakselis, J. Vilgalys, dr. J. Vytuvienė, V. Jokubaitis, G. Simonaitytė, A. Žemaitis. Naujojo valdybos pirmininku vietoj pasitraukusio J. Giedraičio išrinktas A. Vakselis.

Padaryti nutarimai, smerkiantys besitęsiančią Lietuvos okupaciją, pabrėžiantys pagalbos Lietuvai reikalingumą dabar ir TF-VLIKo artimą ryšį, dėkojantis rėmėjams už paramą, kviečiant ją didinti. R.S.

Dabarties įvykiai Lietuvoje

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Sprogimai Šiauliuose

Šiaulių poilsio parko estradoje, ELTOS pranešimu, perduotu LIC, įvyko du sprogimai, kai ten gegužės 29 d. vyko Lietuvos demokratų darbo partijos (buvusi Lietuvos komunistų partija) susirinkimas. Jame dalyvavo 3000 partijos narių, rėmėjų ir Aukščiausiosios tarybos deputatų. Kalbant partijos vadovui Gediminui Kirkiui, pasigirdo stiprus sprogimas, o po jo nuaidėjo antras silpnesnis, kur sėdėjo žmonės. Per antrą sprogimą buvo sužeista viena moteris. Šiaulių miesto policijos vyresnysis komisaras R. Vaitiekūnas pareiškė, kad akcija buvo suplanuota iš anksto.

Latvijos pasiuntinybės pranešimu, gegužės 25 d. sovietų tankai įvažiojo į Rygą ir apsupo Aukščiausiosios tarybos pastatus. Po kelių valandų sovietų karinės pajėgos pasitraukė. Sovietų atstovai atsisakė paaiškinti šio įvykio motyvus.

Vilniaus radijo pranešimu, gegužės 29 d. po trijų dienų vėl prasidėjo Lietuvoje sovietų karių teroras. Gegužės 28 d. 15 "juodųjų berečių" užpuolė ir sudegino Lavoriškos kontrolės postą Gudijos pasienyje. Sargybiniai buvo žiauriai sumušti, keturi iš jų nuvežti į ligoninę.

Lietuvos vidaus reikalų ministerio pareigas einantis M. Masiukonis gavo iš Sov. Sąjungos vidaus reikalų ministerio Pugo telegramą, kurioje sakoma — Lietuvos policija neturi teisės saugoti ir ginti Lietuvos pasienio postų.

Kitas ultimatumas

LIC gegužės 29 d. pranešimu, Sov. Sąjungos gynybos ministerio pavaduotojas gen. M. Moisejevas pareikalavo, kad Lietuvos respublika vykdytų naują emigraciją į Sovietų armiją arba mokėtų kompensaciją už kiekvieną, atsisakiusį tarnauti Sov. Sąjungos kariuomenėje. Taipogi pagrasinta — jei Lietuva neįvykdys Sov. Sąjungos ministerio potvarkių, sovietų armija pasilieka teisę "vartoti bet kokias priemones". Panašūs grasinimai buvo padaryti ir prieš Krūvinąį sekmadienį sausio mėnesį.

V. Landsbergis stipriai reagavo į reikalavimus, pažėmėdamas kad, pasak įstatymų ir Lietuvos konstitucijos, Lietuvos piliečiai neprivalo tarnau-

ti svetimos valstybės kariuomenėje, pridėdamas — "tai gerai žino Sov. Sąjungos kariuomenės vadai".

Baltijos valstybių tarybos pareiškimas

Nuo 1991 m. pradžios Sov. Sąjunga, nutraukusi derybų susitikimus su Baltijos kraštų delegacijomis, pradėjo ginkluotą smurtą. Kariniai veiksmai prieš Baltijos šalis nesibaigia. Užpuoliami Baltijos valstybių vidaus reikalų ministerijų pastatai, Lietuvos krašto apsaugos darbuotojai, vairuotojų bei lakūnų mokyklos. Vykdomi muitinių sunaikinimai. Tokiuose veiksmuose ypač pasižymi specialiųjų dalių kariai — omonininkai. Tokie sovietiniai veiksmai turi būti visuotinai pasmerkti kaip stalinizmo laikų agresijos tęsinys. Valstybė, kuri imasi smurto kaip politinės priemonės, negali tikėtis demokratiškos valstybių daugiamilijardinių kreditų.

Baltijos valstybių teisinėms normoms turi paklusti ir iki šiol išlikusios ar naujai steigiamos organizacijos, kurioms vadovaujama iš Maskvos. Kai šios organizacijos veikia prieš Baltijos respublikų suverenitetą, jos užsiima neleistina ardomąja veikla. Nauji Sov. Sąjungos ultimatumai, kuriuose reikalaujama Baltijos šalių piliečius atiduoti sovietiniam kariuomenėi, grasinama prievarta juos imti, labai primena situaciją sausio mėnesio išpuolių išvakarėse. Kelia naują įtampą ir pavojų. Pasaulio tautos neturi šitam likti abejingos.

Kreipimąsi pasirašė Lietuvos, Estijos ir Latvijos aukščiausiųjų tarybų pirmininkai — V. Landsbergis, A. Riutelis, A. Gorbunovas. J.A.

ŠYPSENOS

Na ir kas?

I gydytojo kabinetą įeina žmogus ir sako:
— Išgydykite mano kiaušlę. Ji kažkuo susirgo.
— Aš ne veterinaras, o chirurgas, — atsakė gydytojas.
— Na ir kas? Kiaulė juk ne-supras.

Neaišku

— Močiut, ar tu pas mus pėsčia atėjai?
— Pėsčia, anūkėli.
— Vaj! O tėtė sakė, kad tavo velnias atnešė.

HALLING CONTRACTING (Estonian)

- Atnaujinimai — visų rūšių
- Koklinių plytelių (tile) dėjimas
- Vandentiekio vamzdžių taisymas
- Dažymas
- Vėdinimo įvedimas
- Elektrinio šildymo taisymas

Tel. 762-9190 Lic. E 1044

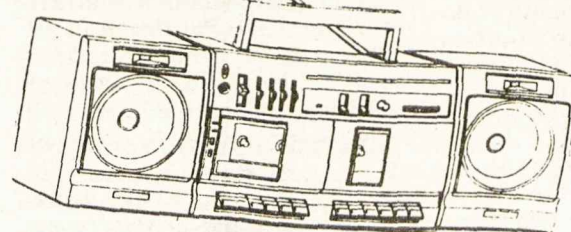
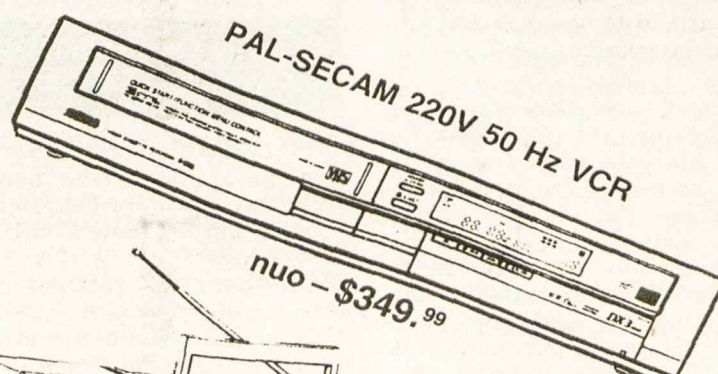
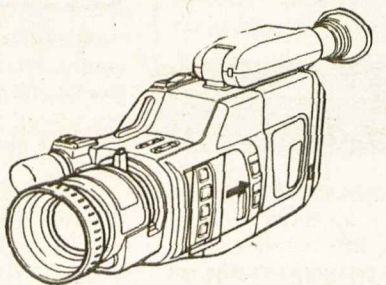
Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Turner & Porter

PANASONIC & HITACHI Video kameros nuo — \$1199.99

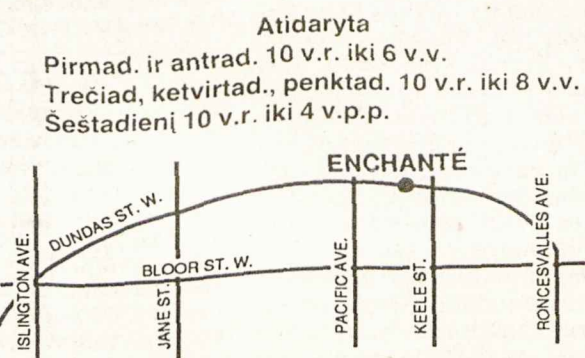

Radio su kasetėmis nuo — \$39.99

Mes taip pat pakeičiame video juostas iš PAL į NTSC ir iš NTSC į PAL. Speciali kaina 3v. tik \$30.

Taisome ir turime naujų dalių Vilniuje, Lietuvoje

Audio kasetės 90 minučių tik \$0.75

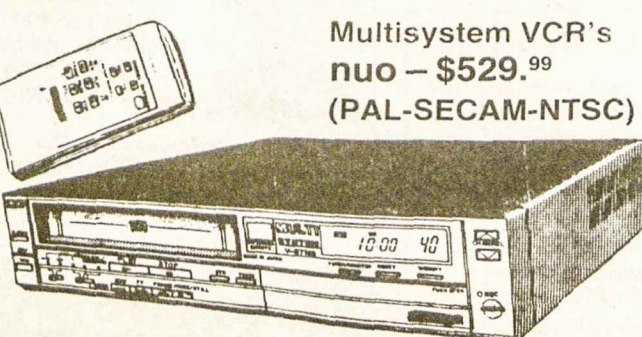

ENCHANTE INC. IMPORTERS EXPORTERS

110/220 V • MULTI-SYSTEM • TV • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA
TEL: (416) 769-0631 2938 Dundas Street West, Toronto, Ontario, Canada M6P 1Y8
FAX: (416) 769-0586

Video kasetės (PAL-SECAM) E120 \$2.60

Multisystem VCR's nuo — \$529.99 (PAL-SECAM-NTSC)

B. V. ELECTRIC

Taisau senus ir įvedu naujus:

1. ELEKTROS INSTALIAVIMUS
2. Skalavimo mašinas ir džiovintuvus
3. Elektrines plyteles
4. Vėsinimo sistemas
5. "Intercom" sistemas
6. Centrinis dulkių siurblius ir kt. įrengimus

Skambinti Vytui Bancevičiui tel. 533-0923, Toronto.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

įstaigos (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 240-0594

(24 valandas)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a.advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas

įstaigos (416) 763-3362

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonai — (416) 864-2734

1-800-387-1883 (toll free)

- Turi daugiau kaip 13 metų patyrimą investicijų srityje
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

RE/MAX

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

Century 21

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

FAX 233-0285 Tel. 233-3334
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniai — 9 v.r. — 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

TORONTONT

Anapilio žinios

— Šiais metais Toronto arkivyskupijoje pradėdami Santuokai pasirušimo mokytojų kursai. Tokiais mokytojais gali tapti visos krikščioniškai gyvenančios santuokinių poros. Mūsų parapijai tokių mokytojų labai reikia, kad jie galėtų tinkamai gyvenimui paruošti mūsų parapijoje besirušiančius tuoktus jaunuosius. Šie kursai prasidės rugėjo 18, trečiadienį, ir vyks trečiadieniais iki gruodžio 4 d. Įėjus atsisrųstų galinčių pasiaukoti šiam darbui, prašome skambinti klebonijon tel. 277-1270.

— Pakrikštyta Michael ir Angelės (Žiobakaitės) Hynes dukrelė Erin-Asa.

— Palaidoti: gegužės 28 — a.a. Klemensas Naudužas, 80 m.; birželio 1 — a.a. Mikalojus Meškauskas, 93 m.; birželio 3, a.a. Morta Norkienė, 83 m.

— Tuoktis ruošiasi Kęstutis Eimantas su Tanya Glencross.

— Mišios birželio 9, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Antaną Rinkūną, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Antaną Bernotą.

— Religinei Lietuvos šalpai auکوjo: \$100 — J. Prišas (vietoje gėlių a.a. Klemenso Naudužo laidotuvių proga).

Pavasarinio kapinių lankymo metu Šv. Jono lietuvių kapinėms auکوjo: \$200 — J. Bušauskienė, \$100 — M. Vaškevičienė, V. Jasinevičienė, S. Barčaitis, D. Zemaitienė, L. Einikis, J. Asmenavičius, J. Labuckas, A. E. Šiška, I. Slėnis, S. Dabkus, S. P. Morkūnai, L. Balsys; \$60 — V. Eišinas, T. Lorenas, E. Vindašienė, V. J. Rūpniaik; \$50 — J. O. Kirvačiai, E. Azubaitienė, O. Dementavičienė, J. A. Lesčiai, S. Vyskupaitienė, F. Mačiulis, A. A. Lukošiai, S. Kuzmickas, E. Juzėnienė, J. Jocas; \$40 — A. Petkevičius, S. Domeika; \$30 — O. Jakimavičienė; \$25 — A. A. Ledienė, E. Girenienė, E. Dicksonienė; \$20 — V. Jasiūnienė, K. Vegys, J. Rukšienė, O. Krasauskas, V. Otienė, G. Šutas, S. Kalytis, J. Zabolionis, D. Laurinavičius, M. Lapienienė, L. Griškonis, E. Giedra; \$10 — U. Paliulis, P. Daržinskas, A. Samsonas; \$7 — R. H. Rimkevičiai; \$4 — A. Prunskas.

Išganytojo parapijos žinios

— Birželio 9 d. pamaldos su Šv. vakariene 9.30 v.r. šventovėje.

— Parapijos tarybos posėdis — birželio 5 d., trečiadienį, 7.30 v.v. parapijos salėje.

— Klebono pareigas einantis kun. P. Dilys birželio 10-17 d. bus Čikagoje, kur patikrins sveikatą ir dalyvaus bažnytinuose susirinkimuose. Grįš į Torontą birželio 18 d.

— Birželio 16 d. pamaldų šventovėje nebus.

Lietuvių namų žinios

— Vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas birželio 1 d. praėjo labai sėkmingai. Buvo surinkta \$1,710.09. Taip pat buvo gauta ir aukų \$1,900. Tad iš viso gauta \$3,610.09 Lietuvių slaugos namų statybai.

— Sekmadienio popietėje dalyvaavo 225 asmenys. Svečių knygoje pasirašė: dr. J. Snitienė iš Alytaus, I. Daunoravičienė, G. Valaitis iš Vilniaus, N. V. Trečiokai iš Burlingtono.

Aukos Lietuvių slaugos namams

\$1,000 — V. V. Dargiai, dr. Gina Ginčauskaitė; \$800 — P. V. Simonavičiai; \$500 — J. H. Lasiai, V. M. Vaitkai, Wasaga; \$300 — J. V. Narai; \$200 — A. Šalna; \$164 — LN dainos vienetas; \$100 — K. Bartnikas, J. Bacevičius, H. Birgoliene-Ivanaušienė, J. Krasauskas, S. J. Paketūrai, T. B. Stanuliai.

Statybos fonde yra \$473,174.

PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju Ričardui ir Nijolėi Zeliznak už mano 75-tojo gimtadienio prisiminimą. Ačiū visiems dalyviams, prisidėjusiems prie labai prasmingos dovanos — mano vardu paskirtą auką Pagalbos Lietuvai vajui.

Su pagarba —

Jurgis Gudinskas

Nori susirašinėti

Laura Kalinauskaitė, 14 m. amžiaus. Adresas: Lithuania, Vilnius 232007, Varpų 6-17.

Erika Mošiejūtė, 12 m. amžiaus. Adresas: Lithuania, Kaunas 233040, Kuršių 30-28.

Paieškojimas

Ieškau savo tetos ir dėdžių, Sukackų vaikų, gimusių Varenos rajone, Videnių kaime. Jie išvyko į Kanadą prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Adresas: Antosė Petrušytė-Petkevičienė, Lithuania, 235000 Jonava, Žalioji 9-12.

DEMESIO! Jei norite nupirkti giminėms Lietuvoje naują automobilį "Jeep" ar "Niva 1006 4 x 4", išleisite eksportui, baltos spalvos už pusę kainos (doleriais), skambinkite Ivanui tel. 440-1953 arba Verai tel. 495-7489.

"LEDAS" REFRIGERATION

Taisau — visų rūšių šaldytuvus; automobilių vėsinimo sistemas; skalbimo bei džiovinimo mašinas. Darbas garantuotas, prieinama kaina.

RAIMONDAS JARECKAS
tel. (416) 536-8390 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis yra mėnesio pirmasis. Pirmasis mėnesio penktadieniai ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose su sakramentais. Šventoji valanda ir Mišios penktadienio vakare 7 v. Ispazinčių klausoma prieš Mišias rytą ir vakare.

— Šv. Pranciškaus trečiojo ordino mūsų kongregacijos Mišios bus šį ketvirtadienį 10 v.r.

— Birželio mėnuo yra skirtas Švč. Jėzaus Širdies garbei. Jėzaus Širdies litanija bus kalbama šventovėje šokiadieniais po 8 v. Mišių, šeštadieniais po 9 v. Mišių, o sekmadieniais po kiekvienų Mišių.

— Ruošiasi tuoktis Edvardas Rasiulis su Aleksandra Arani.

— Susituokė Viktoras Raab su Patricia Furlotte.

— Mišios už a.a. kun. Bronislavą Jurkšą, kuris mirė balandžio 17 d. Madride Ispanijoje, bus birželio 8 d., 10.30 v.r. Kunigas Jurkšas daug metų dirbo mūsų parapijoje, eidamas parapijos choro vadovo pareigas ir padėdamas pastoracijoje.

— Blankai stovyklų registracijai gaunami klebonijos raštinėje. Stovyklos "Kretingos" stovyklavietėje Wasagoje vyks sekančiais: lietuviškai kalbantiems vaikams birželio 29 — liepos 13 d.d., lietuviškai nekalbantiems lietuvių kilmės vaikams liepos 14-27 d.d. Informacijos teikia L. Kulavičienė tel. 766-2996, R. Jaglowitz tel. 622-9919.

— Parapijos biblioteka, kuriai vadovauja P. Jurėnas, o jam talkina R. Žiogarys, dar veiks ateinantį sekmadienį. Po to biblioteka bus uždaryta iki vasaros atostogų pabaigos. Kviečiame visus skaitytojus apsirūpinti knygomis vasarai.

— Mišios birželio 9, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Albiną Lukosevičienę, 9.20 v.r. — už a.a. Ursulę ir Joną Grinskis, 10.15 v.r. — už a.a. Ireną Jurkienę, už a.a. Algirdą Tarailą, už a.a. Leoną Bakūną, 11.30 v.r. — prašant Lietuvai laisvės.

A.a. Klemensas Jūra, poetas, žurnalistas "TŽ" ir kitų laikraščių bendradarbis, ilgametis Brazilijos gyventojas, mirė 1991 m. gegužės 27 d. savo gyvenvietėje Itanhaem, išgyvenęs 79 metus. Paliko liudinę žmoną Reginą, dukrą Živilę Šelmiene (Toronte), sūnų profesorių Rimgaudą. Dukra Živilė iš Toronto išskrido Brazilijon, kur išbūs 3 savaites. Nesenai "TŽ" redakcijoje gautas ilgokas jo atsiminimų pobūdžio rašinys, kuris bus vėliau išspausdintas.

A. a. Mortos Norkienės atminimui Bronė ir Aleksas Parėščiai "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$20.

A. a. Elenos Tolvaišienės atminimui Povilas Barbatavičius "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$25.

Tauraus lietuvio a.a. Juozo Jagėlos atminimui S. Prekerienė ir M. Lietuvninkienė, Darien, CT, "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$30.

A.a. Juozo Jagėlos atminimui Povilas Barbatavičius "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$25.

Pr. Norušienė, prisimindama savo vyro a.a. Prano Norušio mirties metines, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" 100 dol. auką ir parąšė apie jį straipsnį, kuris bus išspausdintas vėliau. Velionis kurį laiką gyveno Toronte, St. Catharines, Ont., ir baigė savo dienas Stayneryje 1990 m. rugpjūčio 4 d.

Prof. Romas Vaštokas, gavęs akademines atostogas (sabbaticum) iš savo universiteto Peterborough mieste, rengiasi vykti į Lietuvon, kur skaitys paskaitas ir atliks kai kuriuos savo srities (antropologijos) tyrimus.

Torontietis dr. Valdas Samonis, ekonomistas, gegužės 28 d. kalbėjo per Vilniaus radiją apie ekonominę Lietuvos būklę. Jis ir dr. Rasa Mažeikaite dalyvavo Mokslo ir kūrybos simpoziume, kuris buvo surengtas Lietuvoje. Jiedu taip pat yra įsipareigoję dalyvauti ir baltistikos studijų dienos Stockholm birželio mėnesį.

Toronto miesto pranešimu, viešieji maudymosi baseinai veiks 7 dienas per savaitę nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 2 d.

Kanados įdarbinimo ir imigracijos Ontario provincijos įstaiga informaciją skleidžia specialiais žiniarašiais arba per etninę spaudą. Kilus klausimams, Toronte galima kreiptis telefonu (416)-973-4444 arba rašant adresu: Employment and Immigration Canada, Ontario Region, 700-4900 Yonge St., Willowdale, Ont., M2N 6A8. Informaciniuose pranešimuose paaiškinamas pabėgėlių statusas, ateivių išvykimo iš krašto ir grįžimo taisyklės jų pakeitimai bei nauji papildymai. Besidomintys šiais dalykais gali gauti išsamius atsakymus kreipiantis į virš paminėtą įstaigą. Inf.

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA ir baltiečių jaunimas rengia metinį 50 metų sukakties sibirinių trėmimų MINĖJIMĄ birželio 14, penktadienį

4.30 v.p.p. prie pagrindinio įėjimo į Union Station traukinių stotį (Front gatvėje ties Royal York viešbučiu) įvyks 1 valandą trunkantis **trėmimų paminėjimas**, atkreipiantis Kanados visuomenės dėmesį į geležinkeliais ištremtus tautiečius Sibirą. **Tautiečiai kviečiami gausiai dalyvauti su plakatais ir vėliavomis.**

8 v. v. Toronto anglikonų Šv. Pauliaus šventovėje, (227 Bloor Street E. prie Jarvis gatvės kampo) **ekumeninės pamaldos.** Visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Rikiuotei į pamaldas rinktis 7.30 v.v. šventovės kiemelyje.

Savo gausių dalyvavimų abiejose renginiuose pagerbsime ištremtųjų ir žiauriai Sibire žuvusių atminimą. **Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba KLB Toronto apylinkės valdyba**

DEMESIO! Ieškomi asmenys, kurie pergyveno trėmimus arba yra jų liudininkai. Apie tai prašom pranešti KLB raštinei tel. 588-6225 (Toronto Lietuvių namų III aukšte)

LIETUVIŲ PAVILJONAS "VILNIUS" tarptautiniame Toronto "Karavane" veiks Prisikėlimo parapijos salėse (1011 College Street) 1991 m. birželio 14-22 d.d.

Paviljono atidarymas birželio 14, penktadienį, 6 v.v.
Programą atliks jaunimo ansamblis "Atžalynas" ir svečiai muzikantai iš Lietuvos
Bus paroda, kurią ruošia Tautodailės instituto Toronto skyrius
Miss "Vilnius" — Irena Poškutė, burmistras — Antanas Rašymas
Veiks bufetas su lietuviškų valgių patiekalais bei pyragais ir gėrimų baras.
"Vilniaus" paviljonas bus atidarytas kasdien 6 v.v. Šeštadieniais ir sekmadieniais — 3 v.p.p.

Įėjimo pasai — \$12 asmeniui gaunami:
Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve tel. **532-3400**, "Paramoje" tel. **532-1149**, Lietuvių namuose tel. **532-3311**. Pelnas skiriamas Toronto Lietuvių slaugos namams. Maloniai kviečiame visus lietuvius atsilankyti.

Rengimo komitetas

Baltiečių sibirinių trėmimų

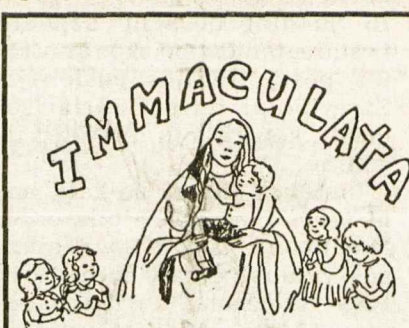
minėjimas Toronte įvyks birželio 14, penktadienį, 4.30 v.p.p. Visi prašomi rinktis prie geležinkelio stoties — Union Station. Simbolika — Baltijos valstybių žmonės buvo išvežami traukiniais. Gausiai su plakatais ir vėliavomis kviečiami minėjime dalyvauti. Ieškomi asmenys, kurie asmeniškai pergyveno trėmimus. Kalbės federacinės, provincinės ir miesto valdžios žmonės. Šv. Pauliaus šventovėje (kaip kiekvienais metais) 8 v.v. įvyks ekumeninės pamaldos. Liturginę programą ruošia Toronto lietuvių parapijų klebonai. Baltiečių moterų federacija atliks visą kitą paruošiamąjį darbą. Inf.

Tarptautinis Karavanas Toronte įvyks birželio 14-21 d.d. Lietuvių paviljoną Vilnius ir šiais metais organizuoja Prisikėlimo parapijos tarybos sudarytas komitetas parapijos patalpose. Programą atliks tautinių šokių ansamblis "Atžalynas". Pertraukų metu gros svečiai muzikantai iš Lietuvos. Paviljono lankymo valandos darbo dienomis nuo 6 v.v., o savaitgalį nuo 3 v.p.p. Karavano pasai jau platinami Prisikėlimo ir "Paramos" kredito kooperatyvuose, sekmadienį Prisikėlimo parapijos salėje ir pas platintojus. Iš anksto perkant pasus, dalis nuo parduoto bilieto lieka paviljonui. Šiais metais visas paviljono pelnas yra skiriamas Toronto slaugos namų statybai, todėl laukiame visų ypatingo dėmesio, gausaus dalyvavimo ir talkos paviljono darbuose.

Siedmet prie Karavano prisidėdami dar šeši paviljonai. Cathay, kiniečių paviljone, be kinietiško maisto bus ir egzotiška programa. Fort York'e, atstatytuose senuose istoriniuose pastatuose, bus išstatyti kariški rodiniai ir aptarnojamas pionierių maistas. Lisabonos paviljonas pasižymės portugalų folkloro dainininkais. Ocho Rios bus dar vienas paviljonas iš Karibų salų. Panjim'o paviljone bus galima pajusti Goa'os iškilmingumą su Indijos vandenyno atmosfera. Po kelių metų grįžta Romos paviljonas su tradiciniu maistu ir svinguom.

Rengėjai

Estai, latviai ir lietuviai rengia ir šiais metais eitynes "The Baltic Way In Canada, Freedom Walk". Pernai šiuo būdu buvo surinkta \$135.000. Lietuviai savo dalyvavimu uždirbo \$20.000. Ši suma buvo paskirta Lietuvos ligoninių paramai. Šių metų eitynių užmojis — suteikti \$250.000. Eitynės įvyks sekmadienį, birželio 16, nuo 8 v.r. iki 10 v.v. Žygiavimas prasidės Harbourfront, 235 Queens Quay West. 25 km maršrutas: palei ežerą per High Park, Bloor ir College gatvėmis

LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS,

vedamas Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų, jau registruoja vaikučius nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus ateinantiems mokslo metams. Skambinti telefonu 534-5773 Toronte.

Gėlių parduotuvė "Victoria",
416 Roncesvalles Ave. (prie Turner & Porter laidotuvių namų). Paruošiami gėles įvairioms progoms — vestuvėms, laidotuviams ir t.t. Prieinamos kainos. Pristatome Toronto mieste nemokamai. Skambinti tel. **536-1994**.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tikrai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių bei išieivijojai!"

palei Lietuvų namus, Prisikėlimo parapiją, Latvių namus, Broadway gatvę pro Estų namus ir atgal iki Harbourfront, kur eitynės baigsis.

Visi tautiečiai prašomi eitynėse gausiai dalyvauti ir paremti lietuvišką veiklą. Registracijos blankus bus galima gauti parapijoje ir lietuviškose įstaigose. Informacija — KLB raštiniėje, 1573 Bloor St. West, tel. 588-6225.

KLB Toronto apylinkės valdyba

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka statybas, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom — vestuvėm, krikštynom, laidotuviem, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiuolienei tel. (416) 626-5184.

WASAGOJE IŠNUOMOJAMAS atskiras dviejų kambarių namas vasaros sezonui, netoli ežero. Pageidaujami du žmonės arba pora. Tel. 622-5266 Toronte arba Wasagoje tel. 424-4120.

MONTREALQUE

"Lito" metinis susirinkimas įvyko gegužės 25 d. AV parapijos salėje. Užsiregistravo 180 pilnateisių narių ir du svečiai. Iš pranešimų paašškėjo, kad "Litas" metus užbaigė sėkmingai — rezervas pasiekė 1,95 mil. dolerių arba 7% nuo pasyvo, nors balansas per metus tepaaugo tik 85 tūkstančiais dol. ir dabar yra 29,6 mil dol. Visi kadenciją baigė vėl kandidatavo, tik vietoj išvykusios valdybos narės Almos Drešerienės išrinktas naujas asmuo. Daugiau kandidatų neatsiradus, rinkimai praversti aklamacijos būdu. Dabartinę valdybą sudaro: Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė, Gytis Vazalinskas, Arūnas Staškevičius, Albina Astauskienė ir Andrius Gaputis. Re-

vizijos komisija: Joana Adamonytė, Richard Martell ir Juozas Šiaučius. Kredito komisija: Paul Rutkauskas, Vincas Piečaitis ir Justas Kibirkštis. "Lito" vedėjas yra Brunonas Bulota.

Po diskusijų susirinkimas baigtas skania, Genės Balaišienės su talkininkėmis paruošta, vakariene.

Violetos (Bytautaitės) ir Allan Portwine dvygnukės pakrikštytos Cynthia-Rachelle ir Adrienne-Charlotte vardais. Audronės (Kudžaitės) ir Tomas Oddų sūnelis — Andrew-Thomas vardais.

A.a. Albinas Ruzgas, 85 m. amžiaus, mirė gegužės 25 d. Montrealyje. Palaidotas St. Petersburg, Floridoje. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

atstovauja šiom bendrovėm:

- * ROYAL INSURANCE CO. OF CANADA
- * PRUDENTIAL ASSURANCE CO. LTD.
- * ZURICH INSURANCE CO.
- * CANADIAN PROVINCIAL INSURANCE CO.
- * (Canadian Insurance Management — CIM)

Draudos pagrindinis tikslas yra pilnai atlyginti už atsitikusias nelaimes.

SVARBU:

TURĖTI GALIMYBĘ apdrausti įvairius sunkiau apdraudžiamus atvejus.

PRITAIKYTI DRAUDIMĄ pagal kliento nuosavybių, apyvartos, darbo reikalavimus.

PARŪPINTI galimai pilnesnį draudimą, nes kur tik spraga — ten ir bėda.

KREIPKITĖS:

TEL.: 722-3545

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	9 %	Taupymo — special.	5 1/2 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 3/4 %	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/4 %	Einamos sąsk.	3 1/2 %
120 d. - 179 d.	7 1/4 %	RRIF — RRSP — term.	9 1/4 %
60 d. - 119 d.	7 1/4 %	RRIF — RRSP — taup.	5 3/4 %
30 d. - 59 d.	7 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 1/4 %, asmenines — nuo 11 1/4 %

Informacija apie naujasias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

BALTIC CONSTRUCTION

Namų įrengimai ir pataisymai:
* medžių pjovimas * tvoros * dažymas * stogai * prieplaukos (decks) * įvairūs cemento darbai (masonry) * "drywall" * "security" sistema

Įkainojimas nemokamas. Pensininkams nuolaida.

15 metų patirtis. Skambinti Paulius Stanevičius tel. (705) 428-6502, 444-0116 Wasaga Beach ir Toronto apylinkėse

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noriką (didesnius kiekius pristatų į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygnę.

GĖLĖS VESTUVĖMS
Meniška paruošiamos gėlių puokštės visam vestuvių pulkui. Kreiptis į Valę Šimkiniečienę tel. 595-9761 Toronte.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.

KODĖS MOKĖTI DAUGIAU!
Skambinkite tel. 244-1822.

HALLING ELECTRICAL